

การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง
อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
A PHONOLOGICAL STUDY OF TAI YAI DIALECT SPOKEN AT PIANG LUANG
VILLAGE WIANG HAENG DISTRICT CHIANG MAI PROVINCE

Nawkham Nandiya (Jainandi)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง
อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

พระหน่อคำ นันทิยะ (จ่ายนันทิ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

A Phonological Study of Tai Yai Dialect Spoken At Piang Luang Village
Wiang Haeng District Chiang Mai Province

Nawkham Nandiya (Jainandi)

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Linguistics)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalay University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalay University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒกโร, ดร.)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระราชวรมนี, ดร.)

กรรมการ

(รศ. ดร. เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์)

กรรมการ

(รศ. ดร. ปรีชา คะเนตนอก)

กรรมการ

(ดร. สมร เกษสม)

กรรมการ

(พระมหาสุริยา วรเมธี, ผศ.ดร)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ. ดร. เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์

ประธานกรรมการ

รศ. นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

พระหน่อคำ นันதியะ (จำนนติ)

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย	: พระหน่อคำ นันทิยะ (เจ้านันตี)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์)
คณะกรรมการคุมวิทยานิพนธ์	: รศ.ดร. เรืองเดช ปิ่นเชื่อนขัตติย์, M.A. (Linguistics), Ph.D. (Linguistics) : รศ.นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์, พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ), M.A. (Politics)
วันที่สำเร็จการศึกษา	: ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระบบเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ภาษาถิ่นไทใหญ่ ๒) เพื่อศึกษาโครงสร้างพยางค์ภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นเจ้าของภาษา ๑๐ ท่าน แล้วนำมาวิเคราะห์หน่วยเสียง และโครงสร้างพยางค์ตามหลักทฤษฎีโครงสร้างภาษาศาสตร์ (Structural Linguistics)

ผลการวิจัยพบว่า ระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ มีหน่วยเสียงพยัญชนะ ๑๗ หน่วยเสียง ได้แก่ / p / . / t / . / k / . / ʔ / . / p^h / . / t^h / . / k^h / . / m / . / n / . / ŋ / . / ŋ / . / s / . / c / . / h / . / l / . / w / . / y / . และ มีหน่วยเสียงควบกล้ำ (Consonant Clusters) ๓ หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียง / kw / . / k^hw / . / sw /

มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว (Single Vowel Phonemes) ๑๘ หน่วยเสียง ได้แก่ / i / . / i: / . / u / . / u: / . / e / . / e: / . / ə / . / ə: / . / o / . / o: / . / ɛ / . / ɛ: / . / a / . / a: / . / ɔ / . / ɔ: / . และมีหน่วยเสียงสระประสม ๑ หน่วยเสียง ได้แก่ / au /

มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๕ หน่วยเสียง ได้แก่ เสียงระดับกลาง เสียงต่ำตก เสียงตก เสียงสูง เสียงขึ้น และสำหรับโครงสร้างพยางค์แบ่งออกเป็นสามโครงสร้าง คือโครงสร้างพยางค์เดี่ยว C(:)V(:)(S/N)T โครงสร้างสองพยางค์ C(:)V(:)(S/N)T+C(:)V(:)(S/N)T และโครงสร้างหลายพยางค์ C(:)V(:)(S/N)T+C(:)V(:)(S/N)T+C(:)V(:)(S/N)T มีทั้งพยางค์เปิด (Open Syllables) ซึ่งลงท้ายด้วยหน่วยเสียงสระ หรือพยางค์เสียงปิด พยางค์ปิด (Closed Syllables) ซึ่งลงท้ายด้วยพยางค์เสียงปิด / p . t . k . ʔ /

Thesis Title : A Phonological Study of Tai Yai Dialect Spoken at Piang Lung Village Wiang Haeng District Chiang Mai Province.

Researcher : Nawkham Nandiya (Jainandi)

Degree : Master of Arts in Linguistics

Thesis Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Dr. Ruengdet Pankhuenkhat, M.A. (Linguistics),
Ph.D. (Linguistics)

: Assoc. Prof. Nilratana Klinchan, B.A. (English), M.A. (Politics)

Date of Graduation : 10 October 2018

Abstract

This research has two objectives: 1) To study the consonant phonemes, vowel phonemes, and tonemes. 2) To study the syllabic structure of Tai Yai dialect spoken at Piang Luang village, Wiang Haeng district, Chiang Mai Province. The data was taken from 10 informants of native speakers. The study was conducted according to the Structural linguistics.

The results of the study found that there are 17 consonant phonemes. They are as follows: / p / . / t / . / k / . / ʔ / . / p^h / . / t^h / . / k^h / . / m / . / n / . / ɲ / . / ŋ / . / s / . / c / . / h / . / l / . / w / . / y / and three consonant clusters: / kw / . / k^hw / . / sw /

There are 18 single vowel phonemes: / i / . / i: / . / ɯ / . / ɯ: / . / u / . / u: / . / e / . / e: / . / ə / . / ə: / . / o / . / o: / . / ɛ / . / ɛ: / . / a / . / a: / . / ɔ / . / ɔ: / and one diphthong phoneme: / aɯ / .

There are five tonal phonemes. They are as follows: one mid tone, one Low tone, one Falling tone, one High tone and one Rising tone. As for the syllabic structure, there are three main types: monosyllabic C(:)V(:)(S/N)T, disyllabic C(:)V(:)(S/N)T+C(:)V(:)(N)(S)T, and polysyllabic C(:)V(:)(S/N)T+C(:)V(:)(S/N)T+C(:)V(:)(S/N)T. Structures have the smooth syllable ending with long vowel or continuant / m . / n / . / ŋ / . / w / . / y / , where as the checked syllables end with / p . t . k / . ʔ / .

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากคณาจารย์
ร่วมบุคคลผู้มีพระคุณหลายท่าน และจึงขออนุโมทนาขอบคุณ ตามนามที่จะระบุดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. พระมหาสุริยา วรเมธี ที่แนะนำเรื่องหัวข้อวิทยานิพนธ์เล่มนี้
รศ. ดร. เรืองเดช ปิ่นเชื่อนชิตย์ ท่านอาจารย์ประธานกรรมการที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์เล่มนี้
และที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำข้อมูล บอกวิธีการทำวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงเนื้อหาสารให้ถูกต้องตรง
ตามวัตถุประสงค์จนสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณ รศ. อาจารย์นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์ กรรมการที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์
ท่านพระมหาปัญญา ปญญาวโร ที่ช่วยตรวจตัวอักษรภาษาไทยให้ถูกต้องตรงตามข้อมูลในการทำ
วิทยานิพนธ์ ท่านพระมหาสายฟ้า มหาวิโร วิไลนนท์ พระมหาอ่อง และนางสาว สีมอน นายอ้ายนาน
วิเชียร ที่กรุณาช่วยให้การทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ พระมหาแสงขวานฟ้า
มฤณนิโต ญาณินตะ หัวหน้าศูนย์ศึกษาปฏิบัติธรรม สาธุประดิษฐ์ ที่เมตตาสนับสนุนให้ความ
ช่วยเหลือที่פקอาศัย

ขอขอบพระคุณ ท่านพระอาจารย์ ดาวฟ้า วิมลลาภีपाल มหาลัยนานาชาตชาวพุทธ
รัฐฉาน และขอเจริญพรอนุโมทนาขอบใจ แม่เอกนางโมหอม พร้อมครอบครัว เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร ที่ได้สนับสนุนทุนการศึกษา จึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

พระหน่อคำ นันทิยะ (เจ้านันตี)

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
คำอธิบายสัญลักษณ์และ คำย่อ	จ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๖
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หน่วยเสียงภาษาถิ่น	๙
๒.๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หน่วยเสียงภาษาไทยใหญ่	๑๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการ	
๓.๑ ขั้นตอนเตรียมการวิจัย	๒๒
๓.๒ ผู้บอกภาษาหลักกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)	๒๓
๓.๓ เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บอกภาษา	๒๓
๓.๔ รายชื่อผู้บอกภาษา	๒๓
๓.๕ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๒๔
๒.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๘
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๒๘
๓.๖ ขั้นตอนสรุปผลข้อมูล	๒๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
๔ ระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ (TAI YAI PHONOLOGY)	๒๙
๔.๒ ระบบเสียงพยัญชนะ (Consonant Phonemes)	๒๙
๔.๓ ระบบเสียงสระ (Vowel Phonemes)	๔๒
๔.๔ ระบบเสียงวรรณยุกต์ (Tonal Phonemes)	๔๗
๔.๕ ระบบโครงสร้างพยางค์ภาษาถิ่นไทใหญ่ (Syllabic Patterns in Tai Yai)	๕๑
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๕๙
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๖๑
บรรณานุกรม.....	๖๒
ภาคผนวก.....	๖๕
ภาคผนวก ก ตารางตรวจเสียงวรรณยุกต์.....	๖๗
ภาคผนวก ข ตารางบัญชีคำศัพท์.....	๖๗
ภาคผนวก ค ภาพทดสอบเสียงคณะผู้บอกภาษา.....	๑๒๑
ภาคผนวก ง หนังสืออนุเคราะห์ที่ให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และ หนังสือถึงบุคคล	๑๒๘
ประวัติผู้วิจัย	๑๔๓

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

ตารางที่ ๑ แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะ

๓๑

ตารางตัวอย่างคำคู่เทียบหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยใหญ่

๓๒

ตารางที่ ๒ แสดงหน่วยเสียงสระ

๔๔

ตารางที่ ๒ แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์

๔๘

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนในการวิจัย

- / / เครื่องหมายกำกับหน่วยเสียงในระดับสัทอักษร
- () เครื่องหมายกำกับอ่านภาษาอังกฤษ
- “ ” เครื่องหมายกำกับอ่านหัวข้อวิทยานิพนธ์
- ‘ ’ เครื่องหมายกำกับความหมาย
- 1 แทนเสียงสามัญ
 - 2 แทนเสียงเอก
 - 3 แทนเสียงโท
 - 4 แทนเสียงตรี
 - 5 แทนเสียงจัตวา

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ทางทิศเหนือของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีประชากรหลายชนเผ่าอาศัยอยู่ร่วมกันมากมายและมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ที่มีการติดต่อค้าขายระหว่างกลุ่มคนชาติพันธุ์ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ชายแดนประเทศไทยกับประเทศสหพันธรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีทั้งที่อยู่ในพื้นที่ราบ และพื้นที่บนดอยสูง กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น นอกจากชาวล้านนาแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายชาวไทยใหญ่ (Tai Yai)^๑ อร์ คนไต โดยที่กลุ่มคนเหล่านี้ ตั้งรกรากมายาวนาน หลังอพยพมาจากในพื้นที่รัฐฉาน เนื่องด้วยเหตุการณ์ในราวพุทธศตวรรษที่ ๒๔-๒๕ เกิดการแบ่งแยกแดนในช่วงล่าอาณานิคมโดยชาวตะวันตก ทำให้บ้านเมืองของไทยใหญ่ถูกแบ่งแยก ผู้คนอพยพ กระจายไปหลายประเทศในทวีปเอเชีย ส่วนในประเทศไทยนั้น ส่วนมากจะอาศัยอยู่ทั้งภาคเหนือของประเทศไทยตามแนวชายแดน กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยใหญ่มีภาษาของตนเอง ซึ่งมีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ทั้งสองอยู่ในตระกูลภาษากลุ่ม ไท-กะได (Tai - Kadai Languages Family^๒) หรือภาษาตระกูลไต (Tai Family) ตามเสียงเรียกของนักภาษาศาสตร์ ภาษาตระกูลไตเป็นตระกูลภาษาที่มีผู้พูดจำนวนมากเป็นอันดับที่สองรองจากตระกูลภาษาออสโตรเนเซียน (Austronesian) ในเอเชียอาคเนย์ และมีพูดแพร่หลายกระจายกันอยู่ถึง ๘ ประเทศด้วยกัน คือ ประเทศจีน พม่า อินเดีย ไทย มาเลเซีย เวียดนาม ลาว และ กัมพูชา ภาษาตระกูลไตมี หลายภาษาถิ่นที่มีสำเนียงการพูดแตกต่างกันอยู่ไม่ต่ำกว่า ๖๐ ภาษาถิ่น ๓ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มไท กลุ่มไต และกลุ่มไท-จีน^๓ ภาษาพูดของชาวไทยใหญ่เรียกว่า “ความไต” (กว๋ามไต Kwám. tai) หรือความ

^๑ คำว่า “ไทใหญ่ Tai Yai” คือคนไตที่อยู่ในรัฐฉานและอพยพเข้ามาอยู่ตามแนวชายแดน ในจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย หรือเข้ามาทำงานมาหากิน กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ เมื่อพบเจอกับคนไทย หรือชาติพันธุ์อื่นๆ เขา มักจะเรียกตัวเองว่าคนไทใหญ่ เมื่อเขาพบเจอกันเองเรียกว่าคนไตเช่นกัน

^๒ นางสาวอุษณา อารี ได้เปิดความหมายของคำว่า “Tai” “ไต” หรือ “ไท” หมายถึงชื่อตระกูลภาษาที่ใช้พูดกันเป็นบริเวณกว้างนับตั้งแต่ประเทศจีนตอนใต้จนถึงแหลมมลายู และตั้งแต่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดียจนถึงกัวไฮหล่า

^๓ เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตย์, ภาษาศาสตร์ภาษาไทย, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๗.

ไท ภาษาไทใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ ๕ เสียง นางสาววรรณ จันทนาคม กล่าวถึงภาษาไทใหญ่ว่า “ ภาษาไทใหญ่มีคำจำนวนมากที่คล้ายคลึงกับคำในภาษาไทย เนื่องจากภาษาทั้งสองนี้อยู่ในตระกูลภาษา ไทด้วยกัน เมื่อพิจารณาจากการเปรียบเทียบภาษา จะเห็นได้ว่าภาษาไทใหญ่กับภาษาของคนไทยใน ประเทศไทยนั้น มีความคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ก็ยิ่งแสดงให้เห็นอย่าง เด่นชัดว่า มีความสัมพันธ์ โดยใกล้ชิดกันมาในอดีต แต่ก็มีคำศัพท์มีหลายคำที่แตกต่างไปจากภาษาไท ในกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในล้านนาค่อนข้างมากเช่นกัน นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากภาษาพม่ามา ด้วย เนื่องจากรัฐฉานอยู่ในเขตแดนของประเทศสหพันธรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์^๕ อีกส่วนหนึ่งก็คือ ด้วยสาเหตุมาจากการหลบหนีภัยทางการเมืองระหว่างการต่อสู้รบกับรัฐบาลทหารพม่า เข้ามายึด ครองรัฐฉาน หลบหนีจากการถูกคุกคามและล่วงละเมิดทางเพศ และหางานทำได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น^๖ ชาวไทใหญ่หลายหมู่บ้าน บางภาคส่วนจึงต้องอพยพมาอาศัยอยู่ทั้งภาคเหนือของประเทศไทย และ ตามตะเข็บชายแดนไทยกับรัฐฉาน นางสาววรรณ จันทนาคม กล่าวไว้^๗ ที่อำเภอแม่สายมีชาวไท ใหญ่ จากชายแดนสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า อพยพเข้ามาอาศัยอยู่เป็นเวลานานมาแล้ว ปัจจุบันเพิ่มจำนวนมากขึ้น ในจังหวัดเชียงใหม่ก็เช่นกัน ดังนั้นปัจจุบันจึงมีชุมชนชาวไทใหญ่ที่อาศัย อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ต่างก็มีภาษาถิ่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม จึงทำให้ภาษาที่จะ ติดต่อสื่อสารกันหลายภาษาคำพูด หลายสำเนียง และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันออกไปตาม ชาติพันธุ์ เช่น คนเมือง หรือคนล้านนา และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้แก่ มูเซอ ม้ง ปกาเกอญอ ลีซอ หรือปะหล่อง จีนฮ่อ อาข่า ลัวะ ปาดอง และชาวไทใหญ่ เป็นต้น นอกจากภาษาจะเป็นเครื่องมือใน การติดต่อสื่อสารแล้ว “ยังทำให้เกิดความเข้าใจง่าย และนำไปสู่การศึกษาวัฒนธรรม ขนบประเพณี ของสังคมนั้นด้วย” และมีการถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงให้เห็นถึงประวัติความเป็น มาของ

^๕นางสาววรรณ จันทนาคม, “ลักษณะของภาษาไทใหญ่ (ไต้อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย”, **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖), หน้า ๔.

^๖ศูนย์เรียนรู้ ชาติพันธุ์ไทในล้านนา, **ไทใหญ่-สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.sri.cmu.ac.th/~lelc/index.php/> 2015-11-18-16-02-19, [27 กรกฎาคม 2559].

^๗สุณี เอนแก้ว ปรสิทธิ์ วังภคพัฒนสงศ์ และอรุโณทัย จำปีทอง, “ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตชาวไท ใหญ่ กับความหลากหลายทางชีวภาพสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น”, **วิทยาศาสตร์ มข**, ปีที่ ๔๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม ๒๕๕๖): ๒๙๙-๒๐๘.

^๘นางสาววรรณ จันทนาคม, “ลักษณะของภาษาไทใหญ่ (ไต้อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย”, **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (๒๕๒๖), หน้า ๓.

ชาติพันธุ์ ประชากรส่วนใหญ่ที่อยู่ในตำบลเปียงหลวงนั้นสื่อสารกันภาษาไทย รองลงมาภาษาล้านนา คนเมือง ภาษาไทย และหลายภาษาอีกไปตามความคุ้นเคยของชุมชนท้องถิ่น^๑

ชาวไทใหญ่ยังคงรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ตลอดจนการใช้ภาษา มีการรวบรวมการใช้ภาษาสำเนียงท้องถิ่นของชาวไทใหญ่ไว้เป็นอย่างดี ซึ่งได้รับการสืบทอดกันมาอย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้ความสำคัญในการช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนา ด้านประเพณีวัฒนธรรม เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลพรรษา ถ้าเป็นวันพระ ขึ้น หรือแรม ๑๔ หรือ ๑๕ ค่ำ จะมีการชวนกันไปนอนที่วัดเพื่อรักษาอุโบสถศีล (ศีล ๘) ที่วัด เป็นต้น และจะยกย่องเชิดชูผู้ที่นำเคารพนับถือเป็นอย่างมาก มีการแสดง การละเล่นพื้นบ้าน ตลอดถึงศิลปะ การก่อสร้างวัด วิหาร ตลอดจนลักษณะพระพุทธรูป ที่มีการผสมผสานระหว่างศิลปะไทใหญ่และแบบพม่าด้วย และเนื่องด้วยสภาพสังคมของชาวไทใหญ่ที่อยู่ร่วมกับชาวล้านนา ในการดำรงชีพมีความเจริญรุ่งเรืองพอสมควร และมีการสื่อสารคมนาคมที่สะดวกทันสมัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีส่วนทำให้วิถีชีวิตของชาวไทใหญ่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคม โดยเฉพาะในการใช้ระบบเสียงภาษาถิ่นของไทใหญ่ในปัจจุบัน ยังคงพูดภาษาไทยในชีวิตประจำวัน แต่ส่วนมากพูดภาษาล้านนาเวลาที่มีการติดต่อสื่อสารกับชาวล้านนา บางครั้งไทใหญ่กันเองก็คุยกันภาษาไทย แต่เป็นสำเนียงล้านนา ตลอดจนระบบการศึกษาและการสื่อสารสมัยปัจจุบันที่ใช้ภาษาไทยมาตรฐานเป็นสื่อกลาง จึงทำให้ชาวไทใหญ่ได้รับอิทธิพลจากภาษามาตรฐานไปด้วย เพราะฉะนั้น คำที่ชาวไทใหญ่ใช้พูดคุยอยู่ทุกวันนี้ อาจจะมีภาษาของหลายชาติพันธุ์มาผสมกันเข้ามาด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นของชาวไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหพันธรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ที่ติดกับรัฐฉาน หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นของชาวไทใหญ่ที่พูดสื่อสารกัน ใน หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ แต่ผู้วิจัยอาจไม่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบเสียงภาษาของชาวไทใหญ่ได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาระบบเสียงภาษาไทยที่ใช้พูดในหมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น เหตุผลที่เลือกหมู่บ้านเปียงหลวงนี้ ก็เนื่องมาจากการศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในอำเภอเวียงแหงนั้นพบว่า หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่เป็นถิ่นฐานที่ชาวไทใหญ่อาศัยอยู่มากที่สุด และมีถิ่นฐานเดิมมาจากรัฐฉาน (Shan State) เช่นเดียวกัน อีกทางทั้งสภาพสังคมชาวไทใหญ่ที่ได้อาศัยอยู่ร่วมกับชาวล้านนาและ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีสภาพในการดำรงชีวิต ความเจริญทั้งการ

^๑พระมหาสายฟ้า มหาวิโร (วิไลนนท์), “การพัฒนาเครือข่ายด้านวัฒนธรรมของชุมชนแนวชายแดน”, วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๑.

สื่อสาร การคมนาคมที่สะดวกทันสมัยมากยิ่งขึ้น จึงมีส่วนทำให้ภาษาสำเนียงระบบเสียงชาวไทยใหญ่ ได้รับความพัฒนา เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคม ส่งผลให้ชาวไทยใหญ่ใช้ภาษาของตนเองน้อยลง คือชาวไทยใหญ่ใช้ภาษาล้านนาและภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องด้วยในเวลา ฤดูร้อน ปี ๒๕๕๕ ผู้วิจัยได้ไปอบรมเด็กๆ และสอนหนังสือไทใหญ่ให้กับเยาวชนและชาวบ้าน ในอำเภอเวียงแหง เป็นเวลา ๒ เดือน จึงพอสังเกตได้ว่าการเปลี่ยนแปลง

ประชากรในหมู่บ้านเปียงหลวง จะประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม เช่น ไทยพื้นเมือง, ไทใหญ่, ไทลื้อ, ลีซอ, กะเหรี่ยง, มูเซอ, ปะโอ, ปะหล่อง, จีนฮ่อ จึงเรียกว่าเมือง ๙ ชนเผ่า มีการแบ่งเขตกันอยู่เป็นกลุ่มๆ โดยมีหัวหน้ากลุ่มปกครองดูแลอยู่ในความควบคุมของผู้ใหญ่บ้านและส่วนราชการไทย อาศัยอยู่ร่วมกันในหมู่บ้านตำบลต่างๆ ซึ่งสามารถอาศัยอยู่ด้วยกันอย่างผสมกลมกลืน แต่จะมีปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารภาษา วัฒนธรรมอยู่บ้าง

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเอา การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นของไทใหญ่หมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่เป็นตัวตั้ง เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยจึงขอกกล่าวถึงการศึกษาสำเนียงพูดภาษาถิ่นของชาวไทยใหญ่ โดยเฉพาะชาวไทยใหญ่ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ มีชาวไทยใหญ่อาศัยอยู่มาก เพราะมีพรมแดนติดกับรัฐฉาน ประเทศสหพันธรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ชาวไทใหญ่จึงได้ย้ายถิ่นเข้ามายังภาคเหนือของไทยเป็นจำนวนมาก โดยทางเท้าและโดยสารยานพาหนะชนิดต่างๆเข้ามาทางชายแดนด้านหมู่บ้านอรุโณทัย (หนองอูก) อำเภอเชียงดาว และอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในการอพยพ ในปัจจุบัน ไทใหญ่ยังย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากหนีปัญหาภัยจากการสู้รบจากทหารพม่าในอดีต และความยากลำบากในการดำรงชีพ ในรัฐฉาน^๔

หมู่บ้านเปียงหลวง ต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ นั้นก่อตั้งราว พ.ศ.๒๔๗๑ โดยพ่อค้าวัวต่าง ชื่อว่า จองดี เป็นชาวไทยใหญ่นำชาวบ้านประมาณ ๑๑ ครัวเรือนมาพักอาศัยอยู่ทางเหนือของวัดเปียงหลวงปัจจุบัน ชาวบ้านที่มาตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใหญ่และชาวจีนอดีตทหารจีนคณะชาติ ลีซอและลาหู่ ในอดีตหมู่บ้านเปียงหลวงเป็นที่ตั้งกองบัญชาการกู้ชาติไทใหญ่ เนื่องจากสภาพหมู่บ้านมีลักษณะเป็นที่ราบ ฝนใหญ่ จึงตั้งชื่อของหมู่บ้านว่าเปียงหลวง ภาษาไทใหญ่ **เปียง** แปลว่า ราบเรียบเสมอกัน หลวง แปลว่า ใหญ่ บ้านเปียงหลวงประกอบด้วยบ้านบริวาร ได้แก่ ชุมชนชาวจีน และบ้านหลักแต่ง ซึ่งอยู่ติดชายแดนไทย – พม่า มีด่าน “ช่องหลักแต่ง” เป็นด่านชั่วคราวที่เคยเปิดค้าขายชายแดนในระดับท้องถิ่นบ้านเปียงหลวง

บ้านเปียงหลวงมีลักษณะเป็นที่ราบขนาดใหญ่เมื่อเดินทางผ่านพื้นที่อำเภอเชียงดาว จนกระทั่งถึง เขตชายแดนบ้านหลักแต่งจึงเริ่มเป็นช่องเขา ล้อมรอบด้วยภูเขามีสัน ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน

^๔ ธีรพร จาดยางโทน, “วัฒนธรรมไทยใหญ่ :กรณีศึกษาชุมชนไทยใหญ่ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง อำเภอฝาง”, รายงานงานวิจัย, (จังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๕๔), หน้า ๒.

ฤดูฝน และฤดูหนาว โดยในฤดูร้อนอากาศจะไม่ร้อนมากนักและเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากสภาพอากาศส่วนใหญ่ของอำเภอเวียงแหงจะเย็นตลอดปีในช่วงกลางคืนและเช้าและในฤดูหนาวอากาศจะหนาวเย็นบางครั้งมีลูกเห็บตก มีหมอกหนาปกคลุม

วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชนตามแนวชายแดนนั้น ก็ย่อมมีความแตกต่างจากคนในเมืองอย่างแน่นอน เพราะตามแนวชายแดนนั้น จะมีชุมชนหรือหมู่บ้านมากมายและมีคนหลายเชื้อชาติ หลายชนเผ่าอาศัยอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นประเทศไหนก็ตาม และชุมชนหรือหมู่บ้านเหล่านั้นก็จะมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันออกไป และยังมีภาษา พุทธ เขียน ต่างกันไป การที่จะศึกษาถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชนเผ่าของชุมชนตามแนวชายแดนนั้น ถือว่าจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจอยู่ไม่น้อย เพราะว่ามีวิถีชีวิตของแต่ละชุมชนตามแนวชายแดนนั้น ย่อมมีความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ความเชื่อต่างกันไปเพราะต่างเชื้อชาติ ศาสนา ต่างภาษา

บ้านเปียงหลวง มีงานประเพณีประจำปีนั้นก็คืองานประเพณี ปอยส่างลอง หรือ งานบวชลูกแก้ว นั่นเอง งานประเพณีปอยส่างลองนั้นปัจจุบันได้รับความสนใจจากคนไทยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นคนไทยในจังหวัดเชียงใหม่เอง หรือแม้จากกรุงเทพมหานคร ก็ยังให้ความสนใจ และที่สำคัญแม้แต่ชาวต่างประเทศก็ยังให้ความสนใจ การจัดงานแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวจากหลายจังหวัด และต่างประเทศมาเยี่ยมชมมากเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี เพราะในงานนั้นมีการแสดง วัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่เอง และวัฒนธรรมของชนเผ่าในบ้านเปียงหลวงเองทุกคนเผ่าจะมาพร้อมกันแสดงเพื่อให้แขกผู้มาเที่ยวงาน ได้ชมวัฒนธรรมอันหลากหลายของชนเผ่าในอำเภอเวียงแหงอย่างมีความสุขกันทุกคนที่ได้มาเที่ยวชมงาน

สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดงาน เพื่ออนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทใหญ่ เนื่องจากในหมู่บ้านแห่งนี้ราษฎรส่วนใหญ่เป็นคนไทใหญ่ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างในช่วงปิดเทอมมีโอกาสดึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนา รวมทั้งเพื่อเป็นการร่วมเทิดพระเกียรติองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยการจัดงานปอยส่างลองแต่ละครั้งนั้นได้รับการสนับสนุนจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ โดยตลอดงานรวม ๕ วัน จะมีการแสดงมหรสพหลายอย่าง ซึ่งในแต่ละปีทางคณะผู้จัดได้เชิญคณะจ๊าดไต (ลิเกไทใหญ่) จากเมืองสีป้อบ้าง จ๊อกเมบ่าง ภาคเหนือรัฐฉานมาร่วมแสดงด้วย ส่วนพิธีเปิดงานจะมีขึ้นในวันที่ ๒๑ -๒๕ เมษายน ของทุกปี แต่ละปีก็จะมีประธานมาเปิดงาน อาจจะเป็นผู้ว่า รองผู้ว่า ของจังหวัดเชียงใหม่ มาเป็นประธานเปิดงานบ้าง หรือ นายอำเภอเวียงแหง หรือนายกองคการบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ไปเป็นประธานเปิดงานเปลี่ยนกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละปี

ส่วนกิจกรรมสำคัญคือ ในช่วงเย็นของวันที่ ๒๐ เม.ย. จะมีพิธีโกนผมเด็กที่จะเข้ารับเป็นส่างลอง เวลา ๐๕.๐๐ น. วันที่ ๒๑ เมษายน จะมีพิธีอาบน้ำเงินน้ำทอง จากนั้นแต่งกายให้กับส่างลองด้วยชุดเจ้าชาย พร้อมรับศีลรับพร และรับประทานอาหาร ๑๒ อย่าง โดยผู้เป็นบิดา มารดาจะ

เป็นคนป้อนในสามคำแรก จากนั้นจะแห่รอบพระวิหารรวม ๗ รอบ และระหว่างวันที่ ๒๒ – ๒๔ เม.ย. จะเป็นวันรับแขก หรือวันข้ามแขก ที่เดินทางมาร่วมงานจากที่ต่างๆ พร้อมกันนั้นจะมีการแห่ขบวน ส่างลองไปคารวะตามวัดต่างๆ ในอำเภอเวียงแหง

ส่วนไฮไลท์ของงานในช่วงบ่ายของวันที่ ๒๔ เม.ย. เวลาประมาณ ๑๓.๐๐ น.จะมีการแห่ รื้อขบวนใหญ่สวยงามไปตามถนนสายหลักรอบหมู่บ้านเปียงหลวง ซึ่งในพิธีนี้จะมีข้าราชการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนเจ้าภาพส่งลองและประชาชนจากที่ต่างๆ ไปร่วมไม่ต่ำกว่า ๑ หมื่นคน

ในช่วงเช้าของวันที่ ๒๕ เม.ย. จะมีพิธีเรียกขวัญส่งลองและเลี้ยงอาหาร ๑๒ อย่างอีกครั้ง เสร็จแล้วนำส่งลองแห่รอบพระวิหาร จากนั้นในช่วงบ่ายของวันเดียวกัน ก็จะนำจางลองและส่งลองเข้าพิธีบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุสามเณรสืบไป^{๑๐}

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อจะได้เข้าใจในระบบเสียงด้านภาษาถิ่น วิธีการอนุรักษ์ และพัฒนาภาษาถิ่นของชาวไทใหญ่ตามแนวชายแดนว่ามีปัญหา และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขสืบต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาโครงสร้างพยางค์ของภาษาถิ่นไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ว่าเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ โครงสร้างพยางค์ของภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่มีอย่างไรบ้าง

^{๑๐} ประวัติบ้านเปียงหลวง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.shaninform.org: [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙].

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นของชาวไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

- ๑) มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นของชาวไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
- ๒) มุ่งเน้นเพื่อศึกษาโครงสร้างพยางค์ของภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้มีบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๑๐ ท่าน ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเปียงหลวง จำนวน ๑๐ ท่าน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาค้นคว้านี้จะศึกษาเฉพาะในพื้นที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเริ่มตั้งแต่ เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๐ ถึง เดือน มิถุนายน ๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ ระบบเสียง หมายถึง การจัดระบบเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และ โครงสร้างพยางค์ของภาษาถิ่นไทใหญ่ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๕.๒ ภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาถิ่นไทใหญ่ที่ใช้สื่อสารพูดคุยกันในห้องถิ่นตามแนวชายแดน ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๕.๓ ไทใหญ่ หรือ ไต หมายถึง ชนกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ตั้งเป็นชุมชนอยู่ร่วมกันมายาวนาน อาจจะมีภาษาระบบเสียงภาษา คำพูด และวัฒนธรรมการแต่งตัว และการกินอยู่ที่แตกต่างกันไป

๑.๕.๔ โครงสร้างพยางค์ หมายถึง โครงสร้างพยางค์ภาษาถิ่นไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้ทราบระบบเสียงภาษาถิ่นของชาวไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๒ ได้ทราบ ลักษณะหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ภาษาถิ่นไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๓ ได้ทราบโครงสร้างพยางค์ของภาษาถิ่นไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๔ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ภาษาถิ่นไทใหญ่ และทำให้เกิดงานวิจัยเกี่ยวกับภาษานี้มากยิ่งขึ้น

บทที่ ๒

ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องระบบเสียงภาษาถิ่นของชาวไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆดังต่อไปนี้

- ๒.๑) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หน่วยเสียงภาษาและภาษาถิ่น
- ๒.๒) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หน่วยเสียงภาษาไทใหญ่

๒.๑ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หน่วยเสียงภาษาถิ่น

เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์^๑ ได้ให้ความหมายของภาษาว่า “ภาษา” เป็นคำภาษาสันสกฤต ส่วนคำภาษาบาลีเขียนว่า “ภษา” มีความหมายตามตัวอักษรว่า “เสียงที่มนุษย์พูด” โดยบทวิเคราะห์ภาษาบาลีว่า ภสฺยเตติ ภษา (เสียงที่มนุษย์พูด เสียงนั้นชื่อว่าภาษา) เพราะฉะนั้น คำว่า ภษา หรือ ภาษา จึงมีความหมายเหมือนกัน คือ หมายถึงเสียงที่มนุษย์ใช้พูดจาสื่อความหมายติดต่อกันและกัน

คำว่า “ภาษา” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Language หมายถึงเสียงของมนุษย์พูด (Human Speech) และตรงกับภาษาไทยว่า “คำ”หรือ “ความ” หมายถึงคำพูดหรือภาษานั้นเอง เช่น คำไทย-ภาษาไทย, ความไทย, ภาษาไทย คำญี่ปุ่น- ภาษาญี่ปุ่น คำเมือง- ภาษาเมือง (ล้านนา) คำลาว- ภาษาลาว ภาษาไทใหญ่ก็เช่นกัน คำไทใหญ่- ภาษาไทใหญ่นั้นเอง

และกล่าวคำว่าภาษานั้น มีคำจำกัดความหมายแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ทางภาษาของนักภาษาดังนี้

“ภาษา” คือ ระบบที่มีแบบแผนของพฤติกรรมทางเสียงที่เป็นนิสัยโดยสมาชิกของสังคมใช้เป็นเครื่องความติดต่อกันและกัน (Yuen Ren Chao; 1966)

“ภาษา” คือ ระบบของสัญลักษณ์ทางเสียงที่ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวโดยอาศัยกลุ่มของสังคมใช้ร่วมกัน (Bloch and Trager; 1942)

^๑เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์, ภาษาศาสตร์ภาษาไทย, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑ - ๒.

“ภาษา” คือ ขบวนการของมนุษย์โดยเฉพาะ และไม่เกี่ยวกับสัญชาตญาณ เพื่อใช้ในการสื่อความคิด อารมณ์ และ ความต้องการโดยอาศัยระบบสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นอย่างจงใจ

“ภาษา” คือ เสียงพูดที่มีระเบียบและ มีความหมายซึ่งมนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับสื่อความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และ ใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกัน

“ภาษา” เป็นเครื่องมือใช้สื่อสารถ่ายทอดความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ความ คิดจะถ่ายทอดกันได้ก็โดยที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารรู้ระบบของภาษาที่เรียกว่าไวยากรณ์

“ภาษา” นอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของชนทั่วโลก แล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติด้วย

เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตย์^๒ กล่าวเรื่องภาษาถิ่นไว้ว่า ภาษาถิ่น (Dialect) บางที่เรียกว่าภาษาพื้นเมือง ทั้งนี้ เป็นเพราะไม่ได้เป็นภาษาที่ยอมรับกันว่าเป็นมาตรฐาน (Standard language) ของประเทศ ซึ่งที่จริงแล้วภาษามาตรฐานกับภาษาถิ่นนั้นต่างก็เป็นภาษาถิ่นด้วยกัน แต่บังเอิญภาษาไทยถิ่นที่ถือเป็นภาษามาตรฐานพูดอยู่นั้น เป็นที่ตั้งเมืองหลวงของประเทศภาษาถิ่นที่พูดอยู่ที่เมืองหลวงของประเทศจึงได้รับการยอมรับว่า เป็นภาษามาตรฐานไปในที่สุด อย่างเช่น ภาษาที่พูดที่กรุงเทพมหานคร นักภาษาต่างถือว่าเป็นภาษาถิ่นตระกูลไทยกรุงเทพฯ หรือ ภาษาถิ่นกรุงเทพฯ

เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตย์^๓ กล่าวถึง การแบ่งภาษาถิ่นตระกูลไทย ตามนักภาษา ๑) ตระกูลของภาษา ๒) ตามลักษณะโครงสร้างของภาษา ๓) ตามภูมิศาสตร์หรือการปกครองของประเทศ การแบ่งภาษาตระกูลไทยตามภูมิศาสตร์ ออกเป็น ๔ กลุ่ม

ไทยกลาง	ไทยจีน	ไทยตะวันตก	ไทยตะวันออก
	ปายี	ไทยใหญ่ (ฉาน)	ไทไท่ / ไทยุง

นักภาษา ชื่อ โรเบิร์ต โจนส์ (Robert Jones) แห่งมหาวิทยาลัยคอร์แนล ได้ศึกษาภาษาถิ่นของไทยตามวิธีภูมิศาสตร์ภาษา (Linguistic Geography) ด้านแผนที่และแบ่งภาษาถิ่นตระกูลไทย ออกเป็นกลุ่มต่างๆ โดยใช้เสียงวรรณยุกต์เป็นหลัก ซึ่งกลุ่มตะวันตกเฉียงเหนือนี้มีภาษาไทยใหญ่ (ฉาน) ด้วย

เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตย์^๔ ได้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นโดยการใช้ศัพท์ตามหลักการของ William J. Gedney ไปเก็บข้อมูลทางภาษาและได้อธิบายถึงการเปรียบเทียบระดับกลุ่มคำศัพท์ทั้งได้รวบรวมคำศัพท์สำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่นรวมทั้งสิ้น ๑,๕๘๕ คำ

^๒ _____ หน้า ๒๘.

^๓ _____ หน้า ๒๓.

^๔ เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตย์, แบบทดสอบระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕๓๒), หน้า ๑๗๕-๗๗.

พระสิทธิศักดิ์ ธรรมทายาท^๕ กล่าวถึงภาษาถิ่นว่า เมื่อทฤษฎีทางการศึกษาประวัติศาสตร์ภาษาเจริญขึ้น ทำให้รู้ว่า ภาษามาตรฐานไม่ใช่ภาษาที่เก่าที่สุด นักภาษาบางคนมีความเป็นไปได้ทางหนึ่งว่า เนื่องจากภาษาถิ่นรักษาลักษณะโบราณบางอย่างของภาษา ซึ่งในภาษามาตรฐานไม่มี จึงคิดกันว่า ภาษาถิ่นต่าง ๆ นั้น เป็นภาษาซึ่งไม่ได้เปลี่ยนแปลงมาเลย คือ ภาษาเก่าแก่นั้นเอง เมื่อได้ศึกษาภาษาถิ่นกันมากขึ้น ทำให้มีความรู้ว่า ทุกภาษาจะต้องได้รับอิทธิพลจากภาษาถิ่นอื่นเสมอ และในภาษาถิ่นก็มีทั้งการกลายเสียงที่สม่ำเสมอ และไม่สม่ำเสมอ เช่นเดียวกันในภาษามาตรฐานการศึกษาภาษาศาสตร์ภาษาถิ่น ก็เท่ากับช่วยยืนยันว่าความคิดที่ได้จากการศึกษาโดยอาศัยระเบียบวิธีเปรียบเทียบว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษานั้น ในแต่ละถิ่นก็จะเปลี่ยนกันไปคนละแนว

ในการศึกษาภาษาถิ่นนั้น ในสมัยก่อน พจนานุกรมภาษาถิ่นจะบรรจุแต่เฉพาะคำ ซึ่งมีรูปและความหมายต่างจากภาษามาตรฐาน ปัจจุบันถือกันว่า พจนานุกรมภาษาถิ่นที่ดีจะต้องบรรจุคำทุกคำ ซึ่งมีใช้ในถิ่นนั้น และจะต้องบอกว่า ออกเสียงอย่างไร และให้คำจำกัดความของคำแต่ละคำด้วย ถ้าเราจะต้องทำพจนานุกรมของภาษาถิ่นหลายๆถิ่น ที่อยู่ในภาษาเดียวกัน ก็จะลำบากยิ่งขึ้น เราจะต้องบอกให้ละเอียดว่า คำใดใช้ในถิ่นใดบ้าง ซึ่งถ้าทำเป็นแผนที่ใช้คำ จะทำให้เห็นชัดว่า เมื่อเรามีความรู้เกี่ยวกับลักษณะภาษาถิ่นแต่ละถิ่นอย่างละเอียด จะทำให้เราสามารถสืบสาวประวัติความเป็นมาของภาษาได้ จากการศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นต่างๆ ทั้งที่พูดอยู่ในเขตประเทศไทย เช่น ในประเทศลาว ทางตอนเหนือของเวียดนาม ทางตอนใต้ของประเทศจีน ในแคว้นรัฐฉานของพม่า และแคว้นอัสสัมของอินเดีย

J. Marvin Brown^๖ ได้ศึกษาภาษาตระกูลไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ ที่มีผู้พูดในประเทศไทยนั้น ได้แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มภาษาไทยใหญ่ (Tai Yai / Shan), กลุ่มภาษาไทยถิ่นเหนือ, กลุ่มภาษาไทยพวน, กลุ่มภาษาไทยกลาง, กลุ่มภาษาผู้ไท, กลุ่มภาษาลาว, กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์^๗ กล่าวถึงภาษาท้องถิ่นว่า นอกจากคนต่างวัย ต่างเพศ ต่างชนชั้น จะใช้ภาษาต่างกันแล้ว ยังมีคนที่อยู่ต่างถิ่นกันก็ใช้ภาษาต่างกันไปด้วย สมมุติว่าถ้าเราเดินทางจากภาคเหนือไปยังภาคใต้ของประเทศไทย และสังเกตการใช้ภาษาผู้พูดที่อยู่ตามทางไปเรื่อยๆ เราจะได้ยินภาษาไทยชนิดต่างๆ ที่เข้าใจได้บ้าง ไม่เข้าใจบ้าง ไปตลอดทาง ถิ่นที่อยู่ใกล้กัน ภาษาก็มีความ

^๕พระสิทธิศักดิ์ ธรรมทายาท (พรหมสิทธิ์), “การศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นโคราช ในอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา”, *วิทยานิพนธ์ พุทธศาสนมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๑.

^๖J. Marvin Brown, *From Ancient Thai to Modern Dialects*, (Bangkok: White Lotus 1985), หน้า ๘๘.

^๗วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, *ภาษาและภาษาศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: มิวนิทาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓), หน้า ๒๕-๒๖.

คล้ายคลึงกันมาก ไกลออกไปหน่อยก็จะมีแตกต่างกันมากขึ้น การที่ประชาชนตามถิ่นต่างๆ ใช้ภาษาต่างถิ่นนั้น เป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติที่มีอยู่ทั่วไป

ความแตกต่างกันของภาษาถิ่น มีได้ทั้งเรื่องเสียง คำ การใช้คำ และการเรียงคำ นักภาษาศาสตร์สนใจศึกษาภาษาถิ่นมาเป็นเวลานาน สิ่งที่ได้รับการศึกษาค้นคว้ามากที่สุด คือ “ คำ ” ส่วนมากเป็นการรวบรวมคำที่มีความหมายเดียวกัน แต่ออกเสียงต่างกัน ในปัจจุบัน มีนักภาษาศาสตร์รุ่นใหม่สนใจค้นคว้าเรื่อง ความแตกต่างของเสียง และการเรียงคำ ส่วนใหญ่มุ่งค้นคว้าหากฎเกณฑ์ที่ทำให้ภาษาถิ่นต่างกัน สาเหตุหนึ่งที่นักภาษา ส่วนใหญ่คิดว่า ทำให้ภาษาถิ่นต่างๆ มีความแตกต่างกัน คือ ประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่น ย้ายมาจากที่ต่างกัน

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์^{๘๘} ภาษาไทใหญ่จัดเป็นภาษาของชนกลุ่มน้อยทั้งที่ใช้พูดอยู่ในประเทศสหพันธรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และที่พูดในประเทศไทย ซึ่งต้องเรียนรู้ภาษาราชการ ทำให้ภาษาของชนกลุ่มน้อยค่อยๆ ถูกกลืนหายไปเพราะอิทธิพลจากภาษาของชนกลุ่มใหญ่ อาจเป็นอิทธิพลในด้าน เสียง ศัพท์ หรือรูปประโยคก็ได้

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์^{๘๙} กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ภาษาต้องกลายเป็นภาษาสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงไป มี ๔ ประการ คือ

๑. การย้ายถิ่นเข้ามาหาถิ่นของคนในชนกลุ่มน้อยถ้าผู้นั้นได้ย้ายออกไปจากหมู่บ้านเมืองตนเอง โอกาสที่จะใช้ภาษาของตัวเองก็จะหมดลงไป
๒. การแต่งงานกับคนต่างภาษาและได้ย้ายไปตั้งถิ่นฐานนอกหมู่บ้านของตนเอง
๓. การศึกษาเป็นสื่อ นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ภาษาชนกลุ่มน้อย
๔. ความเจริญก้าวหน้าต่างๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า วิทยุฯ ทำให้ชนกลุ่มน้อยมีโอกาสพบกับชนกลุ่มใหญ่มากขึ้น เพิ่มโอกาสการใช้ภาษาราชการ ภาษาชนกลุ่มใหญ่มากขึ้น ซึ่งเป็นการใช้ภาษาของตนน้อยลง

วิจินต์ ภาณุพงศ์^{๙๐} ได้กล่าวภาษาถิ่นไว้ว่า สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดภาษาถิ่นต่างๆ หรือภาษาย่อยขึ้นมานั้นมีสามประการ คือ

๑. ภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างช้าๆ แบบค่อยๆ เป็นไป ในชั่วชีวิตของแต่ละคนจึงมักจะไม่ค่อยสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษา ใน

^{๘๘} วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, ภาษาและภาษาศาสตร์: , (กรุงเทพมหานคร :มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๑), หน้า ๓๕.

^{๘๙} วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, ภาษาของชนกลุ่มน้อย: ภาษาและภาษาศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓), หน้า ๓๖.

^{๙๐} วิจินต์ ภาณุพงศ์, ความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่น Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li, Bangkok: 2538), หน้า ๒๔๓-๒๔๖.

เรื่องการออกเสียงแต่ละเสียง ในระยะเริ่มแรกของการเรียนภาษาแรกของแต่ละคน ด้วยวิธีการเลียนแบบ ทำให้เหมือนแบบ หลายชั่วคนก็เข้าการผิดเพี้ยนเล็กๆ น้อยๆ ก็จะมากขึ้น จนเสียงบางเสียงกลายไป

๒. การขาดการติดต่อกันระหว่างผู้ที่พูดภาษาเดียวกัน เมื่อภาษาที่คนกลุ่มหนึ่งใช้เปลี่ยนแปลงไป คนอีกกลุ่มหนึ่งก็ไม่รู้ ต่างฝ่ายต่างก็เปลี่ยนแปลงของตนไป ผลก็คือ ภาษาเดียวกันของคนต่างกลุ่มนี้จะเปลี่ยนแปลงไปคนละอย่าง ดังนั้น ถ้าคนมีโอกาสติดต่อกันน้อยเท่าไร ก็จะทำให้พูดภาษาต่างกันมากขึ้นเท่านั้น

๓. การเปลี่ยนแปลงของเสียงแต่ละเสียงไปตามกาลเวลานั้นเป็นไปอย่างมีระเบียบสม่ำเสมอ มีแบบแผน และมีกฎเกณฑ์ ดังนั้นถึงภาษาจะเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็ยังทำให้ผู้ที่พูดภาษาลิ้นคนละภาษาลิ้นฟังกันรู้เรื่อง

นางสุปรีดี สุวรรณบุรณ์^{๑๑} กล่าวไว้ว่า ภาษาลิ้นเป็นภาษาย่อยที่ใช้พูดจากันในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่างผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากมาตรฐาน หรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ของแต่ละประเทศใช้กัน และอาจจะแตกต่างจากภาษาในท้องถิ่นอื่นทั้งทางด้านเสียง คำและ การใช้คำ ภาษาลิ้น เป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ ทั้งถ้อยคำ และสำเนียง ภาษาลิ้นจะแสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของผู้คน ในท้องถิ่นของแต่ละภาค ของประเทศไทย บางทีเรียกว่า ภาษาท้องถิ่น และหากพื้นที่ของผู้ใช้ภาษานั้นกว้างก็จะมีภาษาลิ้นหลากหลาย และมีภาษาลิ้นย่อย ๆ ลงไปอีก เช่นภาษาลิ้นใต้ ก็มีภาษาสงขลา ภาษานคร ภาษาดากใบ ภาษาสุราษฎร์ เป็นต้น ภาษาลิ้นทุกภาษาเป็นภาษาที่สำคัญในสังคมไทย เป็นภาษาที่บันทึกเรื่องราว ประสพการณ์ และวัฒนธรรมทุกแขนงของท้องถิ่น เราจึงควรรักษาภาษาลิ้นทุกถิ่นไว้ใช้ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นสมบัติมรดกของชาติต่อไป ซึ่งภาษาลิ้นจะเป็นภาษาพูด หรือภาษาท่าทางมากกว่าภาษาเขียนภาษาลิ้นของไทยจะแบ่งตาม ภูมิศาสตร์หรือท้องถิ่นที่ผู้พูดภาษา นั้นอาศัยอยู่ในภาค ต่าง ๆ แบ่งได้เป็น ๔ ถิ่นใหญ่ ๆ คือ ภาษาลิ้นกลาง ภาษาลิ้นเหนือ ภาษาลิ้นอีสาน และภาษาลิ้นใต้

จันทัส ทองช่วย^{๑๒} กล่าวว่า ภาษาลิ้นเป็นภาษาของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เช่นภาษาไทยถิ่นเป็นภาษาของกลุ่มชาวไทย ซึ่งอาศัยอยู่กระจายกันอยู่ทั่วประเทศ ภาษาลิ้นที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มได้ ย่อมเป็นภาษาที่มีความสำคัญต่อชนกลุ่มนั้นมากที่สุด ภาษาลิ้นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ เป็นภาษาของชนกลุ่มคนต่างๆ ทั่วประเทศ เป็นหลักฐานบ่งบอกความเป็นมาของชน

^{๑๑}นางสุปรีดี สุวรรณบุรณ์, ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ipesp.ac.th/learning/Thai/Manipulator.html>, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๐].

^{๑๒}จันทัส ทองช่วย, ภาษาลิ้น (เน้นภาษาใต้), (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๑๓-๑๕.

นางสาวลักษณ สุงสุมาลย์^{๑๖} ได้กล่าวตระกูลภาษาไท (Tai Family) ว่า ตระกูลภาษาไท เป็นตระกูลภาษาที่มีความสำคัญมากตระกูลหนึ่งในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากมีผู้ใช้ภาษาไทในประเทศต่างๆ เป็นบริเวณกว้าง ฟัง กวย ลี (Fang Kuei Li) แบ่งภาษาตระกูลไทออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้ (Southwestern group) ได้แก่ ภาษาตระกูลไทที่พูดในรัฐฮัสสัมของประเทศอินเดีย รัฐฉาน ของประเทศแห่งสหภาพเมียนมาร์ เขตสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ประเทศจีน การเรียกชื่อกลุ่มคนที่ใช้ภาษาตระกูลไทในแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกัน เช่น คนไทในรัฐฉานของประเทศสหพันธรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีไทใหญ่ ไทจีน ไทยอง ไทประเทศเวียดนามมี ไทดำ ไทขาว ไทโก้ ไทลุง ในประเทศลาวมีลาว ไทพวน ผู้ไท ไทดำ ไทฮ้อ ในประเทศไท ไทในประเทศกัมพูชามี ลาว คนไทในประเทศมาเลเซียมีไทถิ่นใต้ และไทตากใบ ในประเทศไทยนั้นมีคนไทย ๔ ภาค

นางสาววรรณ จันทนาคม^{๑๗} ได้กล่าวว่า ภาษาถิ่นไทยใหญ่เป็นภาษาถิ่นสาขาหนึ่งในตระกูลภาษาไท (Tai Family) จากการศึกษาของ มาร์วิน บราวน์ ซึ่งเขาได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาถิ่น จำนวน ๖๐ ภาษา เพื่อให้ได้ทราบถึงลักษณะของภาษาไทเดิม (Ancient Thai) นอกจากนั้น ลี ฟัง ไกล นักภาษาศาสตร์ผู้ซึ่งศึกษาคำศัพท์จากภาษาถิ่นต่างๆมากกว่า ๒๐ ถิ่น ได้จัดให้ภาษาไทใหญ่ อยู่ในสาขาตะวันตกเฉียงใต้ (The Southwestern Group)

การพูดที่สุภาพจะต้องลงท้ายประโยคว่า “ ข้าอ้อ ” ตัวอักษรไทใหญ่นั้น คงมีมาช้านานแล้ว เขียนเป็นตัวกลมๆ คล้ายตัวอักษรพม่าหรืออักษรไทยยวน (ตัวเมือง)

นางสาววรรณ จันทนาคม^{๑๘} บทความเรื่อง Essential of Shan Phonology and Script ผลงานของ Søren Egerod กล่าวถึงภาษาไทใหญ่ว่า เป็นภาษาพูดของประชาชนส่วนใหญ่ในรัฐฉาน (Shan State) สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า และที่แคว้นฉานในยูนนานแห่งสหสาธารณรัฐประชาชนจีน กับบริเวณภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย

Aggasena LengTai^{๑๙} ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องหน่วยเสียง (Phoneme) หน่วยเสียงภาษาไทใหญ่นั้นประกอบด้วยสามหลัก คือ ๑) หน่วยเสียงพยัญชนะ ๒) หน่วยเสียงสระ ๓) หน่วยเสียงวรรณยุกต์

^{๑๖}นางสาวนงลักษณ สุงสุมาลย์, “ระบบเสียงภาษาลาวเดิม ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕), หน้า ๑.

^{๑๗}นางสาววรรณ จันทนาคม, “ลักษณะของภาษาไทยใหญ่ (ไตอ้อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย” วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖), หน้า ๑-๕.

^{๑๘}นางสาววรรณ จันทนาคม, “ลักษณะของภาษาไทยใหญ่ (ไตอ้อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖), หน้า ๑๒.

^{๑๙}Aggasena LengTai, “Shan Phonology and Morphology”, Master of Arts, (Graduate School: Mahidol University, 2009), p. 36.

หน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นพยางค์ฟังก์ชัน ๑๗ หน่วยเสียงพยัญชนะนั้นสามารถแยกออกเป็นสามหมวดหมู่ตามบทเสียง คือ ๑) พยัญชนะต้น ๒) พยัญชนะควบกล้ำ ๓) พยัญชนะท้าย

หน่วยเสียงพยัญชนะไทใหญ่ ๑๗ หน่วยเสียง / p . t . k . ʔ . p^h . t^h . k^h . m . n . ŋ . ŋ . l . s . c . h . w . j /

บรรจบ พันธุมธา^{๒๐} ได้กล่าวไว้เรื่องภาษาไทใหญ่ไว้ว่า ภาษาไทใหญ่ออกเสียง ยังตรงกับภาษาไทยกลาง เช่น เก้า หรือ หม่า แต่ว่าภาษาไทใหญ่ในรัฐฉาน ที่ใช้จากพูดตรงกันก็ทั้งหมดก็ไม่ ยังมีการออกเสียงต่างกันไปตามท้องถิ่น คือฉานเหนือ ฉานใต้ เชียงตุง และเขตพรมแดนติดกับจีน เจ้าจ่ายเหมื่องกล่าวว่า เสียงภาษาคำตี้ที่เจ้าพูดให้ฟังนั้นเสียงเหมือนไทที่อยู่เขตแดนที่เรียกว่า ไตเหนือ หรือ Chinese Shan “ภาษาไทใหญ่มีเสียงต่างกันตามท้องถิ่น” หมายความว่า มีเรื่องให้ต้องศึกษามากมาย ควรต้องศึกษาที่เข้าถึงเป็นเสียงมาตรฐานเสียก่อน ตามที่กำหนดไว้ในแบบเรียนหนังสือไทใหญ่ ถึงจะจำได้และรู้ว่า ต่างกับภาษาไทยอย่างไร สอดคล้องกันอย่างไร และควรจะตรงกับคำไหน เช่น เจ้าย่า ในภาษาไทใหญ่ แปลว่า คนติดยาฝิ่น ในภาษาไตคำตี้ แปลว่า หมอ ความสามารถทำได้ ทำเป็น ภาษาไตคำตี้ เรียกว่า ช่าง ภาษาไทใหญ่เรียนกว่า หมอ ความหมายของคำว่า “ช่าง” “หมอ” เห็นความหมายได้อย่างดี

นางสาววรรณ จันทนาคม^{๒๑} ได้วิจัยพบในหนังสือ Elementary Handbook of the Shan Language ผลงานของ J. N. Cushing มิซันนาริโออเมริกันผู้สอนศาสนาคริสต์ ในรัฐฉาน เป็นบุคคลที่ศึกษาภาษาไทใหญ่ไว้มากที่สุด ให้ความรู้เรื่องอักษรไทใหญ่

อักษรที่ชาวไทใหญ่ใช้ในการเขียนและอ่านนั้น ชาวไทใหญ่เรียกอักษรตัวเองว่า “ลิกไต”^{๒๒}

ตัวอักษรไทใหญ่ ๑๘ ตัว

ဂ (ก)	ခ (ข , ค)	င (ง)
ဇ (จ)	ဆ (ส, ซ)	ဇု (ญ)
တ (ต)	ထ (ถ , ท)	ဓ (น)
ပ (ป)	မ (ผ , พ)	မ (ม)
ယ (ย)	ရ (ร)	လ (ล)
ဝ (ว)	ရှ (ห , ฮ)	က (อ)

^{๒๐}บรรจบ พันธุมธา ดร, กาเลหม่านไตในรัฐฉาน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, ๒๕๒๖), หน้า ๑-๒.

^{๒๑}นางสาววรรณ จันทนาคม, “ลักษณะของภาษาไทใหญ่ (ไต้อ้อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖), หน้า ๑๔.

^{๒๒} _____ หน้า ๒๕๗.

อักษรไทใหญ่กับตำแหน่งเสียงพยัญชนะเมื่อประกอบด้วยสระ เทียบสัทอักษรและ
ภาษาไทย

ภาษาไทยใหญ่	/ IPA /	ไทย
ᧇ	/ k /	ก
ᧈ	/ k ^h /	ข / ค
c	/ ɲ /	ง
ᧉ	/ c /	จ
᧊	/ s /	ส / ซ
᧋	/ ɲ /	ญ
᧌	/ t /	ต
᧍	/ t ^h /	ถ / ท
᧎	/ n /	น
᧏	/ p /	ป
᧐	/ p ^h /	ผ / พ
᧑	/ m /	ม
᧒	/ y /	ย
᧓	/ r /	ร (ใช้เฉพาะคำยืม)
᧔	/ l /	ล
᧕	/ w /	ว
᧖	/ h /	ห / ฮ
᧗	/ ɾ /	อ

หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ๓ หน่วยเสียง อักษร คือ ᧙ (ย) ᧚ (ร) ᧛ (ว) เมื่อเป็น
อักษรควบกล้ำจะเปลี่ยนแปลงรูปเขียนจากเดิม พยัญชนะควบกล้ำเรียกว่า แม่เสียงซ้อน มีดังนี้

พยัญชนะ	ไทย	/ IPA /	เช่น
᧙ -	ย) ควบเปลี่ยนรูปเป็น ᧚	/ kw-/	เขียนไว้ข้างล่างตัวอักษร ᧚ (กย) ᧚᧛
᧙ -	ย) ควบเปลี่ยนรูปเป็น ᧛	/ kj-/	เขียนคร่อมด้านหลังตัวอักษร ᧛ (กย) ᧛᧛
᧚ -	ร) ควบเปลี่ยนรูปเป็น ᧛	/ tr-/	เขียนคร่อมด้านหน้าตัวอักษร เช่น ᧛᧛ (กร) ᧛᧛᧛

สระไทใหญ่

สัญลักษณ์	/ IPA /	ไทย	อธิบาย	เช่น
-----------	---------	-----	--------	------

ก	(-)	/ a / -	ะ -		กอร์
กา	(-a)	/ a: / -	า	เขียนท้ายสระต้น	กา/ กอร์
กิ	(-i)	/ i i: /	อิ , อี	เขียนข้างบนพยัญชนะต้น	กิ/ กอร์
กู	(-u)	/ u u: /	อุ , อู	เขียนข้างล่างพยัญชนะต้น	กู/ กอร์
กั	(-i)	/ aɲ /	ไ-	เขียนข้างบนพยัญชนะต้น	กั/ กอร์
กัว	(-u)	/ ɯɲ /	-อ	เขียนข้างบนและล่างพยัญชนะต้น	กัว
เก	(-e)	/ e /	เ-	เขียนข้างหน้าพยัญชนะต้น	เกะ
เก	(-ɛ)	/ ɛ /	แ-	เขียนข้างหน้าพยัญชนะต้น	เกะ
กอ	(-o)	/ o /	โ-	เขียนข้างล่างและท้ายสระต้น	กอ
กอ	(-e)	/ ɔ /	อ	เขียนหน้าและหลังสระต้น	กอ
กอ	(-i)	/ u /	อ	ประกอบด้วยสระอิกกับอู ออกเสียง สระอ	กอ
กอ	(-u)	/ ɔ /	เอ	ประกอบด้วยสระอิกกับอู ออกเสียง สระเอ	กอ
เสียงขับเหงื่อ	กัว	(-ɛ)	/ aɲ /	ไ-	จัดเสียงเป็นสระประสม กัว

ในอักษรพยัญชนะไทใหญ่ ๑๘ ตัวนั้น มีตัวที่ปรากฏสอดคล้องด้วยพยัญชนะท้าย ๘ ตัว และสามารถแยกออกเป็นสองกลุ่มหลักๆ พยางค์ราบรื่นกับท้ายพยางค์เสียงยาว (-m. -n. -ŋ. -y. -w. -b) และตรวจพยางค์ที่สอดคล้องเสียงท้าย (-p. -t. -k) ส่วนมากเสียงพยางค์ท้ายของภาษาไทใหญ่นั้นจะเห็นใช้เป็นประจำ ประสมกับสระท้าย ๕ นั้นอยู่เสมอ

พยางค์ที่รับรึ้นสอดคล้องกันเสียงยาว

สัญลักษณ์	/ IPA /	ไทย	เช่น
๑ (๑ / ๑)	/ -m /	๑	๑ / ๑
๒ (๒)	/ -n /	-	๒
๓ (๓)	/ - ŋ /	-	๓
๔ (๔)	/ - w /	๔	๔
๕ (๕ / ๕)	/ - y /	๕ - ๕	๕ / ๕

ตรวจสอบเสียงพยางค์ที่สอดคล้อง

สัญลักษณ์	/ IPA /	ไทย	เช่น
๖ (๖)	/ -p /	-	๖
๗ (๗)	/ -t /	-	๗

๑ (หัก)	/ -k / -	ัก	๑๖ หัก;
โรมัน	สัญลักษณ์วรรณยุกต์	ไทย	เสียงIPA
Tone 1	(-๑)	สามัญ =	/ ho:k1/
tone 2	(,)	โอก =	/ si:2 pɛt2 /
tone 3	(-๑)	โท =	/ nnn๓3 ha:3 /
Tone 4	(-๑)	ตรี =	/ ma:4 lak4 /
Tone 5	(-)	จัตวา =	/ s๑๓5 sa:m5 /

ตัวเลขไทใหญ่

สัญลักษณ์รูปร่าง / IPA /	โรมัน	ไทย
1 /nw๓3/	'1'	๑
๒ / s๑๓5/	'2'	๒
๓ / sa:m5 /	'3'	๓
๔ / si2 /	'4'	๔
๕ / ha:3 /	'5'	๕
๖ / hok5 /	'6'	๖
๗ / cet5 /	'7'	๗
๘ / pet2 /	'8'	๘
๙ / Kaw3 /	'9'	๙
10 / sip5 /	'10'	๑๐

ตารางตัวสะกดพยัญชนะสระภาษาไทยใหญ่

V	-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
	/a/	/a:/	/i/	/i:/	/u/	/u:/	/e/	/ɛ/	/o/	/ɔ/	/u/	/ə/
-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
	/ka/	/Ka:/	/ki/	/ki:/	/k/	/ku/	/ke/	/kɛ/	/ko/	/kɔ/	/ku/	/kə/

V	ᵛ /-ᵛ	ᵛ / ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ / ᵛ	ᵛ	ᵛ
	/ ay/	/a: y/	/u๓ /	/o๓	/ɔy/	/uy/	/əy/
ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ

y	/kay/	/ka:y/	/kuy /	/koy	/kəy/	/kuɯy/	/kəy/
v	- ົ /aw/	- ົ /a:w/	ົ /iw/	ົ /ew/	ົ /ɛw/	ົ /aɯ/	
ົ /w/	ົ /kaw/	ົ /ka:w/	ົ /kiw/	ົ /kew/	ົ /kɛw/	ົ /kaɯ/	

V	-	ົ	ົ	ົ	ົ	ົ	ົ	ົ	ົ	ົ
	/a/	/a:/	/i/	/e/	/ɛ/	/u/	/u:/	/ɔ/	/ɯ/	/ə/
ົ /m/	ົ /kam/	ົ /ka:m/	ົ /kim/	ົ /kem/	ົ /kɛ/	ົ /kum/	ົ /kom/	ົ /kɔm/	ົ /kuɯ/	ົ /kəm/
ົ /n/	ົ /kan/	ົ /ka:n/	ົ /kin/	ົ /ken/	ົ /kɛn/	ົ /kun/	ົ /kon/	ົ /kɔn/	ົ /kuɯn/	ົ /kən/
ົ /ŋ/	ົ /kaŋ/	ົ /ka:ŋ/	ົ /kiŋ/	ົ /keŋ/	ົ /kɛŋ/	ົ /kuŋ/	ົ /koŋ/	ົ /kɔŋ /	ົ /kuɯŋ/	ົ /kəŋ /
ົ /p/	ົ /kap/	ົ /ka:p/	ົ /kip/	ົ /kep/	ົ /kɛp/	ົ /kup/	ົ /kop/	ົ /kɔp/	ົ /kuɯp/	ົ /kəp/
ົ /t/	ົ /kat/	ົ /ka:t/	ົ /kit/	ົ /ket/	ົ /kɛt/	ົ /kut/	ົ /kot/	ົ /kɔt/	ົ /k uɯt/	ົ /kət/
ົ /k/	ົ /kak/	ົ /ka:k/	ົ /kik/	ົ /kek/	ົ /kɛk/	ົ /kuk/	ົ /kok/	ົ /kɔk/	ົ /kuɯk/	ົ /kək/

ตารางตัวอย่างการเขียนพยัญชนะควบกล้ำ

ไทใหญ่	สัทอักษร	ความหมาย	ไทใหญ่	สัทอักษร	ความหมาย
กว	/kwa:2/	'Go'	กว	/khwak3/	'related'
กว	/kwaŋ5 /	'Confuse'	กว	/kwa:m1/	'Language'
กว	/kwak5/	'Beckon'	กว,	/kwa:t2/	'Sweep'
กว	/kwan1/	'Smoke'	กว	/kwa:ŋ3/	'Wide'
กว	/kway1/	'masculine'	กว	/khwa:n5/	'grope'
กว	/kwa:y1/	'Buffalo'			

กว ค. กว กว กว กว กว: คลายมีนงไปหมด

/mɔn5/ /sam4/ /pɔ1/ /kwaŋ5/ /kwa:2/ /mu:t1/

ในบทนี้ ศึกษาคำพยางค์เสียงและพอนิมตามลำดับในรูปโครงสร้างระบบเสียงและพยางค์ หลักโฟกัสในประเด็นหน่วยเสียงที่สอดคล้องกลมกลืนกับสระและวรรณยุกต์

ORWAN POO-ISRAKIJ^{๒๓} กลุ่มการออกเสียงสูงต่ำในภาษาไทยใหญ่นั้นมี ๒ พยางค์ คือ การออกเสียงต่ำกับการออกเสียงสูง ทั้งสองพยางค์นี้โดยเป็นลักษณะจากพยางค์ท้ายคำ และพยางค์หน้าไม่แตกต่างกัน

^{๒๓}ORAWAN POO-ISRAKIJ, “The Phonology of Tai Yai At Amphoe Mae La Noi Mae Hong Son Province”, **Thesis Master of Arts**, (Graduated School: Mahidol Y, 1985), p. 40.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวงอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ” นี้ มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ๒) เพื่อศึกษาโครงสร้างพยางค์ภาษาถิ่นไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ และผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหลักทฤษฎีโครงสร้างภาษาศาสตร์ (Structural Linguistics) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

๑) ศึกษาหนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้า

๒) ทำรายการบัญชีคำศัพท์ ในการสำรวจตรวจสอบแหล่งที่ใช้ข้อมูลภาษาไทใหญ่ สำหรับสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากหมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ๑๐ ท่าน ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อสำหรับการศึกษามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๑ ขั้นตอนเตรียมการวิจัย

๓.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓ ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๔ ชั้นสรุปผลข้อมูล

๓.๑. ขั้นตอนเตรียมการวิจัย

๓.๑.๑) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานในการกำหนดหัวข้อของวิทยานิพนธ์ แหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าวิจัย และเอกสารที่เป็นหลักฐานในการวิจัยโดยตรง รวมทั้งจากการสัมภาษณ์บุคคล

๓.๑.๒) ติดต่อกับบุคคลหลายท่าน เพื่อสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าวิจัยและเพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล ในการค้นคว้า วิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลไว้ดังนี้

๓.๑.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลภาษาหลัก

ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ (Key Informant Interview) เป็นกลุ่มบุคคลที่สามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับการให้ข้อมูลทางด้านภาษาถิ่นของชาวไทใหญ่ ที่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการออกเสียง (Pronunciation) และการให้ความหมาย (Meaning) ของศัพท์ได้ดี ได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเปียงหลวง จำนวน ๑๐ ท่าน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

๓.๑.๒.๒ เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลภาษา

๑) ผู้ให้ข้อมูลบอกภาษามีอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์ และมีความสามารถให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทางด้านภาษามากพอสมควร มีความรู้ทั้งภาษาเก่าและภาษาปัจจุบัน ส่วนมากมักเคยชินกับการพูดภาษาถิ่นชุมชนของตนเองมาแล้ว ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมาก มักสุขภาพจะไม่ค่อยดี เหนื่อยง่าย จึงทำให้การออกเสียงจะไม่สมบูรณ์ได้ดี

๒) ผู้ให้ข้อมูลบอกภาษาระกับการศึกษามีความรู้ความสามารถอ่านออกเขียนได้ เพื่อความสะดวกในการถ่ายถอดเสียง (Phonetic Transcription) ให้แก่ผู้วิจัย

๓) ผู้ให้ข้อมูลบอกภาษามีอวัยวะออกเสียงได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อการพูดชัดเจนในการออกเสียง

๔) ผู้ให้ข้อมูลบอกภาษามีถิ่นกำเนิดมาในท้องถิ่น ไม่เคยโยกย้ายถิ่นฐาน ไม่เคยอพยพไปที่อื่น ใช้ภาษาถิ่นไทใหญ่อยู่เป็นประจำ

๕) ผู้ให้ข้อมูลบอกภาษาต้องมีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง

๖) ผู้ให้ข้อมูลบอกภาษามีเวลาให้การสัมภาษณ์แก่ผู้เก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์ได้ดี

๓.๑.๒.๓ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลภาษา

๑) แม่แต๋มอยู่ จองดี	อายุ ๖๗ ปี
๒) สุนันตะ ลุงหลู่	อายุ ๖๖ ปี
๓) พ่อแต๋มล่าแม่	อายุ ๗๓ ปี
๔) แม่โหย่ง นายทุน	อายุ ๖๕ ปี
๕) ลุงเสือด้า ผู้ใหญ่บ้าน	อายุ ๗๕ ปี
๖) พ่อครูปายเมือง ลายใส	อายุ ๘๒ ปี
๗) พ่อแต๋มสะล่า มุหลิง หมอดู	อายุ ๖๗ ปี
๘) แม่แต๋มจ้อย	อายุ ๖๕ ปี

- ๙) พ่อเฒ่าสามล่อ อ่องมิต อายุ ๗๓ ปี
 ๑๐) แม่เฒ่ายอด คิงสี อายุ ๖๘ ปี

๓.๑.๒.๔ เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ดังนี้

- ๑) เครื่องบันทึกเสียง
- ๒) สมุดบันทึกสำหรับจดบันทึกเสียง
- ๓) รายการบัญชีคำศัพท์สำหรับศึกษาเสียงกับผู้บอกภาษา

โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยรายการบัญชีคำศัพท์สัมภาษณ์สำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้อาศัยแบบ วิลเลียม เจ เกดนี่ (William J. Gedney) และตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นหลัก รายการบัญชีคำศัพท์ค้นคว้าจากงานวิจัยและ วิทยานิพนธ์ หนังสือต่างๆ สำหรับเก็บข้อมูลตรวจสอบเสียง เลือกคำที่เจ้าของภาษาใช้ในชีวิตประจำวัน เสียงพยัญชนะ และเสียงสระ วรรณยุกต์ จำนวน ประมาณ ๑,๐๐๐ ศัพท์ ในประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้ หมวดคำชื่อสัตว์ชื่อผลไม้ ชื่ออวัยวะ ชื่อที่อยู่อาศัย ชื่อบุคคล ชื่อสรรพนาม ชื่ออาหาร ชื่อผัก ชื่อดอกไม้ ชื่อโรค ชื่อยานพาหนะ คำอุทาน คำสันทาน คำสังคม คำธรรมชาติ คำคู่สีพื้นฐาน คำถาม คำบอกจำนวน สิ่งปลูกสร้าง เครื่องแต่งกาย ชื่อต้นไม้ ต้นไม้ เครื่องเรือน ทรงผม งานทำ สำนักงาน คำเรียกชื่อกีฬา คำวิเศษณ์ และ คำกริยา ตามศัพท์ภาษาไทใหญ่ เป็นต้น

ตัวอย่างตารางบัญชีคำศัพท์

สัทอักษร	ความหมายอังกฤษ	ไทย	ไทใหญ่
หมวดสัตว์ animal			
/ kay2 ca4 pu4/	‘Chubby’	นกกกระปูด	ก๋,๗๐๐.
/ no:k4 /	‘Bird’	นก	จุก.
/ no:k4 ๗:k2 /	‘Sparrow’	นกกกระจอก	จุก.๗๗,
/ kay2 ca:๗4 /	‘Ostrich’	นกกกระจอกเพท	ก๋,๗๗.
/ no:k4 mu:y5 /	‘Ricebird’	นกกกระจาบ	จุก.๗๗
/ no:k4 ya:๗1 /	‘Egret’	นกกกระยาง	จุก.๗๗:
/no:k4 k ^h aw3 ha:w4 /	‘Keel’	นกกกาเหว่า	จุก.๗๗;๗๗.
/ no:k4 k ^h e:w5 /	‘Parrot’	นกแก้ว	จุก.๗๗
/ no:k4 k ^h u:1 /	‘Whistle’	นกหวีด	จุก.๗๗:
/ kaw4 /	‘Owl’	นกฮูก	๗๗.
/ no:k4 pit2 /	‘Robin bird’	นกขนาดเล็ก หน้าอกมีสีแดง	จุก.๗๗,
/ ma:4 la:y1 /	‘Zebra’	ม้าลาย	๗๗.๗๗:
/ ca:๗4 /	‘Elephant’	ช้าง	๗๗.
/mε:๗1 ca5 la:๗1 /	‘Centipede’	ตะขาบ	๗๗:๗๗:
/ sə:5 p ^h ay1 /	‘Leopard’	เสือดาว	๗๗๗:
/mε:๗1 ko:n3 ๗๗:1 /	‘Scorpion’	แมงป่อง	๗๗:๗๗;๗๗:
/ pe:t1 /	‘Duck’	เป็ด	๗๗:
/ kay2 pə:3 /	‘Cockerel’	ไก่พ่อ	ก๋,๗๗;
/ pε4 /	‘Goat’	แพะ	๗๗.
/ to:1 /	‘Cheep’	โต	๗๗:
/ ma:4 ๗:3 /	‘donkey’	ลา	๗๗.๗๗;
/ ka:p2 ๗๗:3 /	‘butterfly’	ผีเสื้อ	๗๗;๗๗;
/ mo:๗3 le:n1 /	‘caterpillar’	หนอนผีเสื้อ	๗๗;๗๗:
/ sə:5 /	‘tiger’	เสือ	๗๗

ตารางที่ตรวจสอบเสียงวรรณยุกต์ เป็นตารางที่นำไปสอบสัมภาษณ์กับผู้บอกภาษา เป็นชุดๆ แต่ละชุดจะมี ๑๐๐ คำ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ความคิดจาก วิธีการค้นคว้าสอบเสียงวรรณยุกต์วิทยานิพนธ์ของพระสิทธิศักดิ์ ธรรมททยาโท^๑ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนหลายๆเล่ม

ตัวอย่างตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์

	A	B	C	DS	DL
1	/t ^h a:5/=shave	/si:2/ four	/p ^h :3=cloth	/k ^h am5/ remain	/p ^h uay2/ open
	/kha:5/=legs	/k ^h un2/=opaque	/sɔm3=cultivate	/p ^h a:5/= wall	/sa:k2/ pestle
	/ma:5/= dog	/hɔ2/ pack	/hɛŋ3/=dry	/sa:m5/=three	/sa:t2/= mat
2	/pi:5/=year	/pay2/ = yet	/to:n3/=plant	/pan5=give	/ka:t2/=market
	/pa:5/= fish	/paw2/=empty	/ ko:n3/ hip	/pi:5=year	/ka:k2/=ladle
	/ kay5= far	/ta:2/ =for	/ pi:3/ older	/kam5/=observe	/cu:p2/= kiss
3	/lam5/ black	/ɔk2= out	/pa:3/ aunt	/ pu:5=grab	/ta:k2/=dry out
	/pay5/=walk	/ɔi:2/= women	/piŋ3/=roast	/pɔn5/=arrow	/ɔk2/= exit
	/ɔaw5/=take	/pan2= round	/pɔm:3/= cut	/ pa:5/=fish	/ɔa:p2/= bath
4	/ma:1/ come	/ wa3=said	/hu:4/= know	/wɔt4/throw	/yɔt3/expand
	/ɲa:1/=meet	/ta:3= wharf	/ci:4/=point	/mak4/ like	/mɔt3= close
	/na:1/ =field	/k ^h a:3/= sleeve	/nam4/ water	/yep4/ sew	/ma:k3/ much
ผู้บอกภาษา.....อายุ.....ปี					
ผู้บันทึก.....เมื่อ วันที่.....					

^๑พระสิทธิศักดิ์ ธรรมททยาโท (พรมสิทธิ์), “การศึกษาาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นโคราชในอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ ปุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๓๕-๓๘.

รายการตรวจสอบโครงสร้างพยางค์ เหตุคำต่าง ๆ นั้น อาศัยด้วยพยางค์เป็นหลัก และมี พยางค์ ๓ ประเภทด้วยกัน คือ

๑. คำพยางค์เดียว (Monosyllabic words)
๒. คำสองพยางค์ (Disyllabic words)
๓. คำหลายพยางค์ (Polysyllabic words)

ฉะนั้นการศึกษาลักษณะโครงสร้างของพยางค์ จำเป็นต้องศึกษาลักษณะคำ ผู้เขียน วิทยานิพนธ์ได้มีการกำหนดใช้อักษรตัวสัญลักษณ์ย่อแทนโครงสร้าง

- C = แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น (Initial Consonants)
 C: = แทนหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ (Initial Consonant With Cluster)
 V = แทนหน่วยเสียงสระเสียงสั้น (Vowels)
 V: = แทนหน่วยเสียงสระเสียงยาว และสระประสม (Long Vowel and Diphthong)
 N = แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิก(Continuant)
 / m n ŋ ɲ / อัมสระ / w /
 S = แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ที่เป็นพยัญชนะระเบิด (Plosive)
 / p / . / t / . / k / . / ʔ /
 T = แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

โครงสร้างพยางค์จะเกี่ยวเนื่องกับเสียงวรรณยุกต์ ดังนั้นผู้เขียนวิทยานิพนธ์ก็ได้กำหนด สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังต่อไปนี้

1	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สามัญ	กลาง (Mid tone)
2	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เอก	ต่ำตก (Low tone)
3	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ โท	ขึ้นตก (Falling tone)
4	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ตรี	สูง (High tone)
5	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จัตวา	ขึ้น (Rising tone)

ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ลงพื้นที่และขอความร่วมมือกับประชาชน ที่อยู่ในหมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทยใหญ่

สมุดบันทึก ร่วมกับปากกา สำหรับจดบันทึกในเมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ลงพื้นที่เก็บ ข้อมูลจากบุคคลผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ตามบัญชีคำศัพท์

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ใช้เครื่องบันทึกเสียง จากโทรศัพท์เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ยังใช้กล้องถ่ายภาพ เพื่อถ่ายภาพผู้บอกภาษา ขณะเก็บข้อมูลอีกด้วย

๓.๒ วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ทำการเก็บข้อมูลระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ ในวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ในการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๑) นัดผู้ให้ข้อมูลภาษาไว้ เพื่อให้เตรียมการบอกภาษา
- ๒) นำเอารายการบัญชีคำศัพท์ที่ได้เตรียมไว้เพื่อสอบสัมภาษณ์
- ๓) สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาตามรายการคำศัพท์ทีละคำ ให้ออกเสียงคำศัพท์ตามสำเนียงภาษาถิ่นไทใหญ่
- ๔) ให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำศัพท์คำละ ๒ ครั้ง ผู้วิจัยออกเสียงตามผู้บอกภาษา เพื่อความชัดเจน และได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
- ๕) จดบันทึกข้อมูลด้วยอักษรไทใหญ่ และคำอธิบายจากผู้บอกภาษา
- ๖) บันทึกเสียงด้วย เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบข้อมูลภายหลัง
- ๗) ผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆกับคนในท้องถิ่น จะเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูลคำศัพท์

๓.๓ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการจัดการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

- ๑ จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
- ๒ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๑๐ ท่าน จากชุมชนชาวไทใหญ่ ที่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์เนื้อหาสาระในประเด็นที่สำคัญแล้ว นำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง
- ๓ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

๓.๔ ขั้นตอนสรุปผลข้อมูล

- ๑) วิธีจัดสรุปผลข้อมูล ใช้วิธีการสรุปผลการวิเคราะห์ตามพรรณนาวิเคราะห์ ตามที่ได้แยกไว้ มาสรุปเป็น หมวดพยัญชนะ หมวดสระ หมวดวรรณยุกต์ หมวดพยางค์ภาษาไทใหญ่
- ๒) วิเคราะห์ความหมายและแนะนำผล ใช้วิธีการนำงานวิจัย และแนะนำเพื่อต่อยอดงานเขียนวิทยานิพนธ์และงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์
- ๓) เรียบเรียงผลการวิจัยโดยนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ แบ่งเป็นขั้นตอน ๕ บท

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

ระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ (TAI YAI PHONOLOGY)

การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ในการวิจัยนี้ ได้แบ่งหัวข้อหลักออกเป็น ๔ หัวข้อ ดังนี้

๔.๑ การศึกษาระบบเสียงพยัญชนะ (Consonant Phonemes)

๔.๒ การศึกษาระบบเสียงสระ (Vowel Phonemes)

๔.๓ การศึกษาระบบเสียงวรรณยุกต์ (Tonal Phonemes)

๔.๔ และการศึกษาโครงสร้างพยางค์ (Syllabic Structure)

๔.๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาถิ่นไทใหญ่ (Tai Yai Consonant Phonemes) มีทั้งหมด ๑๗ หน่วยเสียง ได้แก่ /p / / t / / k / / ʔ / / p^h / / t^h / / k^h / / m / / n / / ŋ / / s / / c / / h / / l / / w / / y /

๔.๑.๒ หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง ๑๗ หน่วยเสียงนั้น สามารถเป็นพยัญชนะต้น (Initial Consonants) ได้ทุกๆพยัญชนะ

๔.๑.๓ หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายคำ หรือหน่วยเสียงพยัญชนะตัวสะกด (Final Consonants) ๙ หน่วยเสียง ได้แก่ /-p / /-t / /-k / /-ʔ / /-m / /-n / /-ŋ / /-w / /-y /

๔.๑.๔ มีหน่วยเสียงควบกล้ำ (Consonant Clusters) ๓ หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียง / kw / / k^hw / / sw / หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำสามารถเกิดขึ้นได้เวลาประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะตัวอื่นๆ

ตารางหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยใหญ่ (Table of Tai Yai Consonant Phonemes) ^๑

กรณ์		ฐาน	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดาน	เพดานอ่อน	กล่องเสียง
			Bilabial	Alveolar	Palatal	Velar	Glottal
ระเบิด plosive	สัท		p	t		k	ʔ
	ชนิต		p ^h	t ^h		k ^h	
เสียงนาสิก Nasals			m	n	ɲ	ŋ	
เสียงเสียดแทรก Fricatives				s	c		h
เสียงข้างลิ้น Lateral				l			
กึ่งสระ Semi-Vowels			w		y		

^๑ ตัวอักษรภาษาไทยใหญ่มี ๑๘ ตัว แต่ หน่วยเสียงพยัญชนะมี ๑๗ หน่วยเสียง

ตารางตัวอย่างเปรียบเทียบหน่วยเสียง

สัทอักษร	ไทย	ไทใหญ่
/p/	ป	ပ
/t/	ฏ ฏ ต	တ
/k/	ก	ဂ
/ɔ̃/	อ	ဓ
/p ^h /	ผ ฝ พ ฟ	ဗ
/t ^h /	ฐ ฑ ฒ ถ ฑ ฐ	ထ
/k ^h /	ข ค ฌ	ဇ
/m/	ม	မ
/n/	น ณ	ဓ
/ɲ/	ญ	ဉ
/ŋ/	ง	င
/s/	ศ ษ ส	သ
/c/	จ	ဇ
/h/	ห ฮ	ဟ
/l/	ล ฬ	လ
/w/	ว	ဝ
/y/	ญ ย	ယ

๔.๑.๕ ตัวอย่างคำคู่เทียบระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะต่างๆ ดังนี้

๔.๑.๕.๑ คำคู่เทียบหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงระเบิด (Plosive) / p / / t / /
k / / p^h / / t^h / / k^h / / Ɂ /

หน่วยเสียง / p / vs / p^h /

/ pi:5 /	‘year’	ปี	/ pa:3 /	‘aunt’	ป้า
/ p ^h i:5 /	‘ghost’	ผี	/ p ^h a:3 /	‘cloth’	ผ้า

หน่วยเสียง / t / vs / t^h /

/ ti:2 /	‘cut grass’	ตัดหญ้า	/ tat1 /	‘cut’	ตัด
/ t ^h i:2 /	‘stingy’	ขี้เหนียว	/ t ^h at1 /	‘check’	ตรวจ

หน่วยเสียง / k / vs / k^h /

/ ki:3 /	‘bloom’	บาน	/ ka:t2 /	‘market’	ตลาด
/ k ^h i:3 /	‘excrement’	อุจจาระ	/ k ^h a:t2 /	‘tear’	ฉีกขาด

หน่วยเสียง / p^h / t^h / vs / k^h /

/ p ^h a:3 /	‘cloth’	ผ้า	/ p ^h a:5 /	‘wall’	กำแพง
/ t ^h a:3 /	‘wait’	รอ	/ t ^h a:5 /	‘shave’	โกน
/ k ^h a:3 /	‘slave’	ทาส	/ k ^h a:5 /	‘legs’	ขา

หน่วยเสียง / Ɂ vs p /

/ Ɂa:5 /	‘uncle’	อา	/ Ɂa:3 /	‘to open’	อ้า
/ pa:5 /	‘fish’	ปลา	/ pa:3 /	‘aunt’	ป้า

๔.๑.๕.๒ คำคู่เทียบหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงแทรก (Fricative)

หน่วยเสียง / h / / c / / s /

/ hon5 /	‘retreat’	ถอย	/ ha:1 /	‘we’	เรา
/ con5 /	‘robber’	โจร	/ ca:1 /	‘rough’	สาก
/ son5 /	‘park’	สวน	/ sa:1 /	‘moldy’	ขึ้นรา

หน่วยเสียง / c / vs / s /

/ ci:1 /	‘drill’	เจาะ
/ si:1 /	‘ban’	ห้าม

๔.๑.๕.๓ คำคู่เทียบหน่วยเสียงยัพัญชนะนาสิก (Nasals)

หน่วยเสียง / m / vs / n / . / ŋ / vs / ɲ /

/ ma:1 /	‘come’	หมา	/ na:1 /	‘farm’	นา
/ ŋa:1 /	‘sesame’	งา	/ ɲa:1 /	‘meet’	พบ

๔.๑.๕.๔ คำคู่เทียบหน่วยเสียงยัพัญชนะข้างลิ้น (Lateral) กับเสียงแทรก (Fricatives)

หน่วยเสียง / l / vs / h , /

/ law1 /	‘beautiful’	งาม	/ lay3 /	‘get’	ได้
/ haw1 /	‘we’	เรา	/ hay3 /	‘cry’	ร้องไห้

หน่วยเสียง / l / vs / c /

/ lam5 /	‘black’	ดำ	/ cam5 /	‘near’	ใกล้
/ la:n5 /	‘grandchild’	หลาน	/ ca:n5 /	‘blend’	คลุก

หน่วยเสียง / s / vs / l /

/ soɣ1 /	‘mince’	สับ	/ sa:n5 /	‘weave’	สาน
/ loɣ1 /	‘wash’	ซักล้าง	/ la:n5 /	‘grandchild’	หลาน

๔.๑.๕.๕ คำคู่เทียบหน่วยเสียงยัพัญชนะอัมสระ กึ่งสระ (Semi-Vowel)

หน่วยเสียง / w / vs / y /

/ wa:n5 /	‘delicious’	อร่อย	/ ya:n5 /	‘depart’	จากไป
/ wa:3 /	‘to say’	ว่า	/ ya:3 /	‘drug’	ยาเสพติด

๔.๑.๖ คำคู่เทียบหน่วยเสียงสระ (Vowel Phonemes) สั้น - ยาว

หน่วยเสียง / i / vs / i: /

/ sin5/ ‘sharpen’ ทำให้คม / si:n5 / ‘precept’ ศील

หน่วยเสียง / u/ vs / u: /

/ pu4 / ‘betel’ ใบพลู / pu:5 / ‘grab’ ปู

/ su4 / ‘award’ รางวัล / su:5 / ‘you’ เธอ

หน่วยเสียง / a / vs / a: /

/ saw5 / ‘pillar’ เสา / pan5 / ‘give’ ให้

/ sa:w5 / ‘girl’ สาว / pa:n5 / ‘generation’ วัย

หน่วยเสียง / e / vs / e: /

/ teŋ5 / ‘pile up’ ทับถม / t^he:ŋ5 / ‘dispute’ ถเถียง

หน่วยเสียง / ɛ vs ɛ: /

/ p^hɛ3 / ‘flat’ แผล่ / mɛ3 / ‘mother’ แม่

/ p^hɛ:5 / ‘divide’ แบ่ง / nɛ:5 / ‘show’ แสดง

หน่วยเสียง / ə vs ɔ: /

/ p^hə4 / ‘evil spirit’ ผี / nɔ:4 / ‘meat’ เนื้อ

/ p^hɔ:5 / ‘leaf’ ใบไม้ใบหญ้า / nɔ:5 / ‘above’ ข้างบน

หน่วยเสียง / ɔ vs o: /

/ k^hɔ5 / ‘bridge’ สะพาน / lo:ŋ5 / ‘forest’ ป่าไม้ใหญ่

/ k^ho5 / ‘laugh’ หัวเราะ / lo:ŋ5 / ‘big’ ใหญ่

/ ko:n5 / ‘trousers’ กางเกง / ho:n5 / ‘backwards’ ถอย

หน่วยเสียง / ɔ / vs ɔ: /

/ pɔk1 / ‘short’ เตี้ย / ɔk1 / ‘brain’ สมอง

/ pɔk4 / ‘ward’ เขต / ɔk2 / ‘out’ ออก

/ mɔ:5 / ‘doctor’ หมอ / hɔ:5 / ‘palace’ วัง

๔.๑.๗. คำคู่เทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ (Tonal Phoneme)

เสียงสามัญ กับ เอก (Mid vs Low)

/ ma:1 /	‘to come’ มา	/ ko:n1 /	‘man’	มนุษย์
/ ma:2 /	‘brew’ หมัก	/ ko:n2 /	‘tumble’	เกลือก

เสียงสามัญ กับ เสียงโท (Mid vs falling)

/ ko:n1 /	‘man’	มนุษย์	/ ha:1 /	‘we’	เราสองคน
/ ko:n3 /	‘hip’	สะโพก	/ ha:3 /	‘five’	ห้า

เสียงสามัญ กับ เสียงตรี (Mid vs high)

/ law1 /	‘beauty’	งาม	/ lom1 /	‘wind’	ลม
/ law4 /	‘coop’	เล้าไก่	/ lom4 /	‘fall’	ล้ม

เสียงสามัญกับเสียงจัตวา (Mid vs Rising)

/ ma:1 /	‘come’ มา	/ pa:1 /	‘sling’	สะพาย	
/ ma:5 /	‘dog’	หมา	/ pa:5 /	‘fish’	ปลา

เสียงเอก กับเสียงเสียงโท (Low vs Falling)

/ la:2 /	‘abuse’	ด่า	/ ci:2 /	‘roast’	จี้
/ la:3 /	‘late’	สาย	/ ci:3 /	‘bite’	ต่อย

เสียงเอกกับเสียงตรี (Low vs High)

/ kum2 /	‘enough’	พอเพียง	/ tum2 /	‘budding’	ตุ่ม
/ kum4 /	‘protect’	คุ้มครอง	/ tum4 /	‘crash’	ชน

เสียงเอก กับ เสียงจัตวา (Low vs Rising)

/ ma:2 /	‘brew’	หม่า (หมักแช่)	/ sen2 /	‘shock’	ร้อง
/ ma:5 /	‘dog’	หมา	/ sɛ:n5 /	‘hundred thousand’	แสน

เสียงโทกับ เสียง ตรี (Falling vs High)

/ kaw3 /	‘nine’	เก้า	/ law3 /	‘alcohol’	เหล้า
/ kaw4 /	‘owl’	นกฮูก	/ law4 /	‘coop’	เล้า

เสียง โท กับเสียงจัตวา (Falling vs Rising

/ pa:y3 /	‘escape’	หนี	/ ko:n3 /	‘hip’	ตะโพก
/ pa:y5 /	‘tip’	ปลาย	/ ko:n5 /	‘trousers’	กางเกง

เสียงตรี กับ เสียง จัตวา (High vs Rising)

/ pu:4 /	‘betel leaf’	ใบพลู	/ nam4 /	‘water’	น้ำ
/ pu:5 /	‘crab’	ปู	/ nam5 /	‘more’	มาก

๔.๑.๘ คำอธิบายหน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด (Plosives) มี ๗ หน่วยเสียง คือ / p / t / k / ɾ / p^h / t^h / k^h / แต่ละหน่วยเสียงมีการจำแนกเสียงตามหน่วยเสียง ดังนี้

หน่วยเสียง / p / เป็นหน่วยเสียงระเบิด สนิล อโฆษะ เสียงที่เกิดขึ้นที่ริมฝีปาก (Bilabial) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำและ ท้ายคำ เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/ pan5 /	‘give’	ให้	บอ
	/ pan2 /	‘evolve’	หมุนเวียน	บอ,
	/ pan3 /	‘clod’	ปั้น	บอ;
	/ pan1 /	‘noise’	เสียงรบกวน	บอ:
พยัญชนะท้ายคำ =	/ pap4 /	‘book’	หนังสือ	บอ.
	/ kap4 /	‘tight’	แน่น	กอ.
	/ hap4 /	‘accept’	รับ	กอ.
	/ nap4 /	‘count’	นับ	กอ.

หน่วยเสียง / t / เป็นหน่วยเสียงระเบิด สนิล อโฆษะ เกิดขึ้นที่ปุ่มเหงือก (Palatal) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำและ ท้ายคำ เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/ ta:5 /	‘eyes’	ตา	ตอ
	/ ta:2 /	‘for’	สำหรับ	ตอ,
	/ ta:3 nam4/	‘waterside’	ทำน้ำ	ตอ:กอ.
	/ ta:1 si:5/	‘paint’	ทาสี	ตอ:วอ
	/ mat4 /	‘ties’	ผูก มัด	กอ.

พยัญชนะท้ายคำ =	/ kat5 /	‘cold’	เย็นหนาว	ก๑ว้
	/ hat5 /	‘brave’	กล้าหาญ	ห๑ว้
	/ sat5 /	‘animal’	สัตว์	ว๑ว้
	/ lat5 /	‘cut across’	ตัด	ล๑ว้

หน่วยเสียง / k / เป็นหน่วยเสียงระเบิด สิลิกล อโฆษะ เกิดที่เพดานอ่อน (Velar) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำและ ท้ายคำ เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/ kin5 /	‘eat’	กิน	ก๑ว้
	/ kin2 /	‘branch’	กิ่ง	ก๑ง,
	/ ko:n3 /	‘hip’	สะโพก	ก๑ว้;
	/ ko:n1 /	‘human’	คน	ก๑ว้;
พยัญชนะท้ายคำ =	/ tak5 /	‘lap’	หน้าตัก	ท๑ว้
	/ lak5 /	‘stake’	หลัก	ล๑ว้
	/ lak4 /	‘steal’	ลัก	ล๑ว้.
	/ hak4 /	‘love’	รัก	ห๑ว้.

หน่วยเสียง / ɾ / เป็นหน่วยเสียงระเบิด สิลิกล อโฆษะ เกิดที่กล่องเสียง (Glottal) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำและ ท้ายคำ เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/ ɾaw5 /	‘take’	เอา	ท๑ว้
	/ ɾam2 /	‘no’	ไม่	ท๑ม้,
	/ ɾɔ:3 /	‘yes’	ใช่	ท๑ว้;
	/ ɾɔ:4 /	‘be soft’	ละ	ท๑ว้.
พยัญชนะท้ายคำ =	/ pɛɾ4 /	‘win’	ชนะ	๑๐.
	/ tɛɾ4 /	‘true’	แท้	๑๑.
	/ hɛɾ4 /	‘separate’	กั้น	๑๒.

หน่วยเสียง / p^h / เป็นหน่วยเสียงระเบิด ธนิต อโฆษะ เกิดที่ริมฝีปาก (Bilabial) เกิดได้เฉพาะพยัญชนะต้นคำอย่างเดียว เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/ p ^h uŋ3 /	‘bee’	ผึ้ง	๑๑ว้;
	/ p ^h uŋk1 /	‘practice’	ฝึก	๑๑ว้;
	/ p ^h ɛ:n2 /	‘cloth’	ผืน	๑๑ว้,

/p^hɛ:n5 / ‘plan’ แผนการ ๕ริ๕ริ

หน่วยเสียง /t^h/ เป็นหน่วยเสียงระเบิด ธนิต อโฆษะ เกิดที่ปุ่มเหงือก (Alveolar) เกิดได้เฉพาะพยัญชนะต้นคำอย่างเดียว เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/t ^h a:m5 /	‘ask’	ถาม	๕า๕ริ
	/t ^h a:3 /	‘wait’	รอ	๕า๕;
	/t ^h at1 /	‘check’	ตรวจ	๕๕๕ริ:
	/t ^h a4 la:2 /	‘abuse’	ด่า	๕๕๕.๕๕๕,

หน่วยเสียง /k^h/ เป็นหน่วยเสียงระเบิด ธนิต อโฆษะ เกิดที่เพดานอ่อน (Velar) เกิดได้เฉพาะพยัญชนะต้นคำอย่างเดียว เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/k ^h ay5 /	‘fat’	ไข	๕ั
	/k ^h ay2 /	‘egg’	ไข่	๕ั,
	/k ^h am3 /	‘night’	คืน	๕ั;
	/k ^h am1 /	‘gold’	ทอง	๕ั:

หน่วยเสียงแทรก (Fricatives) มี ๓ หน่วยเสียง /s / c / h / โดยมีจำแนกดังนี้ -

หน่วยเสียง /s / เป็นหน่วยเสียงเสียงแทรก อโฆษะ เกิดขึ้นที่ปุ่มเหงือก (Alveolar) เกิดได้เฉพาะพยัญชนะต้นคำอย่างเดียว เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/sa:m5 /	‘three’	สาม	๕า๕ริ
	/sa:3 /	‘salad’	ยำ	๕า๕;
	/sa:1 /	‘be moldy’	ขึ้นรา	๕า๕:
	/sa:4 /	‘Basket’	ตะกร้า	๕า๕.

หน่วยเสียง /c / เป็นหน่วยเสียงแทรกตามเล็กน้อย (Fricative) สนิล อโฆษะ เกิดที่เพดานแข็ง (Palatal) เกิดได้เฉพาะพยัญชนะต้นอย่างเดียว เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/ca:๓5 /	‘be tasteless’	รสจืด	๕า๕ริ
	/ca:n3 /	‘boring’	เบื่อ	๕า๕ริ;
	/ca:n1 /	‘porch’	ชานบ้าน	๕า๕ริ:
	/ca:๓4 /	‘elephant’	ช้าง	๕า๕.

หน่วยเสียง / h / เป็นหน่วยเสียงเสียงแทรก โอโฆชะ เกิดขึ้นที่กล่องเสียง (Glottal) เกิดได้เฉพาะพยัญชนะต้นคำอย่างเดียว เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/ ha:5 /	‘find’	หา	หฺ
	/ ha:2 fon5 /	‘rain’	ท่าฝน	หฺ, ฝฺ
	/ ha:3 /	‘five’	ห้า	หฺ
	/ ha:1 /	‘we’	เราสอง	หฺ

หน่วยเสียงขึ้นจมูก หรือหน่วยเสียงนาสิก (Nassals) มีอยู่ ๔ หน่วยเสียงด้วยกัน ได้แก่ / m / n / ɲ / ŋ / มีจำนวนแต่ละหน่วยเสียง ดังนี้

หน่วยเสียง / m / เป็นหน่วยเสียง นาสิก โอโฆชะ เกิดขึ้นริมฝีปาก (Bilabial) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำและ ท้ายคำ เช่น

เสียงพยัญชนะต้นคำ=	/ mɛ3 /	‘mother’	แม่	มฺ
	/ mɛ:1 /	‘repair’	ซ่อมแซม	มฺ
	/ mɔ:2 /	‘well’	บ่อน้ำ	มฺ
	/ mɔ:3 /	‘pot’	หม้อ	มฺ
	/ mɔ:5 /	‘doctor’	แพทย์	มฺ
เสียงพยัญชนะท้ายคำ=	/ cɔ:m5 /	‘top’	จอม	มฺ
	/ ɔm4 /	‘besiege’	ล้อมรอบ	มฺ
	/ nɔ:m1 /	bow	น้อมตัว	มฺ
	/ sɔ:m3 /	transplant	ปลูก	มฺ

หน่วยเสียง / n / เป็นหน่วยเสียงเสียง นาสิก โอโฆชะ เกิดขึ้นปุ่มเหงือก (Alveolar) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำและ ท้ายคำ เช่น

เสียงพยัญชนะต้นคำ=	/ no:k4 /	‘bird’	นก	นฺ
	/ no:k2 /	‘persistent’	ดื้อ	นฺ
	/ nɔ:k3 /	‘outside’	นอก	นฺ
	/ nɔ:n1 /	‘sleep’	นอน	นฺ
เสียงพยัญชนะท้ายคำ=	/ sɔ:n5 /	‘teach’	สอน	นฺ
	/ sɔ:n2 /	‘count’	นับ	นฺ
	/ sɔ:n3 /	‘scoop up’	ช้อนขึ้น	นฺ

/ sɔn4 /	‘pile up’	ทับถม	วู้อริ.
----------	-----------	-------	---------

หน่วยเสียง / ɲ / เป็นหน่วยเสียง นาสสิก โฆษะ เกิดที่เพดานแข็ง (Palatal) เกิดได้เฉพาะพยัญชนะต้นคำอย่างเดียว เช่น

เสียงพยัญชนะต้นคำ=	/ ɲa:1 /	‘to meet’	พบ	จ๑๖
	/ ɲɔp1 /	‘capture’	จับกุม	จ๑๖:

หน่วยเสียง / ŋ / เป็นหน่วยเสียง นาสสิก โฆษะ เกิดขึ้นเพดานอ่อน (Velar) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำและ ท้ายคำ เช่น

เสียงพยัญชนะต้นคำ=	/ ŋa:5 /	‘aim at’	เงื่อม	จ๑
	/ ŋa:1 /	‘sesame’	งา	จ๑๖
	/ ŋu:1 /	‘snake’	งู	จ๑:
	/ ŋo:n4 /	‘poison’	พิษ	จ๑อริ.
เสียงพยัญชนะท้ายคำ=	/ so:ŋ5 /	‘adore’	นิยม	จ๑๑
	/ so:ŋ2 /	‘send’	ส่ง	จ๑๑,
	/ lo:ŋ3 /	‘thresh basket’	กระด้ง	จ๑๑;
	/ lo:ŋ4 /	‘expert’	ผู้เชี่ยวชาญ	จ๑๑.

หน่วยเสียง / l / เป็นหน่วยเสียงข้างลิ้น (Lateral) มี ๑ หน่วยเสียง คือ / l / เป็นหน่วยเสียงข้างลิ้น โฆษะ เกิดที่ปุ่มเหงือก (Alveolar) เกิดได้เฉพาะพยัญชนะต้นคำอย่างเดียว เช่น

พยัญชนะต้นคำ =	/ la:w5 /	‘star’	ดาว	ล๑า๑
	/ la:2 /	‘abuse’	ด่า	ล๑๖
	/ la:3 /	‘late’	สาย	ล๑๖
	/ li:n4 /	‘tongue’	ลิ้น	ล๑อริ.

/ w / y / หน่วยเสียงอัมสระ (Semi-Vowels) มีอยู่ ๒ หน่วยเสียง คือ / w / y / มีจำแนกดังนี้-

หน่วยเสียง / w / เป็นหน่วยเสียงกึ่ง นาสสิก โฆษะ เกิดขึ้นริมฝีปาก (Bilabial) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำและ ท้ายคำ สามารถเกิดรวมกับหน่วยเสียงอื่นๆ เป็น ควบกล้ำ (cluster) เช่น -

เสียงพยัญชนะท้ายคำ=	/ wa:n5 /	‘delicious’	อร่อย	๑๑อริ
	/ wa:n2 /	‘desk’	จาน	๑๑อริ,

	/ wa:n3 /	‘village’	หมู่บ้าน	วอ๋น;
	/ wa:n1 /	‘day’	วัน	วอ๋น:
เสียงพยัญชนะท้ายคำ=	/ kaw5 /	‘I’	ผม	กอ
	/ kaw2 /	‘old’	เก่า	กอ,
	/ kaw3 /	‘nine’	เก้า	กอ;
	/ kaw1 /	‘disturb’	รบกวน	กอ:
	/ kaw4 /	‘owl’	นกฮูก	กอ.
	/ kwam1 /	speech	ความ	กอ:
	/ k ^h wa:5 /	right	ขวา	กอ
	/ k ^h wa:n5 /	-	ขวาน	กอ

หน่วยเสียง / y / เป็นหน่วยเสียงอัมสระ โฆษะ เกิดขึ้นที่เพดานแข็ง (Palatal) เกิดได้ทั้งพยัญชนะต้นคำ และ ท้ายคำ เช่น

เสียงพยัญชนะต้นคำ=	/ ya:5 /	‘medicine’	ยา	กอ
	/ ya:2 /	‘don’t’	อย่า	กอ,
	/ ya:3 /	‘drug’	ยา(ยาเสพติด)	กอ;
	/ ya:4 pɛ:t3 /	‘knock down’	ทุบทิ้ง	กอ.อ๋อ;
เสียงพยัญชนะท้ายคำ=	/ lay3 /	‘got’	ได้	กอ;
	/ may3 /	‘hot’	ร้อน	กอ;
	/ kay5 /	‘far’	ไกล	กอ
	/ ɾay5 /	‘cough’	ไอ	กอ
	/ pay5 /	‘walk’	เดิน	กอ
	/ pay2 /	‘yet’	ยัง	กอ,
	/ way4 /	‘keep’	ไว้	กอ.
	/ way1 /	‘quick’	เร็ว	กอ:
	/ ɾa:y5 /	‘shy’	อาย	กอ

หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำภาษาไทยใหญ่มี ๓ หน่วยเสียง ได้แก่ / w / ควบกล้ำด้วยหน่วยเสียง / k / . / k^h / . / s / ดังนี้

๑) หน่วยเสียง / k / ควบกล้ำด้วยเสียง / w / เป็น / kw / ดังนี้

/ kwa:k1 /	‘scoop out’	กวัก	กอ:
------------	-------------	------	-----

/ kwa:t2 /	‘sweep’	กวาด	กวาด,
/ kwa:2 /	‘go’	ไป	กว,
/ kwan1 /	‘smoke’	ควัน	กว๋:
/ kwa:m1 /	‘language’	ภาษา	กว๋:
/ kwa:ŋ5 /	‘deer’	กวาง	กว๋
/ kwa:ŋ3 /	‘wide’	กว้าง	กว๋;

๒) หน่วยเสียง / k^h / ควบกล้ำด้วยเสียง / w / เป็น / k^hw / ดังนี้

/ k ^h wa:ŋ1 /	‘allow’	อนุญาต	กว๋:
/ k ^h wa:ŋ5 /	‘hinder’	ขวาง	กว๋
/ k ^h wa:5 /	‘right’	ขวา	กว
/ k ^h wa:n5 /	‘axe’	ขวาน	กว๋

๓) หน่วยเสียง / s / ควบกล้ำด้วยเสียง / w / เป็น / sw / ดังนี้

/ swa:ŋ1 /	‘charge’	ชาร์ตจ	กว๋:
------------	----------	--------	------

๔.๒ การจำแนกหน่วยเสียงสระไทใหญ่ (Tai Yai Vowel Phonemes)

หน่วยเสียงสระภาษาถิ่นไทใหญ่ ในหมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยคำคู่เทียบเสียงสระ สระเดียว ๑๘ หน่วยเสียง ได้แก่ / i / . / i: / . / u / . / u: / . / e / . / e: / . / ə / . / ə: / . / o / . / o: / . / ɛ / . / ɛ: / . / a / . / a: / . / ɔ / . / ɔ: / และสระประสมมี ๑ หน่วยเสียง ได้แก่ / aɯ / หน่วยเสียง ตามสัญลักษณ์สัทอักษรของมัน รวมกันมี ๑๙ หน่วยเสียง

ตารางแสดงหน่วยเสียงสระ (Vowel Phonemes)

ระดับลิ้น		ตำแหน่งลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
			Front	Central	Back
Mono-thong	สูง High		i i:	ʊ u:	u u:
	กลาง Mid		e e:	ə ə:	o o:
	ต่ำ Low		ɛ ɛ:	a a:	ɔ ɔ:
สระประสม Diphthong		aʊ			

๔.๒.๑ การวิเคราะห์ หน่วยเสียงสระเดี่ยว เสียงสั้น และ เสียงยาว โดยตามคำคู่ เทียบเสียง มี ๑๒ หน่วยเสียงดังนี้

หน่วยเสียงสระ / i / เป็นเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นในระดับริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ li:5 /	'soil'	ดิน	ลืออิ
/ ti:5 /	'foot'	ตีน เท้า	อืออิ

หน่วยเสียงสระ / i: / เป็นเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นในระดับสูง ไม่ห่อกลมเป็นสระเสียงยาว เช่น

/ li:5 /	'good'	ดี	ลืออิ
/ pi:5 /	'year'	ปี	อิ

หน่วยเสียงสระ / ʊ / เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลางยกขึ้นอยู่ในระดับสูง ริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ ʊʊn5 /	'swallow'	กลืน	กืออิ
/ p ^h ʊʊn5 /	sheet, piece	ผืน	ฮืออิ

หน่วยเสียงสระ / u: / เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลางยกขึ้นอยู่ในระดับสูง ริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ ʊu:m1 /	'forgot'	ลืม	ลืออิ:
-----------	----------	-----	--------

/ m <u>u</u> :1 /	‘hand’	มือ	มื๋อ:
-------------------	--------	-----	-------

หน่วยเสียงสระ / u / เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลังยกขึ้นอยู่ในระดับสูง
ริมฝีปาก ห่อกลมเป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ cum1 /	‘group’	กลุ่ม	คูด:
/k ^h ut1 /	‘dig’	ขุด	จูด:

หน่วยเสียงสระ / u: / เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลังยกขึ้นอยู่ในระดับสูง
ริมฝีปาก ห่อกลม เป็นสระเสียงยาว เช่น

/ su:1 /	‘you’	เธอ	วู
/k ^h u:5 /	‘teacher’	ครู อาจารย์	ชู:

หน่วยเสียงสระ / e / เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นอยู่ในระดับสูง
ริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ cep5 /	‘hurt’	เจ็บ	อ๋อ:
/ het5/	‘do’	ทำ	หุ๋อ:

หน่วยเสียงสระ / e: / เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นอยู่ในระดับสูง
ริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ t ^h e:ŋ5 /	‘dispute’	เถียง	อ๋อ:
/ p ^h e:ŋ1 /	‘music’	เพลง	อ๋อ:
/ me:1 /	‘wife’	เมีย	เม:

หน่วยเสียงสระ / ə / เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลางยกขึ้นอยู่ใน
ระดับสูง ริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ kət2 /	‘born’	เกิด	กั๋อ,
/ hən1 /	‘home’	บ้าน	หุ๋อ:

หน่วยเสียงสระ / ɔ: / เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลางยกขึ้นอยู่ใน
ระดับสูง ริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงยาว เช่น

/ nɔ:5 /	‘on’	เหนือ	อ๋อ:
----------	------	-------	------

/ sɔ:5 /	'tiger'	เสือ	วู๊ด
----------	---------	------	------

หน่วยเสียงสระ / ɔ / เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลังยกขึ้นอยู่ในระดับกลาง ริมฝีปาก ห่อกลม เป็นสระเสียงยาว เช่น

/ k ^h ɔ:3 /	'fries'	ทอด	จู้ด;
/ kɔ:1 /	'afraid'	กลัว	จู้ด

หน่วยเสียงสระ / o: / เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลังยกขึ้นอยู่ในระดับกลาง ริมฝีปาก ห่อกลม เป็นสระเสียงยาว เช่น

/ p ^h o:1 /	'husband'	ผัว	จู้ด
/ mo:5 /	'lotus'	ดอกบัว	จู้ด

หน่วยเสียงสระ / ɛ / เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นอยู่ในระดับต่ำ ริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ cɛ:3 /	'soak'	แช่น้ำ	จู้ด;
/ wɛn:5 /	'jump'	กระโดด	จู้ด

หน่วยเสียงสระ / ɛ: / เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นอยู่ในระดับต่ำ ริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ p ^h ɛ:5 /	'divide'	แบ่ง	จู้ด
/ nɛ:5 /	'show'	แสดง	จู้ด

หน่วยเสียงสระ / a / เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลางอยู่ในระดับต่ำริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ pan:5 /	'give'	ให้	จู้ด
/ han:5 /	'see'	เห็น	จู้ด

หน่วยเสียงสระ / a: / เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลางอยู่ในระดับต่ำริมฝีปาก ไม่ห่อกลม เป็นสระเสียงยาว เช่น

/ ka:n:5 /	'job'	งาน	จู้ด
/ ka:5 /	'grow'	อีกา	จู้ด

หน่วยเสียงสระ / ɔ / เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลังวางอยู่ในระดับต่ำ ริม
 ฝีปาก ห่อกลม เป็นสระเสียงสั้น เช่น

/ ɔk1 /	'brain'	สมอง	บฺรึน
/ ɔk2 /	'out'	ออก	บฺรึน,

หน่วยเสียงสระ / ɔː / เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลังวางอยู่ในระดับต่ำ ริม
 ฝีปาก ห่อกลม เป็นสระเสียงยาว เช่น

/ nɔː2 /	'shoot'	หน่อ	บฺรึน,
/ mɔː3 /	'pot'	หม้อ	บฺรึน

หน่วยเสียงสระ / aʊ / เป็นหน่วยเสียงสระประสม เกิดจากการออกเสียงโดยการ
 เลื่อนของลิ้นจากตำแหน่ง / ʌ / ลงมาในตำแหน่ง / aʊ / เป็นหน่วยเสียงสระประสม เริ่มต้นที่สระ
 กลางสูง ไม่ห่อริมฝีปาก และลงท้ายก่อนไปสระกลาง ตำแหน่งสั้น ลิ้นติดเพดานแล้วเปิดเสียงออกมา
 เช่น

/ caʊ3 /	right	ถูกต้อง	บฺรึน
/ laʊ5 /	which (question)	ไหน	บฺรึน

๔.๒.๒ อธิบายตำแหน่งลิ้น ระดับลิ้นหน่วยเสียงสระ (Vowel Phonemes)

จากการศึกษาวิจัยหน่วยเสียงสระภาษาไทยใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง
 อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ว่า มีทั้งหมดสระเดียวมี ๑๘ หน่วยเสียง และสระประสม ๑
 หน่วยเสียง แบ่งออกเป็นหน่วยเสียงต่างๆ ดังนี้

๑. หน่วยเสียงสระระดับสูง มี ๖ หน่วยเสียง แบ่งออกได้ คือ ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อ
 ริมฝีปาก มี ๒ หน่วยเสียง ได้แก่ สระ / i / . / iː / ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก มี ๒ หน่วยเสียง ได้แก่
 สระ / ʌ / ʌː / ลิ้นส่วนหลัง ห่อริมฝีปาก มี ๒ หน่วยเสียง ได้แก่ สระ / u / uː /

๒. หน่วยเสียงระดับกลาง มี ๖ หน่วยเสียง แบ่งออกได้ดังนี้ คือ ลิ้นส่วนหน้า ไม่
 ห่อริมฝีปาก มี ๒ หน่วยเสียง ได้แก่ สระ / e / eː / ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก มี ๒ หน่วยเสียง
 ได้แก่ สระ / ə / əː / ลิ้นส่วนหลัง ห่อริมฝีปาก มี ๑ หน่วยเสียง ได้แก่ สระ / o / oː /

๓. หน่วยเสียงสระระดับต่ำ มี ๖ หน่วยเสียง แบ่งออกได้ดังนี้ ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อ
 ริมฝีปาก มี ๒ หน่วยเสียง ได้แก่ สระ / ɛ / ɛː / ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก มี ๒ หน่วยเสียง ได้แก่
 สระ / a / . / aː / ลิ้นส่วนหลังห่อริมฝีปาก มี ๒ หน่วยเสียง ได้แก่ สระ / ɔ / // ɔː /

๔. และหน่วยเสียงสระประสม ๑ หน่วยเสียง เริ่มต้นที่สระกลางสูง ไม่ห่อริม ฝีปาก และลงท้ายก่อนไปสระกลาง ตำแหน่งสั้น ลิ้นติดเหงือกแล้วเปิดเสียงออกมา คือ / au /

๔.๓ การจำแนกหน่วยเสียงวรรณยุกต์

การจำแนกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่นไทใหญ่หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ นั้นได้พบว่าระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่นไทใหญ่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๕ หน่วยเสียง คือหน่วยเสียง จัตวา หน่วยเสียงเอก หน่วยเสียงสามัญ หน่วยเสียงโท หน่วยเสียงตรี ตามลักษณะรูปร่างเสียงของมัน ดังนี้

ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์ (Tonal Phonemes)

Number	A	B	C	DS	DL
1	5	2	3	5	2
2	5	2	3	5	2
3	5	2	3	5	2
4	1	3	4	4	3

๔.๓.๑ อธิบายสัญลักษณ์ตามในตาราง

หน่วยเสียง 1 แทนหน่วยเสียง สามัญ ช่อง = A 4

หน่วยเสียง 2 แทนหน่วยเสียง เอก ช่อง = B 1 2 3, DL 1 2 3

หน่วยเสียง 3 แทนหน่วยเสียง โท ช่อง = B 4, C 1 2 3

หน่วยเสียง 4 แทนหน่วยเสียง ตรี ช่อง = C 4, DS 4

หน่วยเสียง 5 แทนหน่วยเสียง จัตวา ช่อง = A 1 2 3, DS 1 2 3

เสียงวรรณยุกต์ (Tone) ของภาษาถิ่นไทใหญ่ทั้งหมดมี ๕ หน่วยเสียง สามารถจำแนกตามลักษณะของคลื่นเสียง (หรือความถี่) จาก spectrogram ดังนี้ -

๑) เสียงระดับ - กลาง (Mid tone) เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดจากระดับกลางแล้ว จะลงเล็กน้อยที่หาง เสียงเทียบกับเสียงสามัญภาษาไทย เป็นเสียงสามัญ (| —) ใช้สัญลักษณ์ (1) เช่น คำว่า / na:1 / farm นา / ko:n1 / human คน เป็นต้น

๒) เสียงต่ำ ตก (Low Tone) เป็นเสียงที่ต่ำ จากกลางตกลงมา เป็นเสียงครึ่งเอก ครึ่งโท () จึงเรียกเสียงนี้ว่า “เสียงเอก” ใช้สัญลักษณ์ (2) เช่น /ta:2 / guava ฝรั่ง / k^ha:w2 / news ข่าว เป็นต้น

๓) เสียงขึ้น – ตก (Falling Tone) เป็นเสียงที่อยู่ระดับแล้วจะลาดลงไป () ใช้สัญลักษณ์ [3] เสียงโทของภาษาไทย อนุโลมให้เป็นเสียงโท เช่น / ka:3 / dance เดินรำ / เป็นต้น

๔) เสียงสูงตก- (High Falling Tone) เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรี ต้นเสียงจากระดับสูงลงมา เสียงอนุโลมให้เป็นเสียงตรี () ใช้สัญลักษณ์ [4] แทน เช่น / na:4 / aunt น้ำ / ka:4 / trade การค้าขาย

๕) เสียงขึ้น (Rising Tone) เป็นเสียงวรรณยุกต์ จัตวา ต้นเสียงจากระดับต่ำขึ้นไปข้างบน และลากหางเสียงยาวกว่าเสียงวรรณยุกต์จัตวาภาษาไทย อนุโลมให้เป็นเสียงจัตวาในภาษาไทยใหญ่ () สัญลักษณ์ [5] เช่น / k^ha: / ขา / k^haw / เขา เป็นต้น

๔.๓.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างคำกับวรรณยุกต์

วรรณยุกต์ภาษาไทยใหญ่ทุกเสียงจะสามารถเกิดขึ้นกับทุกคำไปไม่ได้ คำเป็นและคำตาย มีความสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นของวรรณยุกต์อยู่ไม่น้อยทีเดียว กล่าวคือวรรณยุกต์ทุกเสียงจะผันกับคำเป็น (คำที่ไม่สะกดด้วยพยัญชนะ เสียงหยุด) เท่านั้น สำหรับคำตาย (คำที่สะกดด้วยพยัญชนะเสียงระเบิด) แล้วจะผันได้เฉพาะวรรณยุกต์ เอก ตรี และ เบญจมาเท่านั้น เช่น

วรรณยุกต์	คำเป็น		คำตาย	
	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว
จัตวา	√	√	√	—
เอก	√	√	—	√
โท	√	√	—	—
สามัญ	√	√	—	—
ตรี	√	√	—	—

๑) วรรณยุกต์สามัญ คำเป็นเสียงยาว ในช่อง A 4 เช่น

/ ja:1 / ‘meet’ / ma:1 / ‘to come’
/ na:1 / ‘field’

๒ วรรณยุกต์เอก คำเป็น ในช่อง B 1 2 3 เช่น

/ si:2 /	'four'	/ ca:y2 /	'fee'
/ pay2 /	'yet'	/ hw:2 /	'pack'

๓ วรรณยุกต์เอก คำตาย ในช่อง DL 1 2 3 เช่น

/ k ^h ɔ:p2 /	'cover'	/ sa:k2 /	'pestle'
/ sa:t2 /	'mat'	/ ka:t2 /	'market'

๔ วรรณยุกต์โท คำเป็นเสียงยาว ในช่อง C 1 2 3, B 4 เช่น

/ ka:3 /	'dance'	/ cɛ3 /	'soak'
/ he3 /	'spill'	/ kɛ3 /	'solve'

๕ วรรณยุกต์โท คำตายเสียงสั้น ในช่อง DL4

/ yu:t3 /	'expand'	/ mu:t3 /	'close'
-----------	----------	-----------	---------

๖ วรรณยุกต์ตรี คำเป็น ในช่อง C 4 เช่น

/ hu:4 /	'know'	/ cɔ4 /	'spoon'
/ ci:4 /	'point'	/ ti:4 /	'touch'

๗ วรรณยุกต์ตรี คำตาย ในช่อง DS 4 เช่น

/ wu:t4 /	'throw'	/ mak4 /	'like'
/ yep4 /	'sew'	/ hak4 /	'love'

๘ วรรณยุกต์จัตวา คำเป็น ในช่อง A 1 2 3 เช่น

/ t ^h a:5 /	'shave'	/ k ^h a:5 /	'legs'
/ ka:5 /	'crow'	/ pi:5 /	'year'

๑๐ วรรณยุกต์จัตวา คำตาย สระเสียงสั้น ในช่อง DS 1 2 3

/ hin5 /	'stone'	/ hɔm5 /	'fragrant'
/ sɔn5 /	'teach'	/ pan5 /	'give'

๔.๓.๓ คำเทียบคู่หน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง ๕ หน่วยเสียง

๑.	สามัญ	(mid tone)	/ maw1 /	‘drunk’	เมา	๑๖:
๒.	เอก	(low tone)	/ kaw2 /	‘old’	เก่า	๑๖,
๓.	โท	(falling tone)	/ kaw3 /	‘nine’	เก้า	๑๖;
๔.	ตรี	(High tone)	/ kaw4 /	‘owl’	นกฮูกขยับ	๑๖.
๕.	จัตวา	(Rising tone)	/ kaw5 /	‘I’	ผม	๑๖

๔.๓.๔ การศึกษาหน่วยเสียงวรรณยุกต์^๒

การศึกษาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยใหญ่ ในหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์มีทั้งหมด ๕ หน่วยเสียง ดังนี้

- ๑) หน่วยเสียง สามัญ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์เสียงกลาง (Mid Tone) สัญลักษณ์ใช้แทนหน่วยเสียงด้วยตัวเลข 1
- ๒) หน่วยเสียงเอก หรือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์เสียงระดับต่ำตก (Low Tone) สัญลักษณ์ใช้แทนหน่วยเสียงด้วยตัวเลข 2
- ๓) หน่วยเสียงโท หรือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์เสียงระดับขึ้นตก (Falling Tone) สัญลักษณ์ใช้แทนหน่วยเสียงด้วยตัวเลข 3
- ๔) หน่วยเสียงตรี หรือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์เสียงระดับขึ้น (High Tone) สัญลักษณ์ใช้แทนหน่วยเสียงด้วยตัวเลข 4
- ๕) หน่วยเสียงจัตวา หรือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์เสียงต่ำขึ้น (Rising Tone) สัญลักษณ์ใช้แทนหน่วยเสียงด้วยตัวเลข 5

๔.๓.๕ หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาไทยใหญ่มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ (Tone) ทั้งหมด ๕ หน่วยเสียง เรียกระดับของเสียงจาก Spectrogram ดังนี้

1. เสียงกลาง – (Mid tone) = เสียงสามัญ

^๒นางสาววรรณมา จันทนาคคม, “ลักษณะของภาษาไทยใหญ่ (ไต้อ๋อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖), หน้า ๑-๑๓.

2.	เสียงต่ำตก	-	(Low tone)	=	เสียงเอก
3.	เสียงระดับขึ้นตก	-	(Falling tone)	=	เสียงโท
4.	เสียงขึ้น	-	(High tone)	=	เสียงตรี
5.	เสียงต่ำขึ้น	-	(Rising tone)	=	เสียงจัตวา

๔.๔ การศึกษาโครงสร้างพยางค์ภาษาถิ่นไทใหญ่ (Tai Yai Syllabic Structure)

การจัดแบ่งโครงสร้างของภาษาถิ่นไทใหญ่ ในหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ จะต้องแบ่งประเภทไปตามคำในภาษาไทใหญ่และ ได้แบ่งประเภทออกเป็น ๓ ประการ ดังนี้

- ๑) โครงสร้างพยางค์เดียว (Mono Syllabic Words)
- ๒) โครงสร้างสองพยางค์ (Disyllabic Words)
- ๓) โครงสร้างหลายพยางค์ (Poly Syllabic Words)

ดังนั้น การศึกษาโครงสร้างพยางค์ จะต้องศึกษาโดยอาศัยลักษณะคำต่างๆ ที่มีในภาษาไทใหญ่ทั้ง ๓ ประเภทดังกล่าว และได้กำหนดสัญลักษณ์ใช้แทนหน่วยเสียงในส่วนประกอบพยางค์ ดังนี้

C	=	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น (Initial Consonants)
C:	=	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ (Initial Consonant With Cluster)
V	=	แทนหน่วยเสียงสระเสียงสั้น (Vowels)
V:	=	แทนหน่วยเสียงสระเสียงยาว และ สระประสม (Long Vowel and Diphthong)
N	=	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิก (Continuant)
		/ m n ŋ ŋ / อัมสระ / w /
S	=	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ที่เป็นพยัญชนะระเบิด (Plosive)
		/ p / . / t / . / k /
T	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ / 1 2 3 4 5 /
1	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สามัญ กลาง (Mid Tone)
2	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เอก ต่ำตก (Low Tone)
3	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ โท ขึ้นตก (Falling Tone)
4	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ตรี สูง (High Tone)
5	=	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จัตวา ขึ้น (Rising Tone)

๔.๔.๑ โครงสร้างคำพยางค์เดียว (Mono Syllabic Word) C(:)V(:)(S/N)T

โครงสร้างคำพยางค์เดียวในระบบเสียงภาษาไทยใหญ่ หมู่ข้างเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ พยางค์คำเดียวเสียงเน้น และมีความหมายได้ ส่วนมากภาษาไทยใหญ่ จะเป็นโครงสร้างพยางค์เดียว เช่น

โครงสร้างพยางค์เดียว ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์

/ pa:5 /	‘fish’	ปลา	๐๓
/ hə:n1 /	‘hose’	บ้าน	หื้อฮึะ
/ ko:n1 /	‘human’	คน	กูฮึะ
/ kin5 /	‘eat’	กิน	กิฮึะ
/ to:y1 /	‘what’	ดู	ตู่ฮึะ
/ lä:w5 /	‘star’	ดาว	ลาฮึะ
/ nam4 /	‘water’	น้ำ	นฮึะ
/ kha:w5 /	‘white’	ขาว	ขาฮึะ
/ nauu1 /	‘in’	ใน	ฮึะ

โครงสร้างพยางค์ภาษาไทยใหญ่ ประกอบด้วย พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ตามหลักกฎของมัน โครงสร้างพยางค์ภาษาไทยใหญ่แบ่งออกมี ๓ ประการ^๓ ดังนี้

๔.๔.๑.๑ พยางค์เปิด (Open Syllables)

๔.๔.๑.๒ พยางค์ปิด (Closed Syllables)

๔.๔.๑.๓ พยางค์นาสิก (Nasal Syllables)

๔.๔.๑.๑ โครงสร้างคำพยางค์เปิด (Open Syllables) C(:)V(:)T

โครงสร้างพยางค์ CVT 1-5 นี้ หมายถึงพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระ และวรรณยุกต์ 1 – 5

พยางค์หน่วยเสียงย่อยSub- type 1 CVT 1 – 5

อย่างเช่น= / ma:5 / ‘dog’ หมา ๐๓

^๓ ORAWAN POO- ISRAKIJ, “The Phonology of Tai Yai At Amphoe Mae La Noi Mae Hong Son Province”, (Graduate Studies: of Mahidol University, 1985), p. 54-61.

/ ma:2 /	‘brew’	แช่	๗๖
/ ma:3 /	‘be mad’	บ้า	๗๗
/ ma:1 /	‘come’	มา	๗๘
/ ma:4 /	‘horse’	ม้า	๗๙
/ wi:5 /	‘comb’	หวี	๘๐
/ pi:1 /	‘fat’	อ้วน	๘๑
/ pu:5 /	‘crab’	ปู	๘๒
/ pu:2 /	‘grandfather’	ปู่	๘๓
/ pa:3 /	‘aunt’	ป้า	๘๔
/ pɔ:3 /	‘father’	พ่อ	๘๕

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub – type 2 CV:T 1 - 5

อย่างเช่น=	/ cau5 /	‘mind’	ใจ	๘๖
	/ yaɯ2 /	‘big’	ใหญ่	๘๗
	/ k ^h au3 /	‘want’	ต้องการ	๘๘
	/ maɯ1 /	‘you’	เธอ	๘๙
	/ paɯ4 /	‘wait’	รอ	๙๐
	/ naɯ1 /	‘in’	ใน	๙๑
	/ laɯ5 /	‘which’	ไหน	๙๒
	/ p ^h au5 /	‘who’	ใคร	๙๓
	/ maɯ2 /	‘new’	ใหม่	๙๔
	/ caɯ3 /	‘right’	ถูกต้อง	๙๕
	/ saɯ5 /	‘clean’	ใส	๙๖

โครงสร้างพยางค์ย่อย Sub- type 3 C:V:T 2 , 5

อย่างเช่น=	/ kwa:2 /	‘to go’	ไป	๙๗
	/ k ^h wa:5 /	‘right’	ขวา	๙๘

๔.๔.๑.๒ โครงสร้างพยางค์เสียงปิด (Closed Syllables) C(:)V(:)N(S)T

โครงสร้างพยางค์นี้ประกอบด้วย พยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และ พยัญชนะท้าย โครงสร้างพยางค์ปิดนั้นมี หน่วยเสียงพยางค์ย่อย ๒ ประการ คือ

๑) โครงสร้างพยางค์ที่ราบรื่น (Smooth Syllable) C(:) V(:) NT 1-5

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub- type 1 CVNT 1 -5

อย่างเช่น=	/ lam5 /	‘black’	ดำ	ลမ်
	/ k ^h u:n5 /	‘rising’	ขึ้น	จู้๋น;
	/ lɛ:n2 /	‘skill’	ทักษะ	ลั๋น,
	/ wan1 /	‘day’	วัน	วัน;
	/ mɔ:n5 /	‘pillow’	หมอน	มอ๋น
	/ kan1 /	‘itch’	คัน	กั๋น;
	/ nam4 /	‘water’	น้ำ	นัม.

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub- type2 C:VNT 1, 5

อย่างเช่น=	/ kwan1 /	‘smoke’	ควัน	กวั๋น;
	/ kwɑŋ5 /	‘confuse’	สับสน	กวัง

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub- type 3 CV:NT 1- 5

อย่างเช่น=	/ ka:ŋ5/	‘middle’	กลาง	กาด;
	/ t ^h a:ŋ2 /	‘doubt’	สงสัย	ตาด;
	/ k ^h a:ŋ3 /	‘next to’	ข้าง	กาด;
	/ ka:ŋ1 /	‘chin’	คาง	กาด;
	/ k ^h a:n4 /	‘lazy’	เกียจคร้าน	กาด.

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub- type 4 C:V:NT 1- 5

อย่างเช่น=	/ kwɑŋ5 /	‘deer’	กวาง	กวัง
	/ kwɑŋ3 /	‘wide’	กว้าง	กวัง;
	/ kwa:y1 /	‘buffalo’	ควาย	กวาย;

/ kwa:m1 /	‘language’	ภาษา	จฺว๋ฉี
/ k ^h wa:ŋ1 /	‘allow’	อนุญาต	จฺว๋ฉี
/ k ^h wa:ŋ4 /	‘allow’	อนุญาต	จฺว๋ฉี

๒ โครงสร้างพยางค์เช็ค (Checked Syllable) C(:)V(:)S(N)

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub- type 1 CVST 2 -5

อย่างเช่น=	/ pwt2 /	‘open’	เปิด	ป๋อฉี,
	/ kɛ:p3 /	‘narrow’	แคบ	กัฉี;
	/ pɔ:t5 /	‘short’	สั้น	ตฺว๋ฉี
	/ mat1 /	‘ties’	หมัด	มฉี.
	/ kap1 /	‘tightly’	แน่น	กฉี.
	/ luk1 /	‘stand up’	ลุก	ลฉี.
	/ p ^h uk2 /	‘grow’	ปลูก	ขฉี,

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub- type 2 CV:S(N)T 2 – 5

อย่างเช่น=	/ pa:k2 /	‘hundred’	ร้อย	บฉี,
	/ ya:p2 /	‘difficult’	ยาก	ยฉี,
	/ la:t3 /	‘say’	พูด	ลฉี;
	/ ka:n5 /	‘crawl’	คลาน	กฉี:
	/ la:ŋ1 /	‘wash’	ล้าง	ลฉี.

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub- type 3 C:VST 1 – 3

อย่างเช่น=	/ k ^h yɔt3 /	-	โปรด	จฺว๋ฉี;
	/ kwak5 /	-	กัว๊กมีอ	จฺว๋ฉี

พยางค์หน่วยเสียงย่อย Sub – type 4 C:V:ST 2 – 3

อย่างเช่น=	/ kwa:t2 /	‘sweep’	กวาด	จฺว๋ฉี,
	/ kya:p3 /	‘to hurry’	เร่ง	กฺว๋ฉี;
	/ k ^h wa:k3 /	‘expand’	ขยาย	จฺว๋ฉี;

๔.๔.๑.๓ Nasal Syllables CV(:)(N)T 2

โครงสร้างพยางค์นาสิก m 2 จะเกิดขึ้นเมื่อใช้ข้อคัตค้ำน หรือเนกาติฟ [ma:2] ช่วงผู้พูดเร็วและไม่ได้ให้ความสำคัญกับเสียงน้ก เนกาติฟ ผู้มีอายุมากชอบใช้ [m2] มากกว่า [ma:2] แต่วัยรุ่นมักจะใช้ข้อ [ma:2] หรือใช้ [am2] เมื่อปฏิเสธ

อย่างเช่น=	/ ma:2 /	'no see'	ไม่	๗,
	/ ʔam2 /	'no'	ไม่	๗๖,

๔.๔.๒ โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllabic Words) C(:)V(:)N(S)T

โครงสร้างคำสองพยางค์ในระบบเสียงภาษาไทยใหญ่ หมู่ข้างเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง โครงสร้างพยางค์ที่มีสองพยางค์ประกสมกัน และมีความหมายเดียวกัน ประกอบด้วย คำสองพยางค์เสียงเน้น และ คำเสียงไม่เน้น ดังนี้-

พยางค์เสียงเน้นเบา (Weak Stress) CVN(S)T+ CVS(N)T

๑) คำสองพยางค์เสียงเน้นอ่อน (Weak Stress) เสียงคำสองพยางค์จะเน้นเสียงอ่อนลงตามพยางค์ต้น และ เปิดเสียงเน้นตามแรงกับพยางค์ท้าย ส่วนใหญ่คำสองพยางค์เสียงเน้นอ่อนในภาษาไทยใหญ่เห็นได้ เช่น

/ lin5 mɔ:ŋ1 /	'earth'	พื้นดิน	ลິ๖๖๖๖๖๖
/ lɔn1 sut5 /	'the end'	สุดท้าย	ลึ๖๖๖๖๖๖๖
/ sa:y3 khɔ1 /	'necklace'	สร้อยคอ	ว๖๖๖๖๖๖๖
/ pu:2 ka:ŋ4 /	'village headman'	กำนัน	ป๖๖๖๖๖๖๖
/ tho:ŋ5 lik3 /	'envelop'	ซองจดหมาย	ต๖๖๖๖๖๖๖
/ mɔ:k2 kom3 /	'cloud'	หมอก เมฆ	ม๖๖๖๖๖๖๖
/ kho3 naɔ5 /	'breakfast'	อาหารเช้า	๖๖๖๖๖๖๖
/ to:n3 mai4 /	'tree'	ต้นไม้	ต๖๖๖๖๖๖๖

คำพยางค์เสียงไม่เน้น (Un Stress) C(:)V(:)(N)T+CVS(N)T

คำสองพยางค์เสียงไม่เน้น (Un Stress) คือเสียงจะเน้นลงในคำพยางค์ท้าย และ ไม่เน้นในคำเสียงพยางค์ต้น ส่วนใหญ่คำสองพยางค์เสียงนี้ พบเห็นคำที่ยืมมาจากภาษาอื่นๆ หรือพยางค์เทียม เช่น ยืมมาจากภาษาพม่า บาลี อังกฤษ ดังนี้

/ sa4 pit3 /	'alms bowl'	บาตร	ยืมจากพม่า	๖๖๖๖๖๖๖
/ tɔ1 rɔ1 /	'violin'	ไวโอลิน	ยืมจากพม่า	๖๖๖๖๖๖๖

/ sa5 t ^h e1 /	‘rich’	คนรวย	ยืมจากบาลี	๖๖๐๐:
/ ʀa:2 yu4 /	‘age’	อายุ	ยืมจากบาลี	กฏ, ๖๖.
/ pa4 la:t4 /	‘brush’	แปรง	ยืมจากอังกฤษ	๖๖๐๐ว.
/ may3 ca๓๓5 /	‘worry’	เป็นห่วง	ไทใหญ่	๖๖;๖๖
/ k ^h a:๓๓1 pan5 /	‘forgive’	อณุโลม	ไทใหญ่	๖๖;๖๖

๔.๔.๓ โครงสร้างคำหลายพยางค์ (Polysyllabic Words) CVS(N)T+CVS(N)T +CV(:)N(S)T

โครงสร้างคำหลายพยางค์ของภาษาไทยใหญ่ หมายถึง โครงสร้างพยางค์ที่ประกอบด้วยกันตั้งแต่ ๓ พยางค์ขึ้นไป มีทั้งพยางค์เสียงเน้น และพยางค์เสียงไม่เน้น คือ เน้นเสียงพยางค์ต้น กับ เน้นเสียงพยางค์ท้าย

โครงสร้างพยางค์ที่ประกอบด้วยคำสามพยางค์ และ คำสี่พยางค์ เสียงคำพยางค์จะเน้นลงตามคำพยางค์ท้าย ดังนี้

/ma:k2 mo:๓๓3 mo:n1 /	‘mango’	มะม่วง	๖๖;๖๖;๖๖:
/ t ^h o:n2 p ^h a4 sa:m5 he:๓๓5 /	‘Himalayas forest’	ป่าหิมาลัย	๖๖;๖๖;๖๖;๖๖
/ ti:3 yo:p3 y๖๓๓1 /	‘weakness’	จุดอ่อน	๖๖;๖๖;๖๖:
/ k ^h o:n5 ta:5 lam5 /	‘black browed’	คิ้ว	๖๖๖๖๖๖
/ s๖๓๓5 p ^h a:2 sa:2 /	‘Bilingual’	สองภาษา	๖๖๖๖๖๖๖
/ la:t3 way4 ๖๖๓๓5 ta:๓๓1 /	‘Foretell’	ทำนาย	๖๖๖๖;๖๖๖๖๖๖:

จากในการศึกษาวิจัย เรื่องระบบโครงสร้างพยางค์ภาษาถิ่นไทใหญ่ ในหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ นั้น พอสรุปได้ดังนี้

- ๑) โครงสร้างพยางค์เดียว (Monosyllabic Words)
- ๒) โครงสร้างสองพยางค์ (Disyllabic Words) มีทั้งโครงสร้างพยางค์เสียงเน้นอ่อน (Weak Stress) และ โครงสร้างพยางค์เสียงไม่เน้น (Un Stress)
- ๓) โครงสร้างคำหลายพยางค์ (Polysyllabic Words) แบ่งออกเป็น ๓ แบบดังนี้
- ๔) โครงสร้างพยางค์เปิด (Open Syllable) CVT 1-5, CV:T 1-5, C:V:T 1-3,
- ๕) โครงสร้างพยางค์ปิด (Closed Syllable) C(:)V(:)N(S)T
- ๖) โครงสร้างคำพยางค์เสียงไม่หยุด (Smooth Syllable) CVNT1-5, CV:NT 1-5, C:V:NT1-3

- ๗) โครงสร้างพยางค์เสียงหยุด (Check Syllable) CVS(N)T 2-5 CVS(N)T 1-5
C:VS(N)T 1 - 4 C:V:S(N)T 2 - 4
- ๘) โครงสร้างพยางค์นาสิก (Syllable Nasal Negative) CV(:)(N)T

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบเสียง และเพื่อศึกษาโครงสร้างพยางค์ภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากการนำเอาบัญญัติคำศัพท์ไปสอบถามกับบุคคลเจ้าของภาษาที่อยู่ในหมู่บ้านเปียงหลวง และนำข้อมูลมาศึกษาระบบเสียงโครงสร้างพยางค์ จากการศึกษาแล้วสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ ระบบเสียงวรรณยุกต์ และโครงสร้างพยางค์ ได้สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะ ๑๗ หน่วยเสียง (Consonant Phonemes)

สรุปผลได้ว่าระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่หมู่บ้านเปียงหลวงนั้น มีหน่วยเสียงพยัญชนะ ๑๗ หน่วยเสียง ได้แก่หน่วยเสียง /p / / t / / k / / ʀ / / p^h / / t^h / / k^h / / m / / n / / ŋ / / s / / c / / h / / l / / w / / y / และหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ (Consonant Clusters) ได้แก่ / kw / / k^hw / / sw /

หน่วยเสียงพยัญชนะ ๑๗ หน่วยเสียงนั้นเป็นได้พยัญชนะต้น (Initial Consonant) ได้ทั้งหมด และแบ่งออกพยัญชนะท้าย (Final Consonant) ๙ หน่วยเสียง ได้แก่ / -p / / -t / / -k / / -ʀ / / -m / / -n / / -ŋ / / -w / / -y /

๕.๑.๒ หน่วยเสียงสระ ๑๘ หน่วยเสียง (Vowel Phonemes)

หน่วยเสียงสระเดี่ยว ๑๘ หน่วยเสียง ได้แก่ / i / / i: / / u / / u: / / e / / e: / / ə / / ə: / / o / / o: / / ε / / ε: / / a / / a: / / ɔ / / ɔ: / และหน่วยเสียงสระประสม ๑ ได้แก่ / au /

และหน่วยเสียงสระระดับสูง มี ๖ หน่วยเสียง ได้แก่ / i / . / i: / **u** / . / **u**: / u / u: / หน่วยเสียงระดับกลาง มี ๖ หน่วยเสียง ได้แก่ / e / . / e: / . / **ə** / . / **ə**: / . / o / . / o: / หน่วยเสียงสระระดับต่ำ มี ๖ หน่วยเสียง ได้แก่ / **ɛ** / . / **ɛ**: / . / a / . / a: / . / **ɔ** / **ɔ**: / และหน่วยเสียงสระประสม ๑ หน่วยเสียง ได้แก่ / a**u** /

๕.๑.๓ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๕ หน่วยเสียง (Tonal Phonemes)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๕ หน่วยเสียง ได้แก่ ๑) เสียงวรรณยุกต์กลาง หรือ สามัญใช้แทนด้วยเลข 1 ๒) เสียงวรรณยุกต์เอก ใช้แทนด้วยเลข 2 ๓) เสียงวรรณยุกต์โท ใช้แทนด้วยเลข 3 ๔) เสียงวรรณยุกต์ตรี ใช้แทนด้วยเลข 4 ๕) เสียงวรรณยุกต์จัตวา ใช้แทนด้วยเลข 5

๕.๑.๔ โครงสร้างพยางค์ ๓ โครงสร้าง (Syllabic Structure)

๑. โครงสร้างพยางค์เดียว (Mono Syllabic Word pattern) เป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วยพยางค์เดียว ได้แก่

๑) CVT: / pa:5 /

๒) C:VT: / kwa:y1 /

๓) CVNT: / kin5 /

๔) CV:T: / ya**u**2 /

๕) C:V:NT: / kwa:ŋ3 /

๖) CVST: / ma:t4 / ภาษาถิ่นไทใหญ่ส่วนมากเป็นโครงสร้างพยางค์เดียว

๒. โครงสร้างสองพยางค์ (Disyllable) เป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วยสองพยางค์ ได้แก่

๑) CVT+CVNT = / mɛ:3+hə:n1 /

๒) C:VNT+CVNT = / kwan1+p^hay1 /

๓) C:VNT+CV:T = / kwaŋ5+sa**u**5 /

๔) C:VNT+C:VNT = / kwa:ŋ3+/^hk^hwaŋ5 /

แบ่งออกเป็น ๒ แบบดังนี้ พยางค์เสียงเน้นอ่อน (Weak Stress) เสียงเน้นในพยางค์แรก และอ่อนลงในพยางค์ท้าย พยางค์เสียงไม่เน้น (Un Stress) ไม่มีเสียงเน้นในพยางค์แรก แต่เสียงเน้นในพยางค์ท้าย

๓. โครงสร้างคำหลายพยางค์ (Polysyllabic Word Pattern) เป็นโครงสร้างที่ประกอบสามพยางค์ขึ้นไป ได้แก่

๑) CVST+CVNT+CVNT+ = / ma:k2+mo:ŋ3+mo:n1 /

๒) CVT+CVNT+CVNT = / mɛ:3+hə:n1+law1 /

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๑. การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่นี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะในหมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวงเท่านั้น ผู้สนใจควรจะไปศึกษาในเขตพื้นที่อื่นๆ เพราะว่ามีผู้พูดภาษาไทใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ

๒. ภาษาถิ่นไทใหญ่นั้นก็ใช้พูดกันหลายๆถิ่น ไม่ว่าจะตามชายแดนไทยกับรัฐฉาน ที่อยู่อาศัยใกล้กับชนเผ่าอื่นๆ สำเนียงจะแตกต่างกันและ ควรจะศึกษาเปรียบเทียบด้านระบบคำและประโยคไปพร้อมกัน

๓. ภาษาถิ่นไทใหญ่นั้นไม่ว่าจะไม่ใช่ภาษามาตรฐานก็ตาม ผู้คนที่ใช้ภาษานี้เป็นเครื่องสื่อสารกันไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านคน และควรจะศึกษาเปรียบเทียบกับระวางภาษาไทใหญ่พื้นที่ต่างๆ

บรรณานุกรม

(๑) หนังสือ:

- ฉันทส ทองช่วย. ภาษาถิ่น (เน้นภาษาไทย). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์ ๒๕๓๔.
- บรรจบ พันธเมธา ดร. กาเลหม่านไตในรัฐชาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก, ๒๕๒๖.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตย์. ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตย์. ภาษาถิ่นตระกูลไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕๓๑.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตย์. แบบทดสอบระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่น. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตย์, ภาษาถิ่นตระกูลไทย. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๕.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. ภาษาและภาษาศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: มวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.
- วิจินต์ ภาณุพงศ์, ความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่น Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li, Bangkok: 2538.
- สถาบันภาษา ศิปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, พจนานุกรมภาษาไทยใหญ่-ไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติ ๖๐๐ ปีพระญาติโลกราช ๘๕ ปีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๕๒
- ဝဝဝ;၂၂,၀၂,၀၂၀ မိုဝ်းဂၢဝ် တၢဝ်.ဝၢဝ်. ဗိုဝ်းလိဝ်းဝးဂၢဝ် ဂၢဝ်;မၢဝ်းဂၢဝ်: 2001).
- Ven. Pannasiri Saipon. ဝဝ.ဝဝဝ်း ဂိဝ်မိုဝ်း ကဝ်းဂိဝ်း-ဝ်း ENGLISH- SHAN POCKET DICTIONARY. 2009
- Sao Tern Moeng, 1995. "Shan- English Dictionary" U.S.A: MRM inc

(๒) บทความ:

- สุณี เอนแก้ว ปรสิทธิ์ วัจนพัฒน์สงศ์ และอรุโณทัย จำปีทอง. “ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตชาวไทใหญ่ กับความหลากหลายทางชีวภาพสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น”. วิทยาศาสตร์ มข. ปีที่ ๔๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม ๒๕๕๖): ๒๙๙-๒๐๘.

(๓) วิทยานิพนธ์/งานวิจัย:

ณัฐพร จาตุยางโทน. “วัฒนธรรมไทยใหญ่: กรณีศึกษาชุมชนไทยใหญ่ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง อำเภอฝาง”. **งานวิจัย**. จังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๕๔.

นิรมลบุญช้อน “การศึกษาคำลงท้ายในภาพาน” **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๐.

นางสาววรรณ จันทนาคม. “ลักษณะของภาษาไทยใหญ่ (ไต้ออ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย” **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖.

นางสาวนงลักษณ์ สูงสุมาลย์ “ระบบเสียงภาษาลาวเดิม ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี” **บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร**, ๒๕๔๕.

นางสาวศรินยา จิตบรรจง “การวิเคราะห์การแปรการใช้คำศัพท์ของคนสามระดับอายุในภาษาแสก อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม” **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕.

ประไพพรรณ กวีเกษม. “ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นเหนือ ตำบลแม่ทราย อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่”. **วิทยานิพนธ์ ภาษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๔.

พระมหาสายฟ้า มหาวิโร (วิโชนนท์). “การพัฒนาเครือข่ายด้านวัฒนธรรมของชุมชนแนวชายแดน”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

พระสิทธิศักดิ์ ธมมทายาโท (พรมสิทธิ์). “การศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นโคราชในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระกรีน ยสินธุ์ นาคสินธ์. “การศึกษาระบบคำภาษาญ้อกรที่พูดในบ้านไร่ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

(๔) สื่อบริการออนไลน์:

ไทใหญ่ - สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www.sri.cmu.ac.th/lelc/index.php/2015-11-18-\(16-02-19\)](http://www.sri.cmu.ac.th/lelc/index.php/2015-11-18-(16-02-19)) [๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐].

ประวัติบ้านเปียงหลวง [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.shaninform.org; [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙].

ประวัติชาวไทยใหญ่ - เกี่ยวกับสถาบัน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.taiyai.org/2011/index.Php/page> [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐].

- ประวัติบ้านเปียงหลวง. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.shaninform.org: [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙].
- ภาษาไทยใหญ่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/> [๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐].
- ศูนย์เรียนรู้ชาติพันธุ์ไทในล้านนา. ไทใหญ่-สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://www.sri.cmu.ac.th/lclc/index.php/> 2015-11-18-16-02-19.
[๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๙].
- Thailand's World Thai: ชาวฉานในประเทศไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.Thailandsworld.com/th/thai-people/north-thailand-people/shan-people-thailand/index.cfm>. [๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

(๕) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ แม่เต๋มอยู่ จองดี	อายุ ๖๗ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ สุนันตะ ลุงหลู่	อายุ ๖๖ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ พ่อเต๋มล่าเผ่	อายุ ๗๓ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ แม่โหยง นายทุน	อายุ ๖๕ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ ลุงเสือด้า ผู้ใหญ่บ้าน	อายุ ๗๕ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ พ่อครูปายเมือง ลายใส	อายุ ๘๒ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ พ่อเต๋มสะล่า มูหลิ่ง หมอตุ	อายุ ๖๗ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ แม่เต๋มจ๋อย	อายุ ๖๕ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ พ่อเต๋มสามล่อ อ่องมิด	อายุ ๗๓ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.
สัมภาษณ์ แม่เต๋มยอด คิงสี	อายุ ๖๘ ปี,	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

(๖) ภาษาอังกฤษ:

- Aggasena LengTai. “Shan Phonology and Morphology”. Graduate School Mahidol University. 2009.
- ORAWAN POO- ISRAKIJ. “The Phonology fo TAI YAI at Amphoe Mae La Noi Mae Hong Son Province”. Graduate Studies of Mahidol University. 1985.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. ตะรางตรวจสอบวรรณยุกต์

ตัวอย่างตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์

	A	B	C	DS	DL
1	/t ^h a:5/=shave /kha:5/=legs /ma:5/= dog	/si:2/ four /k ^h un2/=opaque /hɔ2/ pack	/p ^h :3=cloth /sɔ:m3=cultivate /hɛŋ3/=dry	/k ^h am5/ remain /p ^h a:5/= wall /sa:m5/=three	/p ^h uɔy2/ open /sa:k2/ pestle /sa:t2/= mat
2	/pi:5/=year /pa:5/= fish / kay5= far	/pay2/ = yet /paw2/=empty /ta:2/ =for	/to:n3/=plant / ko:n3/ hip / pi:3/ older	/pan5=give /pi:5=year /kam5/=observe	/ka:t2/=market /ka:k2/=ladle /cu:p2/= kiss
3	/lam5/ black /pay5/=walk /ɔaw5/=take	/ɔɔk2= out /ɔi:2/= women /pan2= round	/pa:3/ aunt /piŋ3/=roast /pɔm:3/= cut	/ pu:5=grab /pɔn5/=arrow / pa:5/=fish	/ta:k2/=dry out /ɔɔk2/= exit /ɔa:p2/= bath
4	/ma:1/ come /ɲa:1/=meet /na:1/ =field	/ wa3=said /ta:3= wharf /k ^h a:3/= sleeve	/hu:4/= know /ci:4/=point /nam4/ water	/wɔt4/throw /mak4/ like /yep4/ sew	/yɔt3/expand /mɔt3= close /ma:k3/ much
ผู้บอกภาษา.....อายุ.....ปี					
ผู้บันทึก.....เมื่อ วันที่					

ภาคผนวก ข. บัญชีคำศัพท์

บัญชีคำศัพท์

ลัทอักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดสัตว์ animal			
/ kay2 ca5 pu:4/	'Chubby'	นกกระปูด	ก๋,๓๐๐.
/ no:k4 /	'Bird'	นก	ฮุ่.
/ no:k4 c๑:k2 /	'Sparrow'	นกกระจอก	ฮุ่.๓๑,
/ kay2 ca:y4 /	'Ostrich'	นกกระจอกเทศ	ก๋,๓๑๕.
/ no:k5 mo:y5 /	'Ricebird'	นกกระจาบ	ฮุ่.๓๑๕
/ no:k4 ya:๑1 /	'Egret'	นกกระยางชนิดหนึ่ง	ฮุ่.๓๑๕:
/ no:k4 k ^h e:w5 /	'Parrot'	นกแก้ว	ฮุ่.๓๑๕
/ no:k4 ka:t2 /	'Teetar'	นกกระทาทุ้ง	ฮุ่.๓๑๕,
/ no:k4 ku1 /	'Whistle'	นกหวีด	ฮุ่.๓๑๕:
/ kaw4 /	'Owl'	นกฮูก	ก๋.
/ no:k4 pit2 /	'Robin bird'	นกขนาดเล็ก หน้าอกมีสีแดง	ฮุ่.๓๑๕,
/ ma:4 la:y1 /	'Zebra'	ม้าลาย	๓๑.๓๑๕:
/ ca:๑4 /	'Elephant'	ช้าง	๓๑๕.
/m๑๑1 ca4 la:๑1 /	'Centipede'	ตะขาบ	๓๑๕:๓๑๕:
/ s๑:5 p ^h ay4 /	'Leopard'	เสือดำ	๓๑๕๑:
/m๑๑1 ko:n3 ๑๑:1 /	'Scorpion'	แมงป่อง	๓๑๕:๑๑๕;๑๑:
/ pet1 /	'Duck'	เป็ด	๓๑๕:
/ kay2 p๑:3 /	'Cockerel'	ไก่ฟ่อ	ก๋,๓๑๕;
/ p๑:4 /	'Goat'	แพะ	๓๑.
/ to:1 /	'Cheep'	โถ้	๓๑๕:
/ ma:4 ๑:3 /	'Donkey'	ลา	๓๑.๓๑๕;
/ ka:p2 m๑:3 /	'Butterfly'	ผีเสื้อ	๓๑๕:๑๑๕;
/ mo:๑3 le:n1 /	'Caterpillar'	หนอนผีเสื้อ	๓๑๕:๑๑๕:
/ s๑:5 /	'Tiger'	เสือ	๓๑๕
/ mi:5 /	'Bear'	หมี	๓๑
/ ma:5 nay1 /	'Fox'	สุนัขจิ้งจอก	๓๑๑:
/ co:๑5 /	'Rhinoceros'	แรด	๓๑๕

/ liŋ1 lo:ŋ1 /	'Gorilla'	ကဝရိလာ	လိင်းလူင်
/ sat1 pa:1 luk3 /	'kangaroo'	ຈິງໂຈ້	သတ်းပုးလုဂ်း
/ liŋ1 /	'Monkey'	လိင်	လိင်း
/ p ^h a:n1 /	'Beer'	ပီယာ	ဗာခင်း
/ kwa:ŋ5/	'Deer'	ကွာ	ခွာင်
/ taw2 /	'Turtle'	တော	တဝ်,
/ pu:5 /	'Crab'	ပူ	ပူ
/ mo:n3 /	'Walrus'	မော့နီ	မူခင်း
/ kuŋ3 /	'Prawn'	ကွံ	ဂုင်း
/ pa:5 /	'Fish'	ပလာ	ပု
/ luk3 ha:n2 /	'Gosling'	လွကတံ	လုဂ်းဂွာခင်း,
/ ma:4 /	'Horse'	မာ	မာ
/ p ^h uŋ3 /	'Bee'	ပိင်	ဗိုင်း
/ kay2 ku:3 wə:k1 /	Rail	နကကွံ	ဂံ,ဂူးဂွဂ်း
/ mɛŋ1 mi:3 /	'Dragonfly'	မေလံပေ	မိင်းမိ;
/ nu:5 /	'Mouse'	မူ	ခူ
/ ma:4 nam4 /	'Hippo'	ဆံ့နီ	မာ.ခေမ်.
/ sa:ŋ2 si:3 /	'Lion'	လိင်တေ	သား,သီး
/ ko:p1 /	'Toad'	ကပ	ဂုင်း
/ wiŋ2 /	'Bat'	ကံင်ကော	ဝိင်,
/ no:k4 kew2 /	'Sturnus'	နကကိင်ကေ	ခူဂ်.ဂိပ်,
/ tək4 kɛ2 /	'Gecko'	တိကေ	တွဂ်.ခေ,
/ tɛn5 /	'Wasp'	တေ	ဝိခင်း
/ k ^h e:t2 /	'Frog'	ဖျီယ	ဖိတ်,
/ tək2 ɔ:n5 /	'Earthworm'	ခါးတေ	တိုဂ်,လူခင်း
/ k ^h ai3 k ^h a:ŋ3 /	'Beer blow'	ခါးမေလံဂံ	ခီးခင်း
/ men3 /	'Hedgehog'	မေ	မိခင်း
/ ko:ŋ2 ka:w1 /	'Spider'	မေမုမ	ဂုင်း,ဂာပ်
/ ŋu:1 /	'Snake'	ဂွ	ဂူး
/ sat1 leŋ4 /	'Pet'	ခိတ်လိယ	သတ်းလိင်.

/ ɲək3 /	‘Crocodile’	จระเข้	คู้ก;
/ ma:5 lin5 /	‘Wolf’	สุนัขป่า	มฺลึฉฉ
/ หอ:y5 ɲo:4 /	‘Snail’	หอยทาก	หฺนฺด.
/ mɛŋ1 mo:n1 /	‘Fly’	แมลงวัน	ฉฉ:มฺฉฉ:
/ wo:1 /	‘Cow’	วัว	ดฺฉ:
/ kwa:y1 /	‘Buffalo’	ควาย	กฺฉ:
/ ma:4 ɔ:3 li:1/	‘Horse chew’	ม้ากลบ	มฺ.ฉฉ:ฉฉ:
/no:k4 k ^h aw3 ha:w5/	‘Cuckoo’	นกตุเหว่า	ฉฉ.ฉฉ:ฉฉ.
/ kay2 tɔ:2 /	‘Cock’	ไก่พ่อเล้าหรือไก่โต้ง	กฺ,ฉฉ,
/ hen1 /	‘Wild cat’	แมวป่า	หฺฉฉ
/ cɔ:n3 /	‘Squirrel’	กระรอก	ฉฉฉ;
/ no:k4 yuŋ1 /	‘Peacock’	นกยูง	ฉฉ.ฉฉ:
/ kaw4 /	‘Owl’	นกฮูก	ฉฉ.
/mɛŋ1 k ^h b:y2 mɔ:3/	‘Millipede’	กิ้งกือ	ฉฉ:ฉฉฉ,ฉฉ;
/ ʔa:2 k ^h a:ŋ5 /	‘Chameleon’	กิ้งก่า	ฉฉ,ฉฉ
/ p ^h uŋ3 yɔ:4 /	‘Bee’	ผึ้งราเล็กๆ	ฉฉฉ;ฉฉ.
/cu:2 ci:5 /	‘Lung’	แมงกืดฉฉ	ฉฉ,ฉฉ
/ cak1 k ^h e:w5 /	‘Grasshopper’	ตั๊กแตนเขี้ยว	ฉฉ:ฉฉฉ
/ mo:t4 so:m3 /	‘Ants’	มดตะนอย	มฺฉฉ.ฉฉฉ;
/tɔ:2 /	‘wasp’	ตัวต่อ	ฉฉ,
/cɔ:n3 p ^h ɔ:ŋ1 /	‘Mongoose’	พังพอน	ฉฉฉ;ฉฉฉ:
/ ma:4 nɔk2 /	‘Camel’	อูฐ	มฺ.ฉฉฉ,
/ p ^h a:n1 /	‘barking deer’	อีเก้ง	ฉฉฉ:
/ hiŋ2 ho:y3 /	‘Firefly’	หิ่งห้อย	หฺฉฉ,หฺฉ;
/ mɛŋ1 p ^h ɔŋ4 /	‘fruit fly’	แมลงหวี่	ฉฉ:ฉฉฉ.
/ mɛŋ1 sa:p2 /	‘Cockroach’	แมลงสาบ	ฉฉ;ฉฉฉ,
/ ye:w3 /	‘Hawk’	เหยี่ยว	ฉฉ;
/ ho:y5 /	‘Shell’	หอย	หฺฉ
/ho:y5 k ^h ay2 muk3 /	‘Oysters’	หอยนางรม	หฺฉฉ,มฺฉ;
/ ho:y5 la:w5 /	‘Clams’	หอยชนิดหนึ่งกินได้	หฺฉฉฉ

/ ka:p2 ɤŋ3 ɲɛ:1 /	'Scallops'	หอยพัดซึ่งมีสองกาบ	กาว, กวี่ด; ๕๐:
/ mɛ:ŋ1 /	'Insect'	คำเรียกแมลงต่างสั้่น	มิด:
/ sat1 /	'Animal'	คำเรียกสัตว์ทั้งบวง	วอ:
/ ka:5 kam5 /	'Crow'	นกกา	ก๒ล๓
/ no:k4 kut1 kuk3/	'Cuckoo'	นกกาเหว่า	๕๑.๑๒:๑๓;
/ huŋ4 /	'Eagle'	นกอินทรี	๑๔.
/ ye:w3 /	'Falcon'	นกเหยี่ยว	๑๕;
/ kw:n2 lɛŋ5 /	'flamingo'	นกฟลามิงโก	๑๖, ๑๗
/ no:k4 yuŋ1 mɛ:3 /	'Peahen'	นกยูงตัวเมีย	๑๘.๑๙:๒๐;
/ pet1 nam4 /	'Penguin'	นกเพนกวิน	๒๑:๒๒.
/ no:k4 pa:ŋ2 la:y2 /	'Puffin'	นกทะเลจำพวก	๒๓.๒๔, ๒๕,
/ no:k4 k ^h um3 /	'Quail'	นกกระทา	๒๖.๒๗;
/ no:k4 na:ŋ1 Ɂi:1 /	'Seagull'	นกนางนวล	๒๘.๒๙:๓๐;
/ no:k4 kw:n2 /	'Stork'	นกกระสา	๓๑.๓๒,
/ no:k5 Ɂɛn2 p ^h a4 /	'Swallow'	นกนางแอ่น	๓๓.๓๔, ๓๕
/ na:ŋ1 ta4 /	'Vulture'	นกแร้ง	๓๖:๓๗
/no:k4 tɔ:y2 mo:ŋ3 /	'Woodpecker'	นกหัวขวาน	๓๘.๓๙, ๔๐;
/ wo:1 pɔ:3 /	'Bull'	วัวตัวผู้	๔๑:๔๒;
/ mɛw1 /	'Cat'	แมว	มิด:
/ ma:5 /	'Dog'	สุนัข	๔๓
/ ha:n2 /	'Goose'	ห่าน	๔๔,

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดผลไม้ fruit			
/ma:k2 ɛɛ:m3 k ^h ɔ:ŋ2 /	'Apple'	แอปเปิ้ล	๔๕, ๔๖; ๔๗,
/ma:k2 mu:n2 lo:ŋ5 /	'Apricot'	มะม่วงใหญ่	๔๘, ๔๙, ๕๐
/ma:k2 t ^h ɔ4 pa:t3 /	'Avocado'	อโวคาโด	๕๑, ๕๒:๕๓;
/ ko:y3 /	'Banana'	กล้วย	๕๔;
/ma:k2 Ɂit2 lam5 /	'Blackcurrant'	องุ่นดำ	๕๕, ๕๖, ๕๗
/ma:k2 kw:n5 /	'Cherry'	ผลเชอร์รี่	๕๘, ๕๙

/ma:k2 ʔun5 /	‘Coconut’	มะพร้าว	บาริ, กุอริ
/ma:k2 caŋ3 /	‘Fig’	ต้นไม้หรือผลตระกูลมะเดื่อ	บาริ, คอริ;
/ma:k2 k ^h e:w5 /	‘Grape’	ผลองุ่น	บาริ, กวิอริ, ธิอริ
/ma:k2 ʔun3 /	‘Lime’	มะนาวพันธุ์หนึ่ง	บาริ, กุอริ;
/ma:k2 p ^h a:3 /	‘Lemon’	มะนาว	บาริ, ๔๒;
/ma:k2 lam1 yay1 /	‘Lychee’	ลิ้นจี่	บาริ, ลอิมะ:ยี่:
/ma:k2 mo:ŋ3 /	‘Mango’	มะม่วง	บาริ, มุอริ;
/ma:k2 man4 /	‘Nectarine’	ผลไม้เนกเตอริน	บาริ, มอริ.
/ma:k2 co:k1 /	‘Orange’	ผลส้ม	บาริ, คอริ:
/ma:k2 mo:n2 ʔo:n2 /	‘Peaches’	ลูกพีช	บาริ, มุอริ, กุอริ,
/ma:k2 ko:3 /	‘Pear’	ลูกแพร์	บาริ, ๔๒;
/ma:k2 keŋ5 /	‘Pineapple’	สับปะรด	บาริ, ธิอริ
/ma:k2 hu:3 /	‘Strawberry’	สตรอเบอรี่	บาริ, กุ;
/teŋ5 tam2 pu:2 /	‘Watermelon’	แตงโม	อริคิ:ตอิม, มุ,
/ma:k2 ho:n5 kay2 /	‘Rambutan’	ผลเงาะ	บาริ, กุอริ, ๓,
/ma:k2 ho:n5 nak4 ka:1/	‘Dragon fruit’	มังกร	บาริ, กุอริ, ๓.๒๒;
/ma:k2 ʔo:2 ca:2 /	‘Custard apple’	น้อยหน่า	บาริ, ๔๒, ๓,
/ma:k2 pak4 /	‘Pumpkin’	มะฟันทอง	บาริ, บอริ.
/ma:k2 la:ŋ1 /	‘Jackfruit’	ลูกขนุน	บาริ, ลอาคิ:
/ma:k2 la:ŋ1 lin5 /	‘Durian’	ทุเรียน	บาริ, ลอาคิ:ลอิอริ
/ma:k2 p ^h o:ŋ1 /	‘Star fruit’	มะเฟือง	บาริ, ๔คิอิ:
/ma:k2 ka:2 /	‘Guava’	มะฝรั่ง	บาริ, ๒,
/teŋ5 ho:m5 /	‘Muskmelon’	มีสเมล่อน	อริคิ:คิอิ
/ma:k2 ʔo:1 /	‘Pomelos’	ส้มโอ	บาริ, กุอริ:
/teŋ5 cem1 /	‘Honeydew melon’	ฮันนีดีว เมล่อน	อริคิ:ลอิอิ:
/ma:k2 keŋ1 /	‘Tamarind’	มะขาม	บาริ, ธิอริ:
/ma:k2 k ^h a:m5 /	‘Awala fruit’	มะขามป้อม	บาริ, ๓อิ
/ma:k2 lo:t2 /	‘Nungu fruit’	-	บาริ, คออิอิ
/ma:k2 ko:2 /	‘Chestnut’	ลูกเกาลัด	บาริ, ๔๒,
/ma:k2 ko:k2 /	‘Olive’	มะกอก	บาริ, กุอิ,

/ ma:k2 p ^h it4 /	‘Chilli’	พริก	မာၵ်း, ခိတ်.
/ ma:k2 sap4 pe2 /	‘rose apple’	ชมพู่	မာၵ်း, သဝ်. ဝေ,
/ ma:k2 ho:5 liŋ1 /	‘Persimmon’	มะพลับ	မာၵ်း, ရှိတ်လိင်း
/ ma:k2 ʁo:m5 /	‘Sweets’	ลูกอม	မာၵ်း, ရှူမ်
/ ma:k2 hep1 /	‘Hail’	ลูกเห็บ	မာၵ်း, ရှိတ်
/ ma:k2 mo:ŋ3 mo:n1/	‘ripe mango’	มะม่วงปากตะกร้อ	မာၵ်း, မှိုင်း; မှိုင်း
/ ma:k2 k ^h ə:5 ya:w1 /	‘Eggplant’	มะเขือยาวสีม่วงเข้ม	မာၵ်း, ရှိတ်သား
/ ma:k2 k ^h ə:5 so:m3 /	‘Tomato’	มะเขือเทศ	မာၵ်း, ရှိတ်သူမ်း
/ ma:k2 k ^h ə:5 k ^h an1	‘Nasty eggplant’	มะเขือขื่น	မာၵ်း, ရှိတ်ခမ်း
/ ma:k2 k ^h ə:5 k ^h əp3 /	‘Thai eggplant’	มะเขือเปราะ	မာၵ်း, ရှိတ်ခွမ်း
/ ma:k2 k ^h ə:5 /	‘Jujube’	พุทรา	မာၵ်း, ခေ
/ ma:k2 so:m3 k ^h ə:n5/	‘Acacia’	ฝักส้มป่อย	မာၵ်း, သူမ်း; ခွမ်း
/ ma:k2 tum2 tə:p4 /	‘Orange pods’	-	မာၵ်း, တုမ်း, တွမ်း.
/ ma:k2 nam4 taw3 /	‘Breast’	ลูกน้ำเต้า	မာၵ်း, ခမ်း. တမ်း;
/ ma:k2 pin1 /	‘Bengal’	มะตูม	မာၵ်း, ပိမ်း
/ ma:k2 p ^h ay1 /	‘Feather’	มะไฟ	မာၵ်း, ခမ်း
/ ma:k2 ma1 kut3 /	‘Mangos teen’	มังคุด	မာၵ်း, မင်းဂုတ်;
/ ma:k2 hɛŋ3 ca:ŋ4 /	‘Pea eggplant’	มะเขือพวง	မာၵ်း, ရှိတ်; ထောင်.
/ ma:k2 hɛŋ3 k ^h b:m5 /	‘Solanum’	มะแว้ง	မာၵ်း, ရှိတ်; ရှူမ်း
/ ma:k2 ə:ŋ2 ka:5 /	‘Blue tongue’	มะเพกา	မာၵ်း, လှိုင်း, ရှူ
/ ma:k2 ə:2 /	‘Fig’	มะเดื่อ	မာၵ်း, လှိုင်း,
/ ma:k2 ʁa:ŋ5 k ^h ə:ŋ5 /	‘Bitter gourd’	มะระ	မာၵ်း, ကောင်ခင်
/ ma:k2 nɔ:y1 /	‘Courgette’	บวบ	မာၵ်း, မှုပ်,
/ ma:k2 lam1 yay1 /	‘Longan’	ลำไย	မာၵ်း, လမ်းယံး
/ ma:k2 nim1 /	‘kneepan’	ลูกสะบ้า	မာၵ်း, ခမ်း
/ ma:k2 wa:w1 /	‘Garcinia’	ส้มแขก	မာၵ်း, တမ်း
/ ma:k2 pit4 pə:m3 /	‘Pepper’	พริกไทย	မာၵ်း, ခိတ်. မှမ်း;
/ ma:k2 tum2 /	‘bale-fruit’	มะตูม	မာၵ်း, တုမ်း,
/ma:k2 ca:2 ti4 p ^h o:2 /	‘Sandalwood’	ลูกจันทน์	မာၵ်း, ထူး, တိဗုတ်,
/ ma:k2 nɔ:y1 ŋu:1 /	‘Zucchini’	บวบงู	မာၵ်း, ခမ်း; ငှက်

/ ma:k2 hin5 /	‘Stone’	ก้อนหิน	บาริ,รุอิริ
/ ma:k2 p ^h a:η5 /	‘Marian plum’	มะยง	บาริ,ชอริ
/ ma:k2 nɔ:t3 /	‘Figs’	มะเดื่อปล้อง	บาริ,อูริ;
/ ma:k2 ɔit2 hεη3 /	‘Raising’	ลูกองุ่นแห้ง	บาริ,กิวริ,รุอิริ;
/ ma:k2 man4 /	‘Plum’	ลูกพลัม	บาริ,มอริ.
/ ma:k2 mu:4 /	‘Betel nut’	หมาก	บาริ,มู.

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดอวัยวะ bodies			
/ ho:5 /	‘Head’	หัว	รุอิ
/ ko:n3 hɔ:y5 /	‘fat buttocks’	ก้นงอน	กูอิริ;รุอิ
/ hu:1 ko:n3 /	‘Anus’	ทวารหนัก	กูอิริ;
/ kum2 ko:n3 /	‘Gluteal’	เกี่ยวกับตะโพกหรือก้น	กูอิริ,กูอิริ;
/ ta:5 ɔ:t1 /	‘Cockeyed’	ตาเอียง	ตาวุ,ลุอิริ:
/ k ^h a:5 /	‘Legs’	ขา	จว
/ ta:5 mɛn1 /	‘big eye’	ตาโต	ตาวุ,ม็อิริ:
/ ɔk1 ɔ:4 /	‘Brain’	สมอง	กุงริ:เกว
/ ta:5 /	‘Eyes’	ตา	ตว
/ hu:5 /	‘Ears’	หู	รุ
/ kɛm3 /	‘Cheek’	แก้ม	รุอิ;
/ kɔ:η2 kɔ:3 /	‘occipital bone’	ท้ายทอย	กูอิริ,เกว;
/ si:2 so:p1 /	‘Lips’	ฝีปาก	วอิ,วูอิ:
/ k ^h ew3 /	‘Tooth’	เขี้ยว ฟัน	รุอิ;
/ p ^h a:2 mu1 /	‘Palm’	ฝ่ามือ	ชอริ,มูอิ:
/ niw4 ci:4	‘Index finger’	นิ้วชี้	ออิริ.ลอิ.
/ niw4 ka:η5 /	‘Middle finger’	นิ้วกลาง	ออิริ.กอิ
/ niw4 ta:m1 /	‘Ring finger’	นิ้วนาง	ออิริ.ตาวิ:
/ niw4 kɔ:y3 /	‘Pinky’	นิ้วก้อย	ออิริ.มู;
/ ɔ:η3 tin5 /	‘Arch’	อุ้งตีน	กุงอิ;วอิริ
/ nep4 tin5 /	‘Toenail’	เล็บเท้า	ออิริ.วอิริ

/ k ^h u:3 naŋ5 /	‘Nose’	จมูก	จู้;๑๑
/ ka:n3 k ^h ๑1 /	‘Neck’	ลำคอ	ก๑๑;๑๑
/ ka:ŋ1 /	‘Chin’	คาง	ก๑:
/ so:n3 tin5 /	‘Heel’	ส้นเท้า	ด๑๑;๑๑
/ k ^h a:5 lip3 /	‘Foot handicapped’	เท้าพิการ	๑๑;๑๑;
/ na:3 p ^h a:k2 ๑๑๑3 /	‘Bald’	หัวล้าน	๑๑;๑๑;๑๑;
/ pa:y5 tin5 /	‘Toe’	ระบำปลายเท้า	๑๑๑
/ m๑:y5 ta:5 /	‘Eyelash’	ขนตา	๑๑๑
/ ho:y2 ta:5 /	‘Eyeball’	ลูกตา	๑๑๑,๑๑
/ k ^h en5 /	‘Arm’	แขน	๑๑
/ pik2 ta:5 /	‘Eyelid’	กليبตา	๑๑,๑๑
/ k ^h e:w3 ŋa:1 /	‘Eyetooth’	ฟันหน้า	๑๑;๑:
/ no:t2 /	‘Mustache’	หนวด	๑๑๑,
/ k ^h o:n5 ho:5 /	‘Hair’	ผม	๑๑๑๑
/ ho:5 ma:2 /	‘Shoulder’	หัวไหล่ บ่า	๑๑๑๑,
/ kiŋ2 hε4 /	‘Armpit’	รักแร้	๑๑,๑๑.
/ k ^h i:3 mεp4 /	‘Temples’	ขมับ	๑๑;๑๑.
/ p ^h a:2 tin5 /	‘Plantar’	เกี่ยวกับฝ่าเท้า	๑๑๑๑
/ k ^h en5 nu:5 /	‘Brachial’	แขน, แขนท่อนบน	๑๑๑๑
/ pik2 kay2 /	‘Scapula’	กระดูกไหล่	๑๑,๑๑,
/ ๑๑๑1 /	‘Chest’	หน้าอก	๑๑๑:
/ san5 laŋ5 /	‘Spine’	สันหลัง	๑๑๑๑
/ sa:y5 li:5 /	‘Navel’	สะดือ	๑๑๑
/ ho:5 naw2 /	‘Pubis’	หัวหน่าว	๑๑๑๑,
/ ma:k2 ka:w3 /	‘Tear’	ลูกค้ำว	๑๑,๑๑;
/ na:3 k ^h en3 /	‘Shin’	หน้าแข้ง	๑๑;๑๑;
/ t๑:ŋ2 n๑:ŋ3 /	‘Calf’	น่อง	๑๑,๑๑;
/ ŋ๑:k1 s๑:k2 /	‘Elbow’	ข้อศอก	๑๑:๑๑,
/ ๑en5 /	‘Muscle’	กล้ามเนื้อ	๑๑
/ ๑aŋ2 ka:2 yiŋ1 /	‘Female’	อวัยวะหญิง	๑๑,๑๑;๑๑:

/ ɾaŋ2 ka:2 ca:y1 /	‘Masculine’	อวัยวะเพศชาย	กวง, กุ, ไลน์
/ mi:1 san2 t ^h ɛ2 /	‘Womb’	ครรภ์	มီးดอ, ๑๐๐,
/ na:3 p ^h a:k2 /	‘Forehead’	หน้าผาก	อะรุเออ,
/ mɯ1 /	‘Hand’	มือ	มู:
/ na:3 ɾo:k1 /	‘Breast’	หน้าอก	อะรุเกอ:
/ k ^h ɔ:1 tin5 /	‘Ankle’	ข้อเท้า	อะรุเออ,
/ laŋ5 tin5 /	‘Instep’	หลังเท้า	ลันเออ,
/ ŋa:m3 k ^h a:5 /	‘Groin’	ง่ามขา	เกอ; ๑
/ Ho:5 no:m1 /	‘Nipple’	หัวนม	กูเออ:
/ su:p1 /	‘Mouth’	ช่องปาก	ดู่:
/ ho:ŋ3 ɾo:k1/	‘Thorax’	ช่องอก	กูเออ;
/ k ^h ɔ:1 ho:y5 /	‘Adam’s apple’	ลูกกระเดือก	อะรุเออ,
/ lup2 ho:5 /	‘Skull’	กะโหลกศีรษะ	ลูเออ, กูเออ
/ k ^h ɔ:1 /	‘Neck’	คอ	อะรุ:
/ k ^h b:n5 ta:5 /	‘Eyebrow’	คิ้ว	กูเออ,
/ ɾo:ŋ3 mɯ1 /	‘Palm’	ฝ่ามือ	เกอ; มู:
/ niw4 puk1 /	‘Thumb’	นิ้วหัวแม่มือ	เออ. ดู่:
/ k ^h b:ŋ1 naɯ1 /	‘Entrails’	เครื่องใน	กูเออ:
/ ho:k2 /	‘Palate’	เพดานปาก	กูเออ,
/ ta:5 k ^h a:w5 /	‘White of the eye’	ตาขาว	ตาวา
/ naŋ5 ta:5 /	‘Eye- lid’	เปลือกตา	อะเออ,
/ lin4 /	‘Tongue’	ลิ้น	ลัน.
/ k ^h e:w3 k ^h ɛ:p2 /	‘Molar’	กราม	นัง; นัง,
/ nep4 mɯ1 /	‘Fingernail’	เล็บมือ	เออ. มู:
/ ɾeŋ3 /	‘Waist’	เอว	กวง;
/ tap1 /	‘Liver’	ตับ	ตบ:
/ ho:k2 naɯ1 /	‘Gill’	เหงือก	กูเออ, ๑
/ pɔ:t2 /	‘Lung’	ปอด	ดู่,
/ nep4 /	‘Nail’	เล็บ	เออ.
/ ho:5 k ^h aw2 /	‘Knee’	เข่า	กูเออ,

/ ta:5 mɔ:t2 /	'Blind'	ตาบอด	ตฺยฺจฺ,
----------------	---------	-------	---------

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดที่อยู่อาศัย resident			
/ hɔ:n1 /	'Home'	บ้าน	หฺยฺจฺ:
/ sɯŋ2 /	'Hearth'	พื้นเตา	วฺยฺจฺ,
/ t ^h ɛŋ5 /	'Farmhouse'	บ้านไร่	ยฺจฺ
/ sen3 ta:ŋ1 /	'Road'	ถนน	วฺยฺจฺ;ตวฺจฺ:
/ kiw2 /	'Lane'	ซอย	ยฺจฺ,
/k ^h ɔk3 wo:1 kwa:y1/	'Cattle pen'	คอกวัว ควาย	จฺจฺ;ยฺจฺ:
/ law4 kay2 /	'Chicken coop'	เล้าไก่	ลยฺจฺ,
/ ti:3 lu3 saw1 /	'For rest'	ที่พักผ่อน อาศัย	ตฺยฺจฺ;ยฺจฺ:
/ kywɔŋ1 wat4 /	'Temple'	วัด	ยฺจฺ: ๐ตฺยฺจฺ.
/ hɔ:ŋ3 nam4 /	'River'	แม่น้ำ	ยฺจฺ;ยฺจฺ.
/ k ^h u3 lay5 /	'Ladder'	บันได	ยฺจฺ;ลยฺจฺ
/ k ^h o:5 ka:y2 /	'Bridge'	สะพาน	ยฺจฺ,
/ taŋ2 naŋ3 /	'Chair'	เก้าอี้	ตยฺจฺ;ยฺจฺ;
/ p ^h ɔ:n5 /	'Table'	โต๊ะ	ยฺจฺ
/ ku:2 nɔ:n1 /	'Bed'	เตียงนอน	ยฺจฺ;ยฺจฺ:
/ ho:m3 ŋaw1 /	'Shade'	ร่มเงา	ยฺจฺ;ยฺจฺ:
/ ta:ŋ1 p ^h ɛ5 /	'Crossroad'	ทางแยก	ตวฺจฺ:ยฺจฺ
/ p ^h ak1 tu:5	'Door'	ประตู	ยฺจฺ:ตยฺจฺ
/ hu:1 lɛŋ1 /	'Window'	หน้าต่าง	ยฺจฺ:ยฺจฺ:
/ to:ŋ3 na:1 /	'Field'	ทุ่งนา	ตยฺจฺ;ยฺจฺ:
/ lin5 mɔ:ŋ1 /	'Earth'	โลกมนุษย์	ลยฺจฺ:ยฺจฺ:
/ k ^h b:5 /	'Bridge'	สะพาน	ยฺจฺ
/ so:n5 /	'Garden'	สวน	ยฺจฺ
/ hay3 /	'Farm'	ไร่	ยฺจฺ;
/ ho:4 /	'Fence'	รั้ว	ยฺจฺ.
/ nam4 saɯ5 /	'Clean water'	น้ำสะอาด	ยฺจฺ.ยฺจฺ

/ p ^h ɛn2 lin5 /	‘Map’	แผนที่	ဗီဇ်, လိဇ်
/kywəŋ1 caw3 mun5/	‘monk's house’	กุฏิ	ဂွင်းလဝ်; မုခ်
/həŋ3 hap4 k ^h ɛk2 /	‘Living room’	ห้องรับแขก	ဂွင်း; ဂုပ်. ဂိတ်,
/ luk1 nə:n1 /	‘Bedroom’	ห้องนอน	လုဂ်; ဝွခ်;
/ sʉŋ2 p ^h ay1 /	‘Kitchen room’	ห้องครัว	သိုင်း, ဗ်;
/ hə:ŋ3 to:y1 lik3 /	‘Library’	ห้องสมุด	ဂွင်း; တုဂ်; လိတ်;
/ him1 hə:m1 /	‘Around’	รอบข้าง	ဂိမ်း; ဂမ်း;
/ ho:m3 may4 /	‘tree shade’	ร่มไม้	ဂွမ်း; မံ.
/ p ^h a:3 hə:m2 /	‘Blanket’	ผ้าห่ม	ဗေးဂွမ်း,
/ ku:2 to:p4 /	‘Cot’	เตียงพับได้	ဂု, တုပ်.
/ p ^h a:3 kə:p1 /	‘Coverlet’	ผ้าคลุมเตียง	ဗေးဂွမ်း;
/ sa:t2 /	‘Mat’	เสื่อ	သတ်,
/ p ^h a:3 ka:ŋ5 /	‘mosquito net’	มุ้ง	ဗေးဂတ်
/ ɔ4 ɹu:2 /	‘Perambulator’	รถเข็นเด็กทารก	လေးဂူ,
/ mə:n5 hə:5 /	‘Pillow’	หมอน	မုခ်ဂုပ်
/ p ^h a:3 sə:2 nə:n1/	‘Quilt’	ผ้าปูที่นอน	ဗေး; သိုင်း, ဝွခ်;

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดบุคคล personal			
/ ko:n1 ŋa:n5 /	‘Hero’	คนกล้าหาญ	ဂုခ်; ငါခ်
/ ko:n1 k ^h i:3 law3 /	‘Drunk hard’	คนขี้เมา	ဂုခ်; ဂီး; လဝ်;
/ko:n1 ka:m2 ha:y4/	‘Unlucky person’	คนโชคร้าย	ဂုခ်; ဂမ်; ဂှံ.
/ ko:n1 sʉk1 /	‘Soldier’	ทหาร	ဂုခ်; သိုဂ်;
/ ta:ŋ1 ya:m3 /	‘Habit’	นิสัย	တင်း; သမ်း;
/ ɔ:ŋ1 cə:ŋ1/	‘Un politely’	ไม่สุภาพ	လိုင်း; လိုင်း;
/ yen2 ŋɛ:3 /	‘Politely’	สุภาพ	ယိခ်, ငး;
/ pa:n2 sɛ:n1 /	‘Generation’	รุ่น	ပာခ်; သိခ်;
/ ko:n1 lum1 la:1 /	‘Superintendent’	ผู้ดูแล	ဂုခ်; လုမ်း; လေး;
/ p ^h u:3 cə:y3 /	‘Assistant’	ผู้ช่วย	ဗူး; ငွ်;
/ ko:n1 ɛt1 /	‘Clever’	เฉลียวฉลาด	ဂုခ်; လိတ်;

/ ko:n1 na:w5 /	‘Fever’	คนป่วย	ဂုခ်းအာဝ်
/ ko:n1 /	‘Human’	มนุษย์	ဂုခ်း
/ ko:n1 caw5 li:5 /	‘Generous’	ใจกว้าง	ဂုခ်းလုံလီ
/ ko:n1 caw4 /	‘Servant’	คนรับใช้	ဂုခ်းလုံ
/ ko:n1 t ^h aw3 /	‘old people’	ผู้สูงอายุ	ဂုခ်းထဝ်း
/ caw3 hay3 /	‘Farmer’	เจ้าไร่นา	ထဝ်းဂုံ
/ k ^h ə:1 k ^h un5 /	‘Royal family’	เกี่ยวกับตระกูลราชวงศ์	နိုဝ်းခုခ်
/ caw3 mun5 /	‘Royal’	ผู้มีบุญ	ထဝ်းမုခ်
/ ho:5 suw1 /	‘Chief of military’	หัวศึก	ဂုခ်းသိုဂ်း
/ caw3 ɲun1 /	‘the rich’	คนร่ำรวย	ထဝ်းငိုခ်း
/ ko:n1 hat1 /	‘Bravely’	ผู้กล้าหาญ	ဂုခ်းဂုတ်း
/ ko:n1 ca:y1 /	‘Man’	ผู้ชาย	ဂုခ်းထေး
/ ko:n1 yiŋ1 /	‘Woman’	ผู้หญิง	ဂုခ်းယိင်း
/ ko:n1 sa:w5 /	‘Young girl’	สาว	ဂုခ်းသောင်း
/ ko:n1 num2 /	‘Teenage’	วัยรุ่น	ဂုခ်းခုခ်,
/ ma:w2 /	‘boy’	ผู้ป่าว	မာဝ်,
/ mə:5 maw1 /	‘Carpenter’	ช่างไม้	မေ့မိုဝ်း
/ko:n1 hə:n1 p ^h un5 /	‘Waiter’, ‘waitress’	พนักงานร้านอาหาร	ဂုခ်းဂုတ်း. ဂိုတ်း, ဝိုတ်း လားခ်.
/ko:n4 kət4 k ^h o:n5 ho:5/	‘Barber’	ช่างตัดผม	ဂုခ်းဂိုတ်း. ဂုခ်းဂုတ်း
/ ko:n5 mɛ:5 p ^h ay5 /	‘Electrician’	ช่างไฟฟ้า	ဂုခ်းမး. ဝိုတ်း
/tap4 suw1 /	‘Military’	กองทัพ	ထဝ်း. သိုဂ်း
/ko:n1 hə:3 hə:1 min5/	‘Pilot’	นักบิน	ဂုခ်းဂုတ်း. ဂိုတ်း. မိုခ်
/ caw3 mə:k2 /	‘Florist’	คนขายดอกไม้	ထဝ်း. မွတ်,
/p ^h u:3 ɾaw5 k ^h ə:w2 /	‘Reporter’	ผู้สื่อข่าว	ဗုဂ်း. ကပ်. ဝာဝ်,

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดสรรพนาม pronoun			
/ k ^h un5 hə:5 k ^h am1/	‘King’	พระมหากษัตริย์	ခုခ်. ဂုတ်း
/ na:ŋ1 hə:5 k ^h am1	‘Queen’	ราชินี	အေး. ဂုတ်း. မိုခ်

/ ko:n1 nɔ:ŋ1 /	‘People’	ประชาชน, ประชากร	กฺอ:น:นฺ:น
/ luk3 ɔv:n2 lɛŋ5 /	‘Baby’	เด็กทารก	ลฺก:น:กฺว:น:น,ล:น
/ luk3 ɔv:n2 /	‘Children’	เด็ก	ลฺก:น:กฺว:น,
/ pi:3 ɔa:y3 /	‘Older brother’	พี่ชาย	ป:น:น;
/ pi:3 na:ŋ1 /	‘Older sister’	พี่สาว	ป:น:น:
/ nɔv:ŋ4 ca:y1 /	‘Younger brother’	น้องชาย	น:น:น.ล:น:
/ nɔv:ŋ4 yɪŋ1 /	‘Younger sister’	น้องสาว	น:น:น.ล:น:
/ pu:2 /	‘Grandfather’	พ่อขอมแม่	ป,
/ k ^h ɪŋ1 /	‘Granduncle’	แม่ของแม่	น:น:
/ ɔv:k2 /	‘Grandaunt’	แม่ของพ่อ	กฺว:น,
/ luŋ1 /	‘Uncle’	ลุง	ล:น:
/ nɔv:ŋ4 sa:w5 /	‘Younger sister’	น้องสาว	น:น:น.ล:น:
/ luk3 k ^h o:y5 /	‘Son in law’	ลูกเขย	ลฺก:น:กฺล:น
/ luk3 paɯ4 /	‘Daughter in law’	ลูกสะใภ้	ลฺก:น:น:
/ pɔv:3 hɔ:n1 /	‘Married men’	พ่อเรือน	ป:น:น:น:
/ mɛ3 hɔ:n1 /	‘Married women’	แม่เรือน	ม:น:น:น:
/ luŋ1 ɔv:ŋ5 /	‘grandfather’	คำเรียกพ่อผัวหรือเมีย	ล:น:น:น
/ na:y1 ɔv:ŋ5 /	‘grandmother’	คำเรียกแม่ผัวหรือเมีย	น:น:น:น
/ mɛ:3 /	‘Mother’	แม่	ม:
/ pɔv:3 /	‘Father’	พ่อ	ป:
/ pɔv:3 su:5 /	‘Your father’	พ่อของเธอ	ป:น:น:น
/ mɛ:3 su:5 /	‘Your mother’	แม่ของเธอ	ม:น:น:น
/ luk3 ca:y1 /	‘Son’	ลูกชาย	ลฺก:น:น:
/ luk3 yɪŋ1 /	‘Daughter’	ลูกสาว	ลฺก:น:น:
/ su:5 /	‘You’	เธอ หรือ คำเรียนนาคู่รัก	น
/ haw1 /	‘We’	เรา หรือคำเรียนนาคู่รัก	น:น:
/ kaw5 /	‘I’	ผม คำเรียกไม่ค่อยสุภาพ	น
/ maɯ1 /	‘You’	เธอ	น:
/ kw4 hak4 /	‘Sweetheart’	คู่รัก	ก:น:น:น.
/ p ^h o:5 /	‘Husband’	ผัว	น:น

/ me:1 /	‘Wife’	เมีย	မေး
/ k ^h un5 p ^h i:5 /	‘Deity’	เทวดา	ဒုဝ်းဗီ
/ na:ŋ1 p ^h i:5 /	‘Deity’	เทพธิดา	ခောင်းဗီ
/ k ^h un5 sa:ŋ5 /	‘Bramacharya celibacy’	พรหมะจัน พหรมจรรย์	ဒုဝ်းသိုင်
/ pɔ:3 le:ŋ4 /	‘Mr. Boss’	เจ้านายชาย	ဝေးလ်ဝ်း
/ mɛ:3 le:ŋ4 /	‘Mrs. Boss’	เจ้านายหญิง	မေးလ်ဝ်း
/ ku:3 /	‘Couple ‘	คู่เรือน	ဂူး
/ k ^h a:3 /	‘Slave’	ทาส	ခူး
/ k ^h ek2 /	‘Guest’	แขก	ခိတ်,
/ caw3 hə:n1 /	‘Home owner’	เจ้าของบ้าน	လဝ်းဂိုဝ်း
/ ko:n1 kin5 ca:ŋ3 /	‘Employee’	คนงาน	ဂူးဝ်းဂိုဝ်းလိုင်;
/ k ^h a:3 cauu4 /	‘Servant’	คนรับใช้	ခူးလို့
/ ʔa:y3 sa:w1 na:w1 /	‘Useless men’	คนไร้ประโยชน์	ကာ်းသောင်းခောင်း
/ k ^h aw5 /	‘They’	พวกเขา / ท่าน	ဝ်
/ man1 ca:y1 /	‘He’	เขาผู้ชาย	မေးလ်ဝ်း
/ man1 na:ŋ1 /	‘she’	หล่อน	မေးခောင်း
/ na:4 /	‘Aunt’	น้า	ခေး
/ pa:3 /	‘Aunt	ป้า	ပူး
/ ʔa:5 /	‘Uncle’	อา	ကာ
/ ʔa:y3 nɔ:ŋ4 /	‘Younger brother’	คำเรียกน้องชาย	ကာ်းဝွင်
/ ʔe1 nɔ:ŋ4 /	‘Younger sister’	คำเรียกน้องสาว	ကေးဝွင်
/ nɔ:ŋ4 pauu4 /	‘Sister in law’	น้องสะใภ้	ဝွင်.ပို့
/ pi:3 pauu4 /	‘Sister in law’	พี่สะใภ้	ပီးပို့
/ ma:ŋ5 kɔ4 /	‘Other person’	บางคน	မာင်ဂေး
/ caw3 man1 /	‘Owner’	เจ้าของ	လဝ်းမေး
/ k ^h iŋ1 nay4 /	‘You’	คำเรียกผู้ชายแก่	ခိုင်ခမ်
/ mɛ:3 su:5 /	‘You’	คำที่สามีเรียกภรรยา	မေးသူ
/ pɔ:3 su:5 /	‘You’	คำที่ภรรยาเรียกสามี	ဝေးသူ
/ ʔa:y3 /	‘Man’	คำเรียกเด็กชาย	ကာ်း

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดอาหาร foods			
/ k ^h aw3 /	'Rice'	ข้าว	ဝဲဝ်း;
/ k ^h aw3 mun1 /	'Sweets'	ขนม	ဝဲဝ်း; မုခ်း
/ p ^h ak1 /	'curry'	กับข้าว /แกง	းဝ်း
/ k ^h aw3 ya:2 ku:4 /	'Rice sweet'	ข้าวานน้ำอ้อย	ဝဲဝ်း; ယုဂ္ဂ
/ k ^h aw3 so:y1 /	'Noodles'	ก๋วยเตี๋ยว	ဝဲဝ်း; သွဲး
/ k ^h aw3 mun1 la:m5 /	'glutinous rice roasted in bamboo joints'	ข้าวหลาม	ဝဲဝ်း; မုခ်း; လာမ်
/ k ^h aw3 mon1 ho:2 /	'Sweets wrap when festival'	ขนมห่อวันสงกรานต์ เทศกาล	ဝဲဝ်း; မုခ်း; ဂျာ,
/ k ^h aw3 ne:w5 /	'sticky rice'	ข้าวเหนียว	ဝဲဝ်း; ဝဲဝ်း
/ k ^h aw3 ca:w3 /	'Rice'	ข้าวเจ้า	ဝဲဝ်း; လာဝ်း;
/ no:4 so:m3 /	'Pickle meat wait rice'	แหนม	ခိုဝ်း. သူမ်း;
/ pa:5 /	'Fish'	ปลา	ပု
/ t ^h o:2 p ^h u:1 /	'soya Sweet'	เต้าหู้เหลือง	ထူဝ်း, နူး
/ naŋ5 po:ŋ1 /	'Pork chop'	คั้บหมู	ခေဝ်းပွင်း
/ pa:5 so:m3 /	'Pickle fish'	ปลาหมัก	ပုသူမ်း;
/ pa:5 tuŋ5 /	'Catfish'	ปลากด	ပုတိုဝ်း
/ pa:5 k ^h ew4 /	'Wrestling Half-Beak'	ปลากระทุงเหง	ပုခိဝ်း.
/ pa:5 po:k1 /	'sea mullet'	ปลากระบอก	ပုပွဲး;
/ pa:5 Ɂep2 /	'canned fish'	ปลากระป๋อง	ပုကိဝ်း,
/ pa:5 lo:ŋ5 /	'Ray'	ปลากระเบน	ပုလူဝ်း
/ pa:5 lam5 /	'snake-head fish'	ปลาช่อน	ပုလမ်
/ pa:5 co:m2 /	'pickled fish'	ปลาจ่อม	ပုလွမ်,
/ pa:5 luk1 /	'Catfish'	ปลาดุก	ပုလုး;
/ no:m1 so:m3 /	'Yogurt'	นมเปรี้ยว	ခိုဝ်း. သူမ်း;
/ no:m1 Ɂep2 /	'Condensed milk'	นมข้น	ခိုဝ်း. ကိဝ်း,
/ no:m1 t ^h o:2 lo:ŋ5 /	'soybean milk'	นมถั่วเหลือง	ခိုဝ်း. ထူဝ်း, လိုဝ်း

/ no:m1 p ^h :ŋ5 /	‘powdered milk’	นมผง	ອຸ້ມ:ບຸ້ງ
/ no:m1 cət3 /	‘fresh milk’	นมสด	ອຸ້ມ:ລົ້ວ;
/ ma:k2 k ^h ə:5 so:m3 /	‘Tomato’	มะเขือเทศ	ມາງ; ຊີ້ວຸ້ມ;
/ nə:5 lɛŋ5 /	‘Beef’	เนื้อวัว	ອຸ້ວ:ລົ້ງ
/ k ^h a:5 mu:5 /	‘Ham’	เนื้อขาหมูรมควัน	ຈຸ
/ k ^h aw3 mun1 to:ŋ2 /	‘Doughnut’	ขนมโดนัท	ງາງ; ມຸອະ:ຕູ້,
/ p ^h ak1 nam4 /	‘Soup’	น้ำแกง	ບຸກະ:ອອ້ມ.
/ nə:4 piŋ3 /	‘Barbecue’	เนื้อย่าง	ອຸ້ວ:ປິ້ງ;

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดผัก gourds			
/ p ^h ak1 kam2 cə:n1 /	‘morning glory’	ผักบุ้ง	ບຸກະ:ຄົມ, ດູງອະ:
/ ma:k2 nəy1 to:n3 /	‘Okra’	กระเจี๊ยบ	ມາງ; ອຸ້ມ:ຕູ້ອະ;
/ p ^h ak1 mi:2 lɛŋ5 /	‘Onion’	หอมหัวใหญ่	ບຸກະ:ມີ, ລົ້ງ
/ k ^h ŋ5 /	‘Ginger’	ขิง	ຊິງ
/ p ^h ak1 mi:2 p ^h ə:k2 /	‘garlic’	กระเทียม	ບຸກະ:ມີ, ອຸ້ງ,
/ t ^h b:2 k ^h a:m1 /	‘Snow peas’	ถั่วงอก	ຕູ້, ພາະ:
/ p ^h ak1 ka:t2 mə:k2 /	‘Cauliflower’	กะหล่ำดอก	ບຸກະ:ຄວງ, ມຸງ,
/ p ^h ak1 ka:t2 mə:k2 k ^h e:w1/	‘Broccoli’	ต้นบร็อกโคลี่ซึ่งคล้าย กะหล่ำปลี	ບຸກະ:ຄວງ, ມຸງ, ຊີ້ວ
/ma:k2 ʋa:ŋ5 k ^h a:ŋ5 /	‘Bitter gourd’	มะระ	ມາງ; ກາງ:ງາງ
/ ma:k2 k ^h ə:5 ya:w5 /	‘Eggplant’	มะเขือยาว	ມາງ; ຊີ້ວ:ວາງ:
/ k ^h aw3 cem1 /	‘Sweet rice’	ขนมข้าววาน	ອວ; ລົ້ມ:
/ p ^h ak1 nə:4 kay2 /	‘Moringa oleifera’	มะรุม	ບຸກະ:ອຸ້ວ:ກໍ,
/ p ^h ak1 ka:t2 /	‘Lettuce’	ผักกาด	ບຸກະ:ຄວງ,
/ k ^h aw3 ka:p2 /	‘Corn’	ข้าวโพด	ອວ; ຄວງ,
/ ma:k2 la:ŋ1 /	‘Jackfruit’	ขนุน	ມາງ; ລາງ;
/ t ^h o:2 nəw3 /	‘Soya bean’	ถั่วเน่า	ຕູ້, ອອ້ມ;
/ t ^h b:2 lin5 lɛŋ5 /	‘Peanut’	ถั่วดินที่มีสีแดง	ຕູ້, ລິ້ວ:ລົ້ງ

/ man1 lɛŋ5 /	‘Sweet potato’	มันหวาน	မခင်းလိင်
/ p ^h ak1 k ^h :1 /	‘Ivy gourd’	ตำลึง	ဗောင်းနိုင်း
/ t ^h :2 kin5 ho:5 /	‘Jicama’	มันแกว	ထူဝ်,ဂိခ်ဂျိုင်
/ p ^h ak1 ki:1 /	‘Coriander’	ผักชี	ဗောင်းဂီး
/ k ^h :1 hɔ:m5 /	‘Lemongrass’	ตะไคร้	ဘူးရွမ်
/yɔt3 ma:k2 kɔ2 la4 k ^h a4/	‘Chayote’	มะระหวาน	ယုတ်;မာဂ်,ဂျေလခ
/ ŋa:1 mo:5 /	‘Lotus seed’	ติ้ว	ငူးမုတ်
/p ^h ak1 k ^h :m5 na:m5 /	‘Spinach’	ผักขม	ဗောင်းနွမ်ခါမ်
/ ho:5 p ^h ak1 p ^h ak4 /	‘Radish’	หัวไชเท้า	ဂျိုင်ဗောင်းပိုင်.
/ p ^h ak1 wa:3 /	-	พริก	ဗောင်းဝူး
/ p ^h ak1 kum2 /	-	พริกขี้หนู	ဗောင်းဂုမ်,
/ p ^h ak1 ha:3 /	‘Climbing Wattle’	ยอดชะอม	ဗောင်းရှူး
/ pi:5 ko:y3 /	‘Banana blossom’	หัวปลี	ပိဂျိုင်;
/ k ^h a:1 hɔm5	‘Lemongrass’	ตะไคร้	ဘူးရွမ်
/ p ^h ak1 k ^h a:m1 /	‘Snow pear’	ยอดถั่วลิสง	ဗောင်းခါမ်း
/ min4 /	‘Turmeric’	ขมิ้น	မိခ်.
/ ho:5 k ^h :2 /	‘Galangal’	ข่า	ဂျိုင်ခူး
/ hɔ:m5 lo:n2 /	‘Mint’	สะระแหน่	ဂျိုင်လူခ်,
/ p ^h ak1 ka:t2 luŋ1 /	‘Cabbage’	กะหล่ำปลี	ဗောင်းဂတ်,လုင်း
/ p ^h ak1 ka:t2 yɔ:3 /	‘Lettuce’	ผักกาดเขียวปลี	ဗောင်းဂတ်,ယေး
/ hep1 /	‘Mushrooms’	เห็ด	ဂျိုင်:
/ hep1 k ^h em5 /	‘Golden mushrooms’	เห็ดเข็มทอง	ဂျိုင်:မ်
/ p ^h ak1 mi:2 to:n3 /	‘Spring onion’	ต้นหอม	ဗောင်းမိ,တူခ်;
/ ho:5 p ^h ə:k2 /	‘Yam’	เผือก	ဂျိုင်ခိုင်,
/ ma:k2 pak4 /	‘Pumpkin’	ฟักทอง	မာဂ်,ပဂ်.
/ ʁa:2 lu:1 /	‘Potato’	มันฝรั่ง	ဂျေလူး
/ nɔ:2 /	‘bamboo shoot’	หน่อไม้ไผ่	ခေး,
/ tɛŋ5 /	‘Cucumber’	แตงกวา	ဝိုင်
/ t ^h o:2 ya:w1 /	‘Long bean’	ถัวยาว	ထူဝ်,ယား:

/ p ^h ak1 p ^u ak4 /	‘Carrot’	แครอท	ชะงะปู้ร์.
/ t ^h o:2 m ^ɛ ŋ1 ci:1 /	‘Green peas’	ถั่วแขก	ตุ๋น, มี่ะ:ฉิ:
/ ma:k2 nam4 taw3 /	‘Bottleneck’	น้ำเต้า	มาร์, ฉฉ.ตอ;
/ ma:k2 k ^h ə:5 /	‘Eggplants’	มะเขือ	มาร์, ฟู๊
/ man1 tɔ:n5 ciŋ5 /	‘Arrowroot’	พืชจำพวก	มอ๊ะ:ตอฉฉ
/ นอ:2 p ^h ak1 ka:t2	‘Asparagus’	หน่อไม้ฝรั่ง	ฉฉ, ชะงะ:กาว,
/ t ^h b:2 ŋw:k3 /	‘bean sprouts’	ถั่วงอก	ตุ๋น, ฎร์;
/ p ^h ak1 p ^u ak4 lɛŋ5 /	‘Beet’	บีตรูต	ชะงะปู้ร์.ฉฉ
/ ho:5 p ^u ak4 lɛŋ5 /	‘Beetroot’	หัวบีตรูต	ฟู๊ปู้ร์.ฉฉ
/ p ^h ak1 ki:1 muŋ2 /	‘Celery’	ผักคื่นช่าย	ชะงะ:กิ:มู๊,
/ p ^h ak1 ki:1 mo:2 /	‘Fennel’	ยี่หระ	ชะงะ:กิ:มู๊,
/ p ^h ak1 kut2 /	‘Fern’	ต้นเฟิร์น	ชะงะ:กู๊,
/ p ^h ak1 ka:t2 k ^h a:w5 /	‘Lettuce’	ผักกาดขาว	ชะงะ:กาว, ฆา
/ ma:k2 mo:p2 /	‘Marrow’	ไขกระดูก	มาร์, มู๊,
/ ma:k2 ca:2 ti:4 p ^h b:2	‘Nutmeg’	ต้นจันทน์เทศ	มาร์, ฉฉ, ๗.๗, ฉฉ,
/ p ^h ak1 ki:1 /	‘Parsley’	พาสลีย์	ชะงะ:กิ:

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดดอกไม้ flowers			
/ to:n3 mo:k2 /	‘Flower tree’	ต้นดอกไม้	ตุ๋ฉ; มู๊,
/ ku:2 mo:k2 /	‘Budding’	ตูม	กู, มู๊,
/ lo:ŋ2 mo:k2 /	‘Flowers’	ดอกไม้	ลู๊, มู๊,
/ so:y4 mo:k2 /	‘Steering wheel’	พวงมาลัย	วู๊.มู๊,
/ mo:k2 mo:5 /	‘Lotus’	ดอกบัว	มู๊, มู๊
/ mo:k2 so:n4 /	‘Marigold’	ดอกดาวเรือง	มู๊, วู๊ฉ.
/ mo:k2 man1 mo:ŋ5 /	‘Rose’	ดอกกุหลาบ	มู๊, มอ๊ะ:มู๊
/ mo:k2 paw1 /	‘Salad’	ดอกไม้สาละ	มู๊, ๗:
/ mo:k2 ho:m5 l ^u ak1 /	‘Flower night’	ดอกราตรี	ฟู๊ฉฉิ:
/ mo:k2 k ^h aw3 tek2 /	‘Jasmine’	ดอกมะลิ	มู๊, ๗; ๗ิ,

/ mɔ:k2 se:w3 /	‘Quarter’	ดอกเสี้ยว	မွတ်, သိတ်;
/mɔ:k2 ca:m5 k ^h am1 /	‘Champa flowers’	ดอกจำปา จำปี	မွတ်, လၢမ်ခမ်း
/ mɔ:k2 k ^h am1 /	‘Orchid’	ดอกกล้วยไม้	မွတ်, ခမ်း
/ mɔ:k2 kam4 kɔ:2 /		ดอกบุนนาค	မွတ်, ရမ်.ဂေ,
/ mɔ:k2 mu:1 le1 /		ดอกแก้ว	မွတ်, မူးလေး
/ mɔ:k2 cam2 pɛ:2 /	‘crown flower’	ดอกรักร	မွတ်, လမ်, ခပ,
/ mɔ:;k2 ka:w5 /	‘flame of the forest’	ดอกทองกวาว	မွတ်, ရာဝ်
/ mɔ:k2 hɔ:n5 kay2 /	‘Cockscomb’	ดอกหงอนไก่	မွတ်, ရွတ်ဂံ,
/ mɔ:k2 ʁa:w2 /	‘Krachai flower’	ดอกกระเจียง	မွတ်, ကာဝ်
/mɔ:k2 kan2 ta4 ma:2/	‘Chrysanthemu’	ต้นเบญจมาศ	မွတ်, ရခမ်ထမ,
/ mɔ:k2 mo:5 lo:y5 /	‘Daisy’	ดอกเดซี่	မွတ်, မုတ်လွံ
/ mɔ:k2 wa:y2 wan1 /	‘sunflower’	ดอกทานตะวัน	မွတ်, ဝံ, ဝမ်း
/ mɔ:k2 sew3 /	‘Bauhinia’	ดอกเสี้ยว	မွတ်, သိတ်;
/ mɔ:k2 sɔ:m2 /	‘Blue pea’	ดอกอัซัน	မွတ်, သွမ်,
/ mɔ:k2 te2 war2 /	‘Cape jasmine’	ดอกพุดชอน	မွတ်, တေ, တ,
/ mɔ:k2 p ^h a4 laŋ5 /	‘Amaryllis’	ดอกว่านสีทศ	မွတ်, ဗေလင်
/ mɔ:k2 k ^h et4 lar1 /	‘Bullet wood’	ดอกพิกุล	မွတ်, နိတ်.လး
/ mɔ:k2 k ^h em5 /	ixora flower	ดอกเข็ม	မွတ်, နိမ်
/ mɔ:k2 man1 mo:y hin5 /	kalanchoe flower	ดอกกุหลาบหิน	မွတ်, မမ်း.မုတ်ဂိုဝ်
/ mɔ:k2 na:m5 k ^h un5 /	‘Cactus’	ดอกกระบอง เพพชร	မွတ်, ခရမ်ဂိုဝ်
/ mɔ:k2 tɔ:ŋ5 ciŋ5 /	‘Canna lily’	ดอกพุทธรักษา	မွတ်, တွင်လိင်
/ mɔ:k2 pa:n1 kum1 /	‘Crinum’	ดอกพลับพลึง	မွတ်, ပာမ်းဂုမ်း
/ mɔ:k2 tɛŋ1 ka:1 /	‘Daisy’	เดซี่	မွတ်, တိင်ဂး
/ mɔ:k2 wan1 k ^h am3 /	‘Four o’clock flower	ดอกบานเย็น	မွတ်, ဝမ်းခမ်း;
/ mɔ:k2 lo: ɛ2 lew5 /	‘Gerbera’	เยอบีร่า	မွတ်, လူင်, လိတ်
/ mɔ:k2 pa:n5 ʁɔ:n5 /	‘Gladiolus	แถบตีโอลีส	မွတ်, ပာမ်းကွတ်

/ mɔ:k2 tum2 may5 /	'Globe Amaranth'	ดอกบานไม่รู้รุ่ย	มูร์,ตูด,มាំ
/ mɔ:k2 ka5 ti:2 pa:2 /	'Gloxinia'	ดอกกุหลาบนางฟ้า	มูร์,กวดิ,บ,
/ mɔ:k2 mɛŋ1 mi:3 /	'Gypsophila'	ดอกยิปโซฟิลา	มูร์,มิดะมิ;
/ mɔ:k2 a:ŋ1 ca:ŋ4 /	'Indian Cork'	ดกกาสะลอง	มูร์,ตฺ:ตาดิ.
/ mɔ:k2 k ^h aw3 tɛ:k2 /	'Jasmine'	ดอกมะลิ	มูร์,จด์;ว็ดิ,
/ mɔ:k2 na:3 mɛ:w1 /	'Pansy'	ดกหน้าแมว	มูร์,จจ;มิดะ:
/ mɔ:k2 pa:k2 can1 /	'Peony'	ดอกโบตั๋น	มูร์,บาริ,ตจจ.
/ mɔ:k2 ya:3 p ^h in2 /	'Poppy'	ดอกฝิ่น	มูร์,ดจ;จจจ,
/ mɔ:k2 kɛn5 ta:5 /	'Iris'	ดอกไอริศ	มูร์,กิดตจ

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดโรค disease			
/ ho:5 k ^h ay3 /	'Headache'	ปวดหัว	กูดัง;
/ tɔ:ŋ4 kɛn1 /	'Stomachache'	ปวดท้อง	ตูด.กิดะ:
/ k ^h ɔ:1 pɔ:m1 /	'Thyroid disease'	โรคคอไทรอยด์	จจ;มูร์:
/ ɔo:k1 cep1 /	'breast hard'	เจ็บอก	กูดิ:ดิดิ:
/ haw3 /	'Eczema'	โรคกลาก	กูดิ;
/ hit1 /	'Scabies'	โรคหิด	กูดิ:
/ la:ŋ2 /	'Chloasma'	โรคกเกลื้อน	ดาดิ,
/ tut3 /	'Yaws'	คุดทะราด	ตูด;
/ hut1 /	'Wart'	หูด	กูดิ:
/ ta:y5 p ^h a:k2 /	'Immortal'	อมฤต	ดว้จจ,
/ haw2 hɔ:2 /	'Urticaria'	ลมพิษ	กูดิ,กูดิ,
/ mɔ:n2 ma:n2 /	'Allergy'	ภูมิแพ้	มูร์,มจจ,
/ li:4 /	'Calculi'	โรคนิ่ว	ดอิ.
/ tɔŋ4 nɔŋ2 /	'Diarrhea'	ท้องเสีย	ตูด.จจจ,
/ lo:m1 may3	'Apthous ulcer'	ร้อนใน	ดูดิ:ม;
/ tum2 p ^h i:5 /	'Abscess'	ฝี	ตูดิ,จอิ
/ na:w5 /	'Fever'	เป็นไข้	จจ

/ siw5 /	‘Pimple’	สิว	သိပ်
/ lup2 ɔ:n3 /	‘cartilage bone’	กระดูกอ่อน	လုပ်, ဂူခ်;
/ k ^h :m1 /	‘Itch’	คัน	ခူး;
/ yɔŋ2 /	‘Mad’	บ้า	ယွင်,
/ ta:5 mət2 /	‘Blind’	ตาบอด	တၢမွတ်,
/ pen5 k ^h ɛŋ5 /	‘Legs disease’	โรคขาแข็ง	ပိခ်းဂူးခ်
/ wat1 /	‘Fever’	หวัด	ဝတ်း
/ ɔ:m5 nɔŋ5 /	‘Contagious’	ติดเชื้อ	ဂူခ်ဆွင်
/ say3 kiŋ2 /	‘Vermiform appendix’	ไส้ติ่ง	သံ; กิင်,
/ nam4 t ^h ɔm3 pɔ:t2 /	‘Water flood lung’	น้ำท่วมปอด	ဆမ်. ထူး; ပွတ်,
/ tap1 kɛŋ5 /	‘cirrhosis of the liver’	ตับแข็ง	တပ်းခ်
/ pət2 kaɯ3 /	‘Pneumonia’	ปอดบวม	ပွတ်, ဂူး;
/ sa5 ɔk3 /	‘Hemorrhoids’	ริดสีดวง	သလိုခ်;
/ ɣen5 co:m5 /	‘Muscle down’	เอนจม	ဂ်ခ်ထူး
/ k ^h ɔ:4 /	‘Thin’	ผอม	ဇေး.
/ laŋ5 k ^h :t1 /	‘Back curl’	หลังงอ	လင်ခူး;
/ ɔ:t3 ɔ:5 /	‘High blood’	ความดันเลือดสูง	လိုတ်; လိုပ်
/ ɔ:t3 ca:ŋ5 /	‘Anemia’	โลหิตจาง	လိုတ်; ထာင်
/ ɔt3 cem1 /	‘Diabetes’	โรคเบาหวาน	လိုတ်; လိမ်း;
/ hu:5 no:k2 /	‘Ear tone’	หูตึง	ဂူးခ်,
/ ta:5 mo:1 /	‘Blind’	ตาบอด	တၢမွတ်;
/ pət2 mɛŋ1 /	‘Pneumonia’	ปอดติดเชื้อ	ပွတ်, မိင်;
/ tɔŋ2 tɔ:2 /	‘Mumps’	คางทูม	တွင်, တိုပ်,
/ tut3 /	‘Leprosy’	โรคเรื้อน	တွတ်;
/ ta:5 tin2 /	‘Sty’	กุ้งยิง	တၢဝိခ်,
/ ma:3 mu:5 /	‘Epilepsy’	โรคลมบ้าหมู	မူး
/ ho:5 haw3 /	‘Scald head’	ชันนะตุ	ဂူးဂူး;
/ haw3 kwa:ŋ1 /	‘Urticaria’	ลมพิษ	ဂူး; ဂူး;
/ mɔ:ŋ5 k ^h :3 /	‘Asthma’	หืด	မွင်ဇေး;
/ hit1 /	‘Scabies’	หิด	ဂိုတ်;

/ ta:5 kɛn5 /	'Cataract in eye'	ต้อ	ตาจู้จ้อ
/ k ^h ɔ:1 pɔ:m1 /	'Goiter'	คอพอก	จางูบู่
/ siw5 /	'Pimple'	สิ่ว	ฉิบ
/ nɔ:ŋ5 /	'Pus'	หนอง	จุง
/ la:ŋ2 /	'chloasma'	เกลื้อน	လာ, လာ,
/ ma:y5 /	'Mole'	ไฝ	မို
/ nu:5 k ^h u:n3 /	'Cramp'	ตะคริว	จุกจู้จ้อ;
/ hɔ:y1 cep1 /	'Scar'	แผลเป็น	จู่จ้อ;
/ tɔŋ4 cep1 /	'Stomachache'	อาการปวดท้อง	တွင်.လိပ်;
/ lo:m1 na:w5 /	'Fever'	การเป็นไข้	လူမ်းအာဝ်
/ ɔay5 /	'Cough'	ไอ	ကံ
/ k ^h ɔ:1 cep1 /	'Sore throat'	เจ็บคอ	จางูจ้อ;
/ mɔ:n2 ma:n2 /	'Rash'	ผื่นคัน	မိုခ်,မာခ်,
/ ko:n1 pen5 /	'Patient'	คนป่วย	ဂူခ်.ဝိခ်
/ cap1 taŋ1 pen5 /	Infection	การติดเชื้อ	လဝ်းတောင်းဝိခ်

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดยานพาหนะ vehicles			
/ ma:k2 ɔ4 /	'Wheel'	ล้อ	မာ်,လော့
/ pɛ:1 /	'Raft'	แพ	ဧဝး
/ hɔ:1 /	'Board'	เรือ	ဂိုဝ်း
/ k ^h ɛ4 /	'Litter'	แคร่หาม	ဧခ.
/ ɔk2 /	'Yoke'	แอก	ကိတ်,
/ ɔ4 /	'Cart'	เกวียน	လော့
/ ɔ4 wo:1 /	'Mule cow'	ล่อวัว	လော့.ဂူဝ်း
/ sa:m5 ɔ4 /	'Tricycle'	สามล้อ	သမ်လော့
/ ɔ4 t ^h o:1 /	'Barrow'	รถลากเข็น	လော့.ထူဝ်း
/ sa5 pin1 /	'Bicycle'	จักรยาน	သဝိခ်
/ ya5 t ^h a:1 /	'Train'	รถไฟ	ယထာ့
/ ma:4 to:ŋ3 ta:ŋ3 /	-	ม้าไม่ไฟ	မာ့.ထူဝ်း;တောင်း;

/ ɔu:2 /	‘Cradle’	เปล	กฺ,
/ ka:1 /	‘Car’	รถยนต์	กฺ:
/ hɔ:1 min5 /	‘Airline’	เครื่องบิน	กฺิ:มิ
/ sɔ:k1 tin5 /	‘Boots’	รองเท้าบูท	ดฺ:ทมิ
/ k ^h ɔ:5 /	‘Anchor’	สมอ	อ
/ ca:n1 /	‘Deck’	ดาดฟ้า	ดาค:
/ ho:5 ca:k3 /	‘Engine’	เครื่องจักร	กฺิดค:
/ hɔ:1 cɔ:y3 /	‘Lifeboat’	เรือชูชีพ	กฺิ:ด;
/ saw5 hɔ:1 /	‘Mast’	เสาเรือ	ดิด:
/ la:m3 p ^h ay1 hɔ:1 /	‘Paddle’	ใบจักรเรือ	ลาค;ล:
/ p ^h ɛn2 hɔ:1 /	‘Sail’	ใบเรือ	ลค,กฺิ:
/ hɔ:1 lam5 nam4 /	‘Submarine’	เรือดำน้ำ	กฺิ:ลคค.
/ hɔ:1 tɔ4 so:ŋ2 /	‘Tanker’	เรือบรรทุก	กฺิ:ด.ด,
/ hɔ:1 su:k1 /	‘Warship’	เรือรบ	กฺิ:ด:
/ hɔ:1 lɛ2 /	‘Yacht’	เรือท่องเที่ยว	กฺิ:ด,
/ ɔ4 t ^h b:1 /	‘Wheelchair’	รถเข็น	ด.ด;
อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดอุทาน interjection			
/ wa:w4 /	‘Wow’	ว่าว	ด.
/ ɔ4 /	‘Oh’	โ้	กฺ.
/ ha:5 /	‘Aha’	อาหา	ก
/ pra:1 pen5 caw3/	‘O my god’	พระพุทธรูป	ล:บคค;
/ ca <u>u</u> 3 ha4 /	‘Yeah’	ใช่	ด;
/ tɛ4 ha:4 /	‘Really’	จริงหรือ	ด.
/ ɔo:y4 /	‘Hush’	อึ้ย	กฺ.
/ ɔa:4 /	‘Eh’	อ้า	ก
/ he5 lo:5 /	‘Hallo’	ฮัลโล	ด
/ tɛ4 /	‘Sure’	มั่นใจ	ด.
/ he4 /	‘Hey’	เฮ้	ด.

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดสันธาน conjunction			
/ yɔ:n4 wa:3 /	'Because'	เพราะว่า	ยฺวอฺ.๐๖
/ ko:y1 ka:3 /	'But'	แต่	กฺอฺ.๖๖
/ yɔ:n4 nan5 /	'Therefore'	เพราะฉะนั้น	ยฺวอฺ.๖๖
/ kɔ:p3 pɔ:3 nan5 /	'Because of'	เพราะอย่างนั้น	กฺอฺ;ยฺวอฺ.๖๖
/ t ^h a:ŋ2 tɛ:4 /	'Think so'	สงสัยว่า	ตฺอ,๔๓.
/ pik4 sam4 wa:3 /	'Irrespective of'	ไม่ว่า	ยฺวอฺ.๖๖.๐๖
/wa:3 nan5 se5 ta:4/	'But'	แต่	๐๖;๖๖.๖๖.๐๖.
/ wa:3 nan5 kɔ:3 /	'Thereby'	ว่าอย่างนั้น	๐๖;๖๖.๖๖.
/ ɔam2 lɛp3 /	'May not'	ไม่น่า	กมฺ,ลยฺ;
/ cəŋ4 hu5 kɔ3 li:5 /	'however'	อย่างไรก็ตาม	คฺอ.ยฺวอฺ.๖๖.ลย
/ lɛ3 /	'And'	และ	๔๓;
/ hu5 , ɔam2 nan5 /	'Or'	หรือ	ยฺวอฺ กมฺ,๖๖
/ ɔon5 ta:ŋ1 /	'Before'	ก่อน	กฺวอฺตฺอ:
/ wa:y1 laŋ5 /	'After'	หลังจาก	อฺ:๓
/ ta:2	'For'	สำหรับ	๐๖,
/ cem5 mɔ:3 /	'Since'	ตั้งแต่	ลย;ยฺวอ;

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำสังคม Society			
/ kɔ4 hak4 /	'Sweetheart'	คู่รัก	กฺ.ยฺวอ.
/ pa4 lik3 /	'Police'	ตำรวจ	๐ลย;
/ sa:w5 kɛ2 /	'Old maid'	สาวแก่	๖๖.๔๓,
/ k ^h ɛk2 /	'Guest'	แขก	ยฺวอ,
/ ta:ŋ2 kɔ4 /	'Others'	คนอื่น	ตฺอ,๖๖.
/ caw3 ni:3 /	'Creditor'	เจ้าหนี้	๓๐;๖๖;
/ mun5 caw3 /	'Venerable monk'	หลวงพ่อ	ยฺวอ๓๐;
/p ^h :3 kɔn4 ๖๖:ŋ2 /	'Sheriff'	นายอำเภอ	๖๖;ยฺวอ;ยฺวอ,
/ mɔ:5 ya:5 /	'Doctor'	หมอยา	๖๖.๖๖

/ p ^h a:5 p ^h ε5 /	‘Twin’	ฝาแฝด	๕๑๕๖
/ caw3 ca:ŋ1 /	‘Monk’	พระ	๗๐;๗๑:
/ luk3 sa:w5 /	‘Daughter’	ลูกสาว	๗๑;๗๒
/ ɔn2 yiŋ1 /	‘Girl’	หญิงสาว	๗๑;๗๒:
/ na:3 ho:n1 /	‘Family’	ครอบครัว	๗๑;๗๒:
/ mɔ:5 p ^h i:5 /	‘Shaman’	หมอผี	๗๑;๗๒
/ pe2 ta:ŋ2 /	‘Fortune teller’	หมอดู	๗๑,๗๒,
/ p ^h i:5 huŋ5 /	‘Spirit of one who died a violent death’	ผีตายโหง	๗๑
/ caw3 sa:ŋ2 /	‘Novice’	เณร	๗๑;๗๒,
/ p ^h u:3 lak4 /	‘Thief’	ขโมย	๗๑;๗๒.
/ luk3 he:n1 /	‘Student’	นักเรียน	๗๑;๗๒:
/ la:n5 /	‘Grandchild’	หลาน	๗๑
/ luk3 ɔ:n2 /	‘Child’	เด็ก	๗๑;๗๒,

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำธรรมชาติ natural			
/ mε3 nam5 /	‘River’	แม่น้ำ	๕๖;๕๗.
/ hay3 /	‘Farm’	ไร่	๗๑;
/ ɔn1 /	‘Month’	พระจันทร์	๗๑
/ hin1 /	‘Stone’	หิน	๗๑
/ t ^h ɔ:n2 /	‘Forest’	ป่า	๗๑,
/ ŋuŋn4 /	‘Money’	เงิน	๗๑:
/ p ^h b:n1 /	‘Rain’	ฝน	๗๑
/ luk3 wan4 /	‘Sun’	พระอาทิตย์	๗๑;๗๒:
/ nam4 /	‘Water’	น้ำ	๕๗.
/ se:ŋ5 /	‘Voice /sound’	เสียง	๗๑
/ nam4 nɔ:ŋ5 /	‘Lake’	หนองน้ำ	๕๗.๕๘
/ k ^h am1 /	‘Gold’	ทอง	๕๗:
/ ho:ŋ1 hay1 /	‘Rainbow’	รุ้งกินน้ำ	๗๑;๗๒:

/ ho:y3 /	'Brook'	ห้วย	ภูดู่;
/ mɔ:k2 kum3 /	'Cloud'	เมฆ	ฆูร์, ภูม;
/ p ^h un2 /	'Soil'	ดิน	ซุอ;
/ naŋ5 lin5 /	'Earth'	พื้นดิน	อะนลือ
/ lo:m1 /	'Wind'	ลม	ลูม;
/ tɔŋ4 p ^h a:4/	'Sky'	ท้องฟ้า	ตุง.๕๖๗
/ nam4 puŋ2 /	'thermal spring'	บ่อน้ำร้อน	อะม.ดุง,
/ ŋaw1 /	'Shadow'	เงา	ค:

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำคู่ doublets			
/ k ^h a:w2 ŋa:w4 /	'Information'	ข่าวสาร	ฮาด, ๕๖๗
/ pɔ:3 mɛ3 /	'Parent'	พ่อแม่	๕๖๗; ๕๖๗
/ huŋ1 na:n4 /	'Longtime'	ยาวนาน	กุงอะอ;
/ luk3 la:n1 /	'Lineage'	ลูกหลาน	ลูร์; ๕๖๗
/ p ^h a:ŋ 1 ha:ŋ3 /	'Appearance'	หน้าตา	๕๖๗; ๕๖๗
/ wa:n3 mɔ:ŋ4 /	'Country'	บ้านเมือง	๕๖๗; ๕๖๗
/ k ^h aw3 sa:n1 /	'Rice'	ข้าวสาร	๕๖๗; ๕๖๗
/ yɔ:3 ya:3 /	'Crass'	หญ้า	ยุง; ๕๖๗
/ mɛ3 nam5 /	'River'	แม่น้ำ	๕๖๗; ๕๖๗
/ sɔ:3 k ^h b:1 /	'Cloth'	เสื้อผ้า	๕๖๗; ๕๖๗
/ haw1 ha:1 /	'We'	พวกเรา	๕๖๗; ๕๖๗
/ ɔŋ5 puŋ3 /	'Resident'	อาศัย	๕๖๗; ๕๖๗
/ lɛ2 la:w1 /	'Visit'	เที่ยว	๕๖๗; ๕๖๗
/ saŋ2 sɔn5 /	'Teach'	สั่งสอน	๕๖๗; ๕๖๗
/ ɔv:n5 het1 /	'Leader'	ผู้นำ	๕๖๗; ๕๖๗
/ yɔ:ŋ2 ma:3 /	'Crazy'	บ้าบอ	๕๖๗; ๕๖๗
/ lu:5 ɔv:m5 /	'Take care'	ดูแล	๕๖๗; ๕๖๗

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
------------	------------	-----------------	-------------

หมวดคำสีพื้นฐาน Color terms			
/ si:5 kam2 /	'Purple'	สีม่วง	วีนัง,
/ si:5 k ^h e:w5 /	'Green'	สีเขียว	วีนัง
/ si:5 leŋ5 /	'Red'	สีแดง	วีนัง
/ si:5 k ^h a:w5 /	'White'	สีขาว	วีนัง
/ si:5 lam5 /	'Black'	สีดำ	วีนัง
/ si:5 k ^h o:ŋ2 /	'Pink'	สีชมพู	วีนัง,
/ si:5 mu:n2 /	'Gray'	สีเทา	วีนัง,
/ si:5 lo:ŋ5 /	'Yellow'	สีส้ม	วีนัง
/ si:5 so:m2 /	'Blue'	สีฟ้า	วีนัง,
/ si:5 leŋ5 kam2 /	'Crimson'	สีแดงเข้ม	วีนัง,

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำถาม question			
/ saŋ5 /	'What?'	อะไร	วณ
/ mɔ3 lau5 /	'When?'	เมื่อไร	มู๋; ลู๋
/ ti:3 lau5 /	'Where?'	ที่ไหน	ตี่; ลู๋
/ p ^h au5 /	'Who?'	ใคร	ชู่
/ yon4 saŋ5 /	'Why?'	เพราะอะไร	ยวง.วณ
/ cəŋ4 hu5 /	'How?'	อย่างไร	ลู่.ลู๋

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำบอกจำนวน Numerals			
/ nuŋ3 /	'One'	หนึ่ง	ฮู่;
/ so:ŋ5 /	'Two'	สอง	วณ
/ sa:m5 /	'Three'	สาม	วณ
/ si:2 /	'Four'	สี่	วณ,
/ ha:3 /	'Five'	ห้า	หู่;
/ ho:k1 /	'Six'	หก	หู่;
/ cet1 /	'Seven'	เจ็ด	ลู่;

/ pɛt2 /	‘Eight’	แปด	ปັတ်,
/ kaw3 /	‘Nine’	เก้า	กอร์;
/ sip1 /	‘Ten’	สิบ	ดึบ;
/ sip1 ɹet1 /	‘Eleven’	สิบเอ็ด	ดึบ;เร็ด:
/ sip1 sɔŋ5 /	‘Twelve’	สิบสอง	ดึบ;ซง
/ sa:w1 /	‘Twenty’	ยี่สิบ	ดาร์:
/ sa:m5 sip1 /	‘Thirty’	สามสิบ	ดาร์;ดึบ:
/ pa:k2 /	‘Hundred’	ร้อย	บาร์,
/ nɯŋ3 pa:k2 /	‘One hundred’	หนึ่งร้อย	อั้ง;บาร์,
/ heŋ5 /	‘Thousand’	พัน	กั้ง
/ nɯŋ3 heŋ5 /	‘One thousand’	หนึ่งพัน	อั้ง;กั้ง
/ nɯŋ3 mɯn2 /	‘Ten thousand’	หมื่น	อั้ง;มั้ง,
/ sɛn5 /	‘A hundred thousand’	แสน	ดึบ
/ nɯŋ3 sɛn5 /	‘One hundred thousand’	หนึ่งแสน	อั้ง;ดึบ
/ la:n4 /	‘Million’	ล้าน	ลาร์.
/ nɯŋ3 la:n4 /	‘One million’	หนึ่งล้าน	อั้ง;ลาร์.
/ k ^h ɯŋ3 nɯŋ3 /	‘Haft’	ครึ่งหนึ่ง	อั้ง;อั้ง;
/ kam3 p ^h ɯŋ3 /	‘Some’	บางส่วน	ก้ม;ชง;

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำสิ่งปลูกสร้าง construction			
/ k ^h ɯ2 /	‘Crossbeam’	ช่อ	อั้ง,
/ ca:n1 /	‘Porch’	ระเบียง	ลาร์:
/ sim2 /	‘Buddhist temple’	โบสถ์	ดึบ,
/ hɔ:n1 /	‘Home’	บ้าน	กั้ง:
/ ho:4 /	‘Fence’	รั้ว	กั้ง.
/ t ^h ɛŋ5 sum4 /	‘Hut’	กระท้อ	อั้ง ดุบ.
/ k ^h b:5 /	‘Bridge’	สะพาน	จั้ง
/ k ^h ɯn3 lay5 /	‘Staircase’	บันได	อั้ง;ลั
/ p ^h a:5 /	‘Wall’	กำแพง	ชง

/ tɛn3 /	'Platform'	แท่น	ต๋อ้ง;
/ ha:ŋ1 /	'Nest'	รัง	ต๋าด;
/ wa:n3 /	'Village'	หมู่บ้าน	ต๋าด;
/ hɔ:ŋ3 /	'Room'	ห้อง	ต๋าด;
/ cɔ:m5 hɔ:n1 /	'Roof'	หลังคา	ต๋อดต๋อด;
/ saw5 hɔ:n1 /	'Pole'	เสาเรือน	ต๋อดต๋อด;
/ kwa:ŋ1 /	'Yard'	สนาม	ต๋าด;
/ p ^h ak1 tu:5 /	'Door'	ประตู	ต๋อด;
/ k ^h :k3 /	'Prison'	โครง	ต๋อด;
/ p ^h a:k3 /	'Strips of split bamboo'	ฟาก	ต๋อด;
/ ka:t2 /	'Market'	ตลาด	ต๋อด,
/ tuuk1 k ^h a:t3 yu:2 /	'Apartment'	ห้องชุด อพาร์ทเมนต์	ต๋อด.ต๋อด;ต๋อด,
/ ca:n1 lɛŋ1 nɔ:5 /	'balcony'	ระเบียง	ต๋อด.ต๋อด.ต๋อด
/ hɔ:n1 can4 lew5 /	'Bungalow'	บังกะโล	ต๋อด.ต๋อด.ต๋อด
/ sum4 pa:ŋ5 luu3 /	'Cabin'	กระท่อม	ต๋อด.ต๋อด;
/ pew1 p ^h ay4 /	'chimney'	ปล่อง	ต๋อด;
/ sum4 /	'Cottage'	บ้านพักเดี่ยว	ต๋อด.
/ ca:y1 k ^h a:1 /	'Eaves'	ชายคาของบ้าน	ต๋อด;
/ k ^h ɔ:1 hɔ:n1 /	'Gable'	หลังคาหน้าจั่ว	ต๋อด;
/ suuŋ2 mɛ1 ka:1 /	'Garage'	อู่ซ่อมรถ	ต๋อด,ต๋อด;
/ hɔ:n1 kaŋ3 ma:n2 /	'Greenhouse'	เรือนกระจก	ต๋อด.ต๋อด;ต๋อด,
/ ca:n1 k ^h a:ŋ3 hɔ:n1 /	'Patio'	นอกชาน	ต๋อด.ต๋อด;ต๋อด;
/ muŋ1 hɔ:n1 /	'Roof'	มุงหลังคา	ต๋อด;

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำเครื่องแต่งกาย clothing and ornaments			
/ ma:k2 nap4 /	'Bead'	ลูกประคำ	ต๋อด,ต๋อด.
/ sin3 /	'Sarong'	ผุ่ญ	ต๋อด;
/ sa:y5 hat4 /	'Belt'	เข็มขัด	ต๋อด.
/ p ^h a:3 wɔ:m3 /	'Diaper'	ผ้าอ้อม	ต๋อด;

/ p ^h a:3 may5 /	‘Silk’	ผ้าไหม	ชะรุ่ม
/ sə:3 sɔ:n4 /	‘Lychee’	ผ้าเตี่ยว	ฉိုဝ်းသွတ်.
/ sə:3 /	‘Shirt’	เสื้อ	ฉိုဝ်း;
/sə:3 k ^h ɛn5 ya:w1/	‘Long sleeve shirt’	เสื้อแขนยาว	ฉိုဝ်းဝိတ်သား
/ mɔ:k2 ho:5 /	‘Hat’	หมวก	မုတ်ဂွံ
/ p ^h a:3 ho:m2 /	‘Blanket’	ผ้าห่ม	ชะรุ่ม,
/ sə:3 k ^h ɛn5 pət1/	‘Short sleeve shirt’	เสื้อแขนสั้น	ฉိုဝ်းဝိတ်ပတ်:
/ muŋ5 mu1 /	‘Glove’	ถุงมือ	မုတ်မိုဝ်း
/ ko:n5 /	‘Pants’	กางเกง	ဂုတ်
/ k ^h ɛp1 tin5 /	‘Sandal’	รองเท้าแตะ	ဝိတ်ဝိတ်
/ sɔk1 tin5 ʔo:t3/	‘Boots’	รองเท้าบูต	သွတ်ဝိတ်ကုတ်,
/ wɛn5 /	‘Bracelet’	กำไล	ဝိတ်
/ muŋ5 tin5 /	‘Sock’	ถุงเท้า	မုတ်ဝိတ်
/ pi:2 hu:5 /	‘Earring’	ตุ้มหู	ပိ,ဂွံ
/ sa:y5 k ^h ɔ1 /	‘Bead’	ลูกปัด	သံဇေး
/ k ^h b:1 mɔ:5 mu4/	‘Apron’	ผ้ากันเปื้อน	ခွတ်မေ့မိုဝ်.
/ sə:3 pət1 /	‘blouse’	เสื้อครึ่งตัวของสตรี	ฉိုဝ်းပတ်:
/ sɔk1 tin5 /	‘brogue’	รองเท้าแบบหนึ่ง	သွတ်ဝိတ်
/ ho:5 sa:y5 kɛt1 /	‘Buckle’	หัวเข็มขัด	ဂွံသံဝိတ်:
/ sə:3 lo:m3 /	‘overalls’	เสื้อคลุม	ฉိုဝ်းလူမ်း;
/ t ^h ɔŋ1 /	‘Pocket’	กระเป๋	ထွင်း
/ sə:3 wɔŋ5 /	‘poncho’	ผ้าคลุม	ฉိုဝ်းဝံ
/ k ^h ɛp1 tin5 /	‘Sandal’	รองเท้าแตะ	ဝိတ်ဝိတ်
/ p ^h a:3 way5 to5 /	‘Shawl’	ผ้าคลุมไหล่	ชะรุ่มတုတ်
/ kɛn5 sə:3 /	‘Sleeve’	แขนเสื้อ	ဝိတ်ฉိုဝ်း;
K ^h ɛp1 tin5 ʔun2 /	‘slipper’	รองเท้าสวมเดินในบ้าน	ဝိတ်ဝိတ်ကုတ်,
/ sə:3 ɔ:ŋ5 nɔ:k3/	‘Smock’	เสื้อหลวมๆ	ฉိုဝ်းလွင်ခွတ်;
/ pat1 /	‘Brush’	แปด	ပတ်:
/ wi:1 /	‘Comb’	หวี	ဝိ:

/ ya:5 ɹa:y5 men5 /	'deodorant'	ยาดับกลิ่น	ယာကုာ်ဇိဇ်
/ya:5 yɔ:m4 so:p1/	'Lipstick'	ลิปสติก	ယာ,ယွမ်.သူဗ်း
/ ya:5 yɔm4 pik2 ta:5/	'Mascara'	มาสคาร่า	ယာ,ယွမ်.ဝိဂ်,တၢ
/ ya:5 la:ŋ4 so:p1 /	'Mouthwash'	น้ำยาบ้วนปาก	ယာ,လာင်.သူဗ်း
/ nam4 hɔ:m5 /	'Perfume'	น้ำหอม	ခမ်.ရှမ်
/ mit3 t ^h a:4 /	'Razor'	มีดโกน	မိတ်;တၢ
/ sa:y2 ho:5 /	'Shampoo'	สระผม	သံ,ရှပ်
/ kɔ:n3 si:5 /	'Soap'	สบู่	ဂွဇ်သီ
/may4 si:5 k ^h e:w3 /	'Toothbrush'	แปรงสีฟัน	မံ.သီဗိတ်;
/ ya:5 si:5 k ^h e:w3 /	'toothpaste'	ยาสีฟัน	ယာသီဗိတ်;
/ p ^h a:3 cet4 /	'towel'	ผ้าขนหนู	ဗေ;ဇိတ်.
/ kim1 ŋip3 /	'Tweezers'	แหนบ	ဂိမ်းငိပ်;

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดต้นไม้ trees			
/ to:n3 may4 /	'Tree'	ต้นไม้	တူဇိ;မံ.
/ may4 ciŋ5 /	'Tree'	ไม้จริง	မံ.ဝိင်
/ kiŋ2 may4 /	'Branch'	กิ่งไม้	ဂိင်,မံ.
/ ma <u>u</u> 5 may4 /	'Leaf'	ใบไม้	မိုမံ.
/ may4 <u>ဂ</u> ကျ2 /	'Bo tree'	ต้นโพ	မံ.ဂွင်,
/ may4 paw1 /	'Lumbini tree'	ลุมพินี	မံ.ဝတ်း
/may4 na:m2 sa:2 /	'Sandalwood'	ไม้จันทน์	မံ.ခေမ်သျာ,
/ may4 niw4 /		ไม้จ้าว	မံ.ခိတ်.
/ may4 pɛk2 /		ไม้สน	မံ,ဝိဂ်,
/ may4 haŋ1 /		ต้นไทร	မံ.ရှ်း
/ may4 ɹɔ:3 /		ไม้้อ	မံ.ကျာ;
/ may4 sak1 /		ไม้สัก	မံ.သဂ်း
/may4 mɔk2 kɔn5 /	'Cherry tree'	ต้นเชอร์รี่	မံ.မွဂ်,ဂွဇ်
/ may4 cuuk4 /			မံ.ငိုဂ်.
/ may4 ko:ŋ5/	'Bamboo'	ไม้ไผ่	မံ.ဂူင်

/ may4 sa:ŋ1 /	'Bamboo'	ไม้ไผ่	ผู่.วาคี:
/ may4 mɔŋ5 /	'Bamboo'	ไม้ไผ่	ผู่.ลู่
/ may4 sa:ŋ1 k ^h am1 /	'gold Bamboo'	ไม้ไผ่ทอง	ผู่.วาคี:งผู่:

สัทอักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดการวางตัว body positions			
/ ka:n1 /	'Crawl'	คลาน	กาคี:
/ ko:m3 lo:ŋ1 /	'Crouch'	ก้มลง	กู่ผู่;ลู่ผู่:
/ to:p4 /	'fold'	พับ	ทู่ผู่.
/ ko:t4 /	'Hunch'	โค้ง	กู่ผู่.
/ kup4 k ^h aw2 /	'Kneel'	คุกเข่า	ลู่ผู่.งผู่,
/ nɔn4 ɔo:p2 po:p2 /	'Prone'	นอนคว่ำ	ลู่ผู่:กู่ผู่,ลู่ผู่,
/ ɔŋ5 /	'Recline'	เอน	กู่ผู่
/ ko:ŋ2 laŋ5 /	'Slouch'	หลังโก่ง	กู่ผู่,ลู่ผู่
/ ɔw:1 to:5 /	'Slump'	การงอตัว	ลู่ผู่:ทู่ผู่
/ lɛn1 tin5 lɛn1 mɔw1 /	'Sprawl'	นอนกางแขนขา	ลู่ผู่:ทู่ผู่:ลู่ผู่:ลู่ผู่:
/ naŋ3 kɔ:ŋ2 yɔ:ŋ2 /	'Squat'	นั่งยองๆ	ลู่ผู่;ลู่ผู่,ลู่ผู่,
/ nɔ:n1 ta:k2 ha:y5 /	'Supine'	นอนหงาย	ลู่ผู่:ทู่ผู่,ลู่ผู่
/ nɔ:n1 ɔo:p2 po:p2 /	'prone'	นอนคว่ำ	ลู่ผู่:กู่ผู่,ลู่ผู่,

สัทอักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดเครื่องเรือน furniture			
/ k ^h eŋ2 pra:1 /	'Altar'	โต๊ะหมู่บูชา	ลู่ผู่,ลู่ผู่
/ kɔ:k1 p ^h aw2 lɛn1 ya:3 /	'Ashtray'	ที่เขี่ยบุหรี่	ลู่ผู่:ลู่ผู่,ลู่ผู่:ลู่ผู่
/ k ^h ɔw2 /	'Attic'	ห้องใต้หลังคา	ลู่ผู่,
/ tɔ:k3 /	'Box'	กล่อง	ทู่ผู่;
/ tɔ:k3 saw2 k ^h b:1 /	'cabinet'	ตู้วางของ	ทู่ผู่;ลู่ผู่,ลู่ผู่:
/ ku:2 naŋ3 /	'Chair'	เก้าอี้	กู่ผู่,ลู่ผู่;
/ ku:2 ya:w1 /	'couch'	เก้าอี้ยาว	กู่ผู่,ลู่ผู่:
/ p ^h a:3 kaŋ3 /	'Curtain'	ม่าน	ลู่ผู่:ลู่ผู่;

/ mɔ:n5 ɔŋ5 /	'cushion'	เบาะ	ผุอริกัณ
/ mɔ:3 nam4 may3 /	'Flask'	กระติกน้ำร้อน	เอะอะอริ.อ;
/ ma:n2 cam3 /	'mirror'	กระจก	มาอริ,คอ;
/ taŋ2 so:2 p ^h a:2 /	'Sofa'	โซฟา	ตอ,ดอ,เอ,
/ p ^h ɔ:n5 /	'Table'	โต๊ะ	เออริ
/mɔ:k2 mɔ:3 nam4 /	'Vase'	แจกัน	ผุริ,เออะอริ.

สัทอักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดทรงผม Hairstyles-Hats			
/ muŋ5 po:k4 na:3 /	'balaclava'	หมวกเหล็กที่คลุมหัว	มอริ.อริ.
/ mo:k2 ho:5 tɛm4 /	'baseball cap'	หมวกกลม	มอริ,อริ.อริ.
/ mo:k2 ho:5 p ^h ɛp4/	'Beret'	หมวกกลม	มอริ,อริ.อริ.
/ mo:k2 ho:5 yiŋ1 /	'Bonnet'	หมวกสตรี	มอริ,อริ.อริ.
/ mo:k2 ho:5 /	'Cap'	หมวก	มอริ,อริ
/ k ^h b:n5 ho:5 pɔt1 /	'crew cut'	ทรงผมของผู้ชาย	อริ.อริ.อริ.
/ pa:n1 kum1 /	'Crown'	มงกุฎ	มาอริ.อริ.
/ k ^h b:n5 ho:5 ŋɔ:1 /	'Curly'	ขดงอ	อริ.อริ.อริ.
/ muŋ5 hu:5 /	'Earmuffs'	ที่ปิดหูกันหนาว	มอริ
/ yɔ:y1 ho:5 /	'Fringe'	ตะเข็บ	อริ.อริ
/ mo:k2 ho:5 lo:t4 /	'Helmet'	หมวกกันน็อก	มอริ,อริ.อริ.
/ p ^h a:3 sup1 ho:5 /	'nightcap'		เออะ.อริ.อริ
/ k ^h b:n5 ho:5 puut1 /	'Spiky'	ซึ่งมีเดือยแหลม	อริ.อริ.อริ.
/ k ^h e:5 ho:5 /	'turban'	ผ้าโพกหัว	อริ.อริ.อริ
/ ken5 /	'Wavy'	คลื่น	อริ
/ k ^h b:n5 ho:5 tu:4 /	'Wig'	ผมปลอม	อริ.อริ.อริ.

สัทอักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดงานทำ Jobs			
/ pap4 ye1 ŋuun1 /	'accountant'	สมุห์บัญชี	อริ.เออะ.อริ.
/ ca:y1 cuuŋ1 /	'Actor'	นักแสดงชาย	คอ.อริ.

/ p ^h u:3 can5 ha:ŋ3 /	‘Architect’	ผู้สร้าง	ซุ;ลลลลลล;
/ ko:n1 ho:3 ho:1 min5/	‘Astronaut’	นักบินอวกาศ	กอล;ลลลลลลลลลล
/ ko:n1 het1 k ^h aw3 mun1 /	‘Baker’	คนทำขนมปัง	กอล;ลลลลลลลลลล
/ p ^h u:3 het1 pa:y1 ma:k3 mi:1 /	‘Businessman’	นักธุรกิจ	ซุ;ลลลลลลลลลล
/ ko:n1 k ^h a:y5 no:4 /	‘Butcher’	คนขายเนื้อ	กอล;ลลลลลลลลลล
/ la:k3 sam1 ma:1 /	‘Carpenter’	ช่างไม้	ลลลล;ลลลลลลลล
/ ti:3 hap4 ŋu:n1 /	‘Cashier’	การเงิน	ลลลล;ลลลลลลลล
/ mo:5 huŋ5 mu:4 /	‘Chef’	หัวหน้าพ่อครัว	ลลลลลลลลลล
/ mo:5 k ^h e:w3 /	‘Dentist’	ทันตแพทย์	ลลลลลล;
/ p ^h a:y2 ko:2 sa:ŋ3 /	‘engineer’	วิศวกร	ลลลล;ลลลลลลลล;
/ko:n1 k ^h a:y5 mo:k2 /	‘Florist’	คนขายดอกไม้	กอล;ลลลลลลลล
/ ko:n1 so:n5 /	‘Gardener’	คนสวน	กอล;ลลลลลล
/ko:n1 lum1 la:1 ho:n1 /	‘housekeeper’	แม่บ้าน	กอล;ลลลลลลลลลล
/ p ^h u:3 ta:ŋ5 la:t3 /	‘Lawyer’	ทนายความ	ซุ;ลลลลลลลลลล;
/p ^h u:3 ha:ŋ3 k ^h o:ŋ4 nep4/	‘Manicurist’	ช่างแต่งเล็บและมือ	ซุ;ลลลลลลลลลลลลลล
/pa:y1 mo:n1 p ^h eŋ1/	‘musician’	ศิลปินเพลง	ลลลลลลลลลลลลลล
/p ^h u:3 to:y1 ko:n1pen5 /	‘Nurse’	พยาบาล	ซุ;ลลลลลลลลลลลลลล
/ p ^h u:3 can5 ha:ŋ3 /	‘painter’	ช่างวาด	ซุ;ลลลลลลลลลล;
/ mo:5 lo:t2 nam4 /	‘Plumber’	ช่างประปา	ลลลลลลลลลลลลลล
/p ^h u:3 po:y2 k ^h a:w2/	‘reporter’	ผู้สื่อข่าว	ซุ;ลลลลลลลลลล,
/ k ^h u:1 so:n5 /	‘Teacher’	อาจารย์	ลลลลลลลลลล
/ mo:5 lek1 /	‘Welder’	ช่างเชื่อม	ลลลลลลลลลล;
/ p ^h u:3 tɛm3 lik3 /	‘writer’	นักเขียน	ซุ;ลลลลลลลลลล;

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดสำนักงาน office			
/ ca:k3 nap4 /	‘Calculator’	เครื่องคิดเลข	ลลลลลล;ลลลลลล
/ pap1 yem3 wan1 /	‘Calendar’	ปฏิทิน	ลลลลลลลลลล;ลลลลลล
/ k ^h a5 lip1 ŋa:p3 /	‘Clip’	คลิป	ลลลลลลลลลลลล;

/ so:ŋ2 sa:y5 lo:m1 /	‘Fax’	ส่งแฟกซ์	วู้ด, ว้าลู้ด
/ hɔ:2 /	‘File’	แฟ้มข้อมูล	จฺร,
/ ya:ŋ5 /	‘Glue’	กาว	วาด
/ kam5 cɯm1 k ^h it2 /	‘Highlighter’	ปากกาสำหรับเน้น ข้อความ	กั่มดื้อ; นีต,
/ tək3 sim1 /	‘locker’	ตู้	ตู่; นิม;
/ ɔ:t2 k ^h wa:k3 seŋ5 /	‘megaphone’	โทรโข่ง	กุก, กุก; นิม
/ tɛm3 ma:y5 /	‘Note’	บันทึก	ตัม; นิม
/ pɛn3 pun1 /	‘Notice board’	กระดาน	บิม; นิม;
/ ma:ŋ5 ce3 /	‘paper clip’	กระดาษ	มาด; นิม;
/ ko:y5 yə:2 kɯn1 caɯ4/	‘recycle bin’	ถังขยะ	กุก; นิม; นิม;
/ naŋ5 yu:t3 /	‘Rubber’	ยาง	นิม;
/ naŋ5 hat4 /	‘rubber band’	ยางรัด	นิม;
/ may4 tat1 /	‘Ruler’	ไม้บรรทัด	ม. นิม;
/ kim1 hay1 /	‘scissors’	กรรไกร	กิม; นิม;
/ k ^h ɛm5 mat2 ce3 /	‘Stapler’	ที่เย็บกระดาษ	นิม; นิม;
/ yuk1 yak1 /	‘trash’	ขยะ	ยุก; นิม;

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดกีฬา Sports			
/ ka:ŋ1 tək4 /	‘archery’	อุปกรณ์การยิงธนู	กาด; นิม;
/ pɯn1 ka:ŋ1 /	‘Arrow’	ลูกศร	บิม;
/ tta:ŋ4 len3 /	‘athletics’	การกีฬา	ตาด; นิม;
/ ma:k2 naŋ1 pɔ:4 /	‘Baseball’	กีฬาเบสบอล	มา, นิม;
/ma:k2 naŋ1 tu:m3/	‘basketball’	บาสเกตบอล	มา, นิม;
/ko:n4 pɔ:4 ma:k2 na ŋ4/	‘Batter’	ผู้ตีเบสบอล	กุก; นิม; นิม;
/ mɛ3 ka:ŋ2 /	‘Bow’	คันศร	นิม;
/ tɔ:y2 ta:1 mɯ4 /	‘Boxing’	การชกมวย	ตู่, ตู่;
/ko:n1 yip1 t ^h o:ŋ5 ma:k2 kək4/	‘Caddie’	ผู้ถือถุงกอล์ฟ	กุก; นิม; ตู่; นิม;

/ cum1 /	'Club'	สโมสร	คูลับ:
/ ma:k2 naŋ5 tin5 /	'football'	กีฬาฟุตบอล	บาร์ท, ๑๑๑๑๑
/ muŋ5 mu1 /	'Glove'	ถุงมือ	มุดมุด:
/ ko:n1 paŋ4 ko:1 /	'goalkeeper'	ผู้รักษาประตู	กูละ:๑๑.๑๑:
/ ma:k2 kək4 /	'Golf'	กีฬากอล์ฟ	บาร์ท, ๑๑๑.
/p ^h u:3 len3 ma:k2 kək4 /	'Golfer'	นักกีฬากอล์ฟ	๑๑;๑๑๑;บาร์ท, ๑๑๑.
/ma:k2 naŋ5 p ^h ə:n4 pat1 /	'Hockey'	กีฬาฮอกกี้	บาร์ท, ๑๑๑๑๑.๑๑:
/ hu:1 /	'Hole'	ช่อง	หูละ:
/ len3 k ^h a:m3 /	'Hurdle'	เครื่องกีดขวาง	๑๑๑;๑๑;
/ la:y1 kan4 /	'judo'	กีฬายูโด	๑๑๑๑๑.
/ ma:k2 wu14 /	Pitcher	ผู้โยน	บาร์ท, ๑๑๑.
/ cə:k3 /	'Rope'	เชือก	๑๑๑;
/ len3 /	'running'	วิ่ง	๑๑๑;
/ kəp1 ma:4 /	'Saddle'	อานม้า	๑๑๑:๑๑.
/ ma:k2 k ^h b:n5 kay2 /	'shuttlecock'	ลูกขนไก่	บาร์ท, ๑๑๑๑๑,
/ko:1 len3 ma:k2 naŋ5/	'soccer'	กีฬาฟุตบอล	กูละ:๑๑๑;บาร์ท, ๑๑๑
/ ๑๑๑1 luy4 nam5 /	'swimming pool'	สระว่ายน้ำ	๑๑๑๑๑๑๑๑.
/ yə:ŋ1 /	'Target'	เป้า	๑๑๑:
/ ma:k2 tən4 nit4 /	'Tennis'	เทนนิส	บาร์ท, ๑๑๑๑:๑๑๑.

ศัพท์อักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำวิเศษณ์ adjective			
/ kwa:ŋ3 /	'Wide'	กว้าง	๑๑๑;
/ k ^h em4 /	'Best'	ดีที่สุด	๑๑.
/ p ^h a:y2 laŋ5 /	'Aback'	ข้างหลัง	๑๑,๑๑
/ li:5 ๑a:y5 /	'Shy'	อาย	๑๑๑
/ ta:ŋ1 yo:p3 yom1 /	'Aberrant'	ข้อต้อย	๑๑๑:๑๑๑;๑๑๑:
/ mə:2 ca:n3 /	'Abhorrence'	ความเกลียดชัง	๑๑๑,๑๑๑;
/ len5 /	'Lie'	โกหก	๑๑๑
/ ๑am2 mi:1 p ^h ən1 li:5/	'Abortive'	ไร้ประโยชน์	๑๑,๑๑:๑๑๑:๑๑

/ kuuŋ4 ka:ŋ4 /	‘Abrupt’	ทันทีทันใด	รุ้ด.ภาด.
/ luu4 lam2 /	‘Abstruse’	ยากที่จะเข้าใจ	ลุดิ.ลลล,
/ mo:k1 so:ŋ2 /	‘Back door’	แอบซอาน	มูร์:วุดิ,
/ laŋ5 sut1 /	‘Backmost’	ลั้งท้าย	ลลลลลลล:
/ Ɂam2 li:5 /	‘Bad’	เลว	กณ,ลล
/ po:y2 po:y5 /	‘Bare’	เปลือยกาย	ปู้,ปูลู
/ k ^h b:n5 ta:5 lam5 /	‘Beetle-browed’	คิ้วดำ	ลูลลลลลลล
/ to:k1 luu1 /	‘Belated’	ล่าช้า	ลูลลล:ลุดิ:
/ ŋaw5 m ^h uuŋ5 /	‘Lonely’	เปล่าเปลี่ยว	ลลลลล
/ mək3 lo:ŋ1 /	‘Bestial’	โหดร้าย	มูร์;ลุดิ:
/ k ^h em4 se5 /	‘Bester than’	ดีกว่า	ลลล.ลล
/ ya ^h uu2 /	‘Big’	ใหญ่	ลล,
/ ho:5 k ^h euŋ5 /	‘Bigoted’	หัวแข็ง	ลลลลล
/ tuu5 /	‘stubborn’	หัวดื้อ	ลลล
/ soŋ5 p ^h a:2 sa:2 /	‘Bilingual’	สองภาษา	ลลลลลลล,
/ si:5 lam5 /	‘Black’	สีดำ	ลลลลล
/ paw2 /	‘Blank’	ว่างเปล่า	ลล,
/ ta:5 mo:1 /	‘Bleary’	พร่ามัว ไม่ชัดเจน	ลลลลล:
/ si:5 so:m2 /	‘Blue’	สีฟ้า	ลลลลล
/ yoŋ2 /	‘Bonkers’	บ้าคลั่ง	ลลล,
/ ma ^h uu2 cət3 /	‘Brand- new’	ใหม่เอี่ยม	มู,ลลลล;
/ ho:3 euŋ1 /	‘Bright’	สว่าง	ลลล;ลลล:
/ lət1 /	‘Brisk’	ปราดเปรียว	ลลลล:
/ lak1 li1 /	‘Calculating’	ฉลาดล็กแลม	ลลล:ลลล:
/ yen5 li:5 /	‘Calm’	ที่สงบเจียบ	ลลลลลล
/ la:t3 suu3 /	‘Candid’	พูดตรงไปตรงมา	ลลลล;ลลล;
/ lam2 lo:ŋ3 /	‘important’	ความสำคัญ	ลลล,ลลล;
/ can5 ca ^h uu5/	‘attractiveness’	ความน่าดึงดูด	ลลลลลล
/ p ^h a:ŋ4 /	‘Cautious’	ระมัดระวัง	ลลล.
/ kwa:m1 nam5 /	‘Chatty’	เรื่องมาก	ลลลลลลล

/ ha:m1 luk3 /	‘Childless’	ไม่มีบุตร	ရှမ်းလုဂ်း
/ pan2 to:η2 /	‘Circular’	หมุนเวียน	ဝဇ်,တူင်,
/ can4 suη5 /	‘High level’	ชั้นสูง	ထဇ်.သုင်
/ cεη3 lεη1 /	‘Clear’	ชัดเจน	လိင်;လိင်
/ lak1 lεm5 /	‘Clever’	ฉลาด	လဂ်းလိမ်
/ sεη2 sim1 /	‘Conceal’	ซ่อนเร้น	သိုင်,သိမ်း
/ li:5 yεη3 ʁa:m1 /	‘commendable’	ที่ควรยกย่อง	လိယွင်;ကမ်း
/ pε:t1 yam5 /	‘Compendious’	สั้นและ ชัดเจน	ပွတ်းယမ်
/ way4 wa:η1 cau5 /	‘Confiding’	ไว้วางใจ	ဝံ.တင်းထို
/ sa5 ti4 /	‘Conscious’	สติ	သဝိ
/ kit2 k ^h :η4 /	‘Contrary’	อุปสรรค	ဂိတ်,ခွင်.
/ k ^h ε:y3 /	‘Convergent’	มาบรรจบกัน	ခွံ;
/ mεn3 /	‘Correct’	ถูกต้อง	မိဇ်;
/ tu4 ca5 lε:3 /	‘Corrupt’	ทุจริต	တုထလိုဂ်း
/ k ^h i:3 ya:n3 /	‘Cowardly’	ขี้ขลาด	ခီးယာဇ်;
/ ɲa:m4 /	‘Crappy’	ไร้ประโยชน์	ဇုမ်း.
/ cau5 to:k1 /	‘Crestfallen’	เศร้ายิ้ม	ထိုတူဂ်း
/ ko:t4 ηεk1 /	‘Crooked’	ไม่ซื่อสัตย์	ဂုတ်.ငွဂ်း
/ ηa:y3 /	‘Easy’	ง่าย	ငံ;
/ lap1 siη2 /	‘Dark’	มืด	လပ်းသိင်,
/ ta:η5 /	‘Dead’	ตาย	တံ
/ li:5 hak4 /	‘Dear’	หน้ารัก	လိဂ်း.
/ lεw5 ηa:y3 /	‘Delicate’	แตกง่าย	လိဝ်ငံ;
/ lo:2 /	‘Desirous’	ต้องการ	လုင်,
/ su3 yo:1 /	‘Devious’	ซื่อสัตย์	သိုင်;ယုတ်
/ ʁo:n3 /	‘Dickey’	อ่อนแอ	ကူဇ်;
/ saη2 sεn5 /	‘Didactic’	สอนยาก	သင်,သွဇ်,
/ p ^h η4 yεk1 /	‘Dilapidated’	ชำรุด ผุพัง	ဇင်.ယွဂ်း
/ yen2 ηε3 /	‘Courteous’	สุภาพอ่อนน้อม	ယိဇ်,εင;
/ t ^h :η2 t ^h εm5 /	‘Dubious’	สงสัย	ထာင်,ထိုမ်

/ ʀa:4 /	‘Mute’	คนใบ้	ทว.
/ co:m1 sə1 /	‘Happy’	สนุกสุขใจ	ดุดม; ดุดิม;
/ yo:p3 yom4 /	‘Enfeebled’	ไม่สมบุรณ์	ดุดิม; ดุดิม;
/ pit1 pəŋ3 /	‘Erroneous’	ไม่ถูกต้อง	ดิม; ดิม;
/ k ^h :1 ko:n1 /	‘Ethnic’	กลุ่มชาติ	ดิม; ดิม;
/ ku:3 ti:3 /	‘Everywhere’	ทุกหนแห่ง	ดิม;
/ ha:y4 /	‘Execrable’	เลวร้าย	ดิม.
/ ha:y5 la:y5 /	‘Extinct’	สูญพันธุ์	ดิม
/ li:5 k ^h am3 k ^h :5 /	‘Funny’	หน้าหัวเราะ ตลก	ดิม; ดิม
/ pɔ:m5 /	‘Fake’	ปลอม	ดิม
/ p ^h it1 /	‘False’	ผิด	ดิม;
/ k ^h :w2 lam1 /	‘Famous’	โด่งดัง	ดิม; ดิม;
/ p ^h am1 /	‘Fast’	เร็ว	ดิม;
/ pi:1 /	‘Fatty’	อ้วน	ดิม;
/ na:ŋ1 yin1 /	‘Female’	สตรี	ดิม; ดิม;
/ lo:n1 /	‘Unruly’	เกเร	ดิม;
/ li:5 k ^h em4 /	‘Fine’	ดี	ดิม.
/ peŋ1 li:5 /	‘Flat’	ราบ	ดิม; ดิม
/ win5 lai3 /	‘Fledged’	บินได้	ดิม; ดิม;
/ lət1 səw1 /	‘Fly’	ฉลาด	ดิม; ดิม;
/ nɔ:k3 mə:ŋ1 /	‘Foreign’	ต่างประเทศ	ดิม; ดิม;
/ ɔ:t3 ləw1 /	‘Free’	อิสระ	ดิม; ดิม;
/ mam2 /	‘Fresh’	สดใหม่	ดิม,
/ ca:ŋ3 lu:4 ləw5 /	‘Fugacious’	เสียหายได้	ดิม; ดิม
/ lak4 ɔ:m5 het1 /	‘Furtive’	ลับๆ ล่อๆ	ดิม; ดิม; ดิม;
/ sa:1 /	‘Moldy’	ขึ้นรา	ดิม;
/ hat1 ha:n5 /	‘Gallant’	ผู้กล้าหาญ	ดิม; ดิม
/ hə:3 /	‘Gaudy’	ฉูดฉาด หลูหลู	ดิม;
/ cam5 li:5 /	‘Generous’	เอื้อเฟื้อ	ดิม
/ tɛ4 /	‘Genuine’	แท้	ดิม.

/ cu:4 sa:w5 /	'Girl friend'	สาวรักของชาย	คูล.วาร์
/ la:t3 y๑n3 /	'Admire'	ชื่นชม	ลวาร์;ยุง;
/ ya:n5 /	'Goopy'	นุ่มเหนียว	วาร์
/ h๑:4 ๑๐:n3 /	'be tired'	อ่อนเพลีย	กั๊ว.กั๊ว;
/ law1 /	'Handsome'	รูปหล่อ	ลวาร์;
/ ka:m2 ha:y4 /	'Hapless'	เคราะห์ร้าย	กั๊ว,กั๊ว.
/ ya:p2 /	'Hard'	ยาก	วาร์,
/ tuu5 het1 /	'Heady'	ดี้อทำ	คั๊ว.คั๊ว;
/ nak1 /	'Heavy'	หนัก	ลวาร์;
/ ko:t4 n๑:1 /	'Heinous'	ไม่ซื่อสัตย์	กั๊ว.ลวาร์;
/ cauu5 ๑๑:t2 /	'Excited'	ใจตื่นเต้น	คั๊ว.คั๊ว,
/ to:k1 tuu1 /	'Late'	ล่าสุด	คั๊ว.คั๊ว;
/ se:n5 t๑k2 /	'cracked voice'	เสียงแตก	คั๊ว.คั๊ว,
/ se:n5 h๑p2 /	'Hoarse'	แหบห้าว	คั๊ว.คั๊ว,
/ yo:1 yo:1 /	'Normal'	ธรรมดา	ลวาร์;ลวาร์;
/ het1 k ^h en5 /	'Hostile'	ศัตรู	คั๊ว.คั๊ว
/ may3 /	'Hot'	ร้อน	ลวาร์;
/ tem5 t ^h b:n3 /	'Perfect'	สมบูรณ์	คั๊ว.คั๊ว;
/ k ^h a:n4 ๑๑:n5 /	'Idle'	เกียจคร้าน	ลวาร์.คั๊ว
/ k ^h at1 ma:y5 mi:3 /	'Illegal'	ผิดกฎหมาย	ลวาร์.ลวาร์;
/ nauu1 m๑:n1 /	'Inland'	ภายในประเทศ	ลวาร์.คั๊ว;
/ ๑am2 mi:1 k ^h en5 /	'Innocuous'	ไม่มีอันตราย	กั๊ว,ลวาร์;
/ y๑:n2 /	'Insane'	ขาดสติ	ลวาร์,
/ suu3 yo:1 /	'Insincere'	ซื่อสัตย์	คั๊ว;ลวาร์;
/ p๑n2 cauu5 ya:p3 /	'Intricate'	เข้าใจยาก	ลวาร์,คั๊ว.ลวาร์,
/ suk4 sak4 /	'Involute'	ซับซ้อน ยุ่งยาก	ลวาร์.ลวาร์.
/ c๑:n1 /	'Italic'	เอน	คั๊ว;
/ li:5 ky๑2 /	'Joyous'	สนุกสนาน	ลวาร์,
/ mi:1 cauu5 li:5 /	'Kind'	ใจดี	ลวาร์.ลวาร์
/ ka:n5 nak1 /	'Laden'	ภาระหนัก	ลวาร์.ลวาร์;

/ hɛŋ1 le4 /	‘Languid’	แรงอ่อน	ฐິးลัธิ์.
/ ɔ:n3 /	‘Weak’	อ่อนแอ	กุกัธิ์;
/ la:3 /	‘Late’	สาย	ล๗;
/ kwa:ŋ3 /	‘Large’	กัางใหญ่	กุกัธิ์;
/ ɔam2 huŋ5 /	‘Latter’	ไม่นาน	ก๗, ฐິธิ์
/ yɔ:m5 /	‘Lean’	ผอม	ล๗
/ ca:ŋ3 ta:y5 /	‘Lethal’	ถึงตายได้	ล๗; ๗
/ way1 lɛt1 /	‘Lively’	เร็วซัฒ	๗ลัธิ์:
/ mi:1 lak1 t ^h a:n5 /	‘Evidence’	หลักฐาน	มิลลัธิ์:๗
/ k ^h a:w1 ya:w1 /	‘Long term’	ยาวนาน	๗:๗:
/ hu:4 ŋa:y3 /	‘Lucid’	สว่าง	ฐ.๗;
/ k ^h uk4 kɛm4 /	‘Royal’	ดีเลิศ	ฐิธิ์.มิ.
/ li:5 p ^h a:n3 /	‘Macabre’	น่าขยะแฆยง	ลัธิ์:
/ lam2 ɔ:ŋ3 /	‘Main’	สำคัญที่สุด	ลมิ, ล๗;
/ nam5 /	‘Many’	มากมาย	๗มิ
/ li:5 t ^h ɔ:m2 /	‘Melodic’	น่าฟัง	ลัธิ์,
/ se:ŋ5 wa:n5 /	‘Melodious’	ไพเราะ	๗ลัธิ์
/ yu:2 weŋ1 lu:ŋ5 /	‘Metropolitan’	อยู่ในเมืองหลวง	ล๗, ๗ลัธิ์
/ pa:n5 ka:ŋ5 /	‘Mid’	จุดกลาง	๗ลัธิ์
/ ɔ:k2 ŋət3 /	‘Minatory’	คุกคาม	ล๗, ๗ลัธิ์;
/ ɔe2 sut1 /	‘Minimum’	จำนวนน้อย	๗, ๗ลัธิ์:
/ ɔ:1 lɛ1 /	‘Miscible’	ผสมกัน	๗ล๗:
/ nam5 sut1 /	‘Most’	มากที่สุด	๗ล๗ลัธิ์:
/ hu:4 ya:p2 /	‘Mystic’	ลึกลับ	ฐ.๗,
/ pɔy2 po:y5 /	‘Naked’	เปลือยกาย	๗, ๗ลัธิ์
/ wo:y2 /	‘Dirty’	สกปรก	๗ลัธิ์,
/ ha:y4 /	‘Naughty’	ซุกซน	ฐ.
/ lo:2 /	‘Necessary’	จำเป็น	๗ลัธิ์,
/ caŋ5 san2 /	‘Shake’	ใจสั้น	๗ลัธิ์,
/ man5 /	‘Neuter’	หมัน	๗ลัธิ์

/ ma <u>u</u> 2 /	‘New’	ใหม่	ผู่,
/ t ^h i:2 new5 /	‘Niggardly’	ขี้เหนียว	อื,อืธ
/ c <u>u</u> 3 naw3 /	‘Notorious’	ชื่อเสียงในทางไม่ดี	ค่อ;อธ;
/ mo:y3/	‘Numb’	ชา	หุ;
/ li:5 ca <u>ŋ</u> 1 /	‘Odious’	น่ารังเกียจ	ลืคธ;
/ h <u>o</u> :m5 /	‘Odorous’	กลิ่นหอม	อู;
/ kaw2 /	‘Old’	เก่า	ธ,
/ p ^h uy2 /	‘Open’	เปิด	ช;
/ ta: <u>ŋ</u> 2 ʀan2 /	‘Other’	อื่น	ตธ,ทธ
/ ta <u>ŋ</u> 1 n <u>o</u> k3 /	‘Outer’	รอบนอก	ตธ;ธ;
/ ʀ <u>o</u> k2 kwa:2 /	‘Outgoing’	ที่ออกจาก	ทธ,อ,
/ ta <u>ŋ</u> 1 k ^h : <u>ŋ</u> 3 /	‘Side’	ด้านข้าง	ตธ;ธ;
/ po:n4 ma:1 /	‘Passing’	ผ่านไป	ปธ.;
/ po:n4 lay3 /	‘Passable’	ผ่านได้	ปธ.ล;
/ li:5 k ^h 1 k ^h :m5 /	‘Pathetic’	น่าสงสาร	ลธ;ธ;
/ ca <u>u</u> 5 p <u>o</u> :t1 /	‘Peevish’	ฉุนเฉียวง่าย ขี้โมโห	ค่อ;
/ nam4 ca <u>u</u> 5 h <u>ŋ</u> 1 /	‘Perfervid’	รู้สึกรุนแรง	อธ.ค่อ;
/ man3 k <u>u</u> m1 /	‘Permanent’	ถาวร	มธ;;
/ pa:y5 l <u>ŋ</u> m5 /	‘Picked’	ยอดเยี่ยม	บธ;
/ yen2 <u>ŋ</u> 3 /	‘Polite’	สุภาพ มารยาท	ลธ,ธ;
/ k <u>o</u> :t1 p ^h :n5 /	‘Poor’	ยากจน	อธ;ธ;
/ cap1 t <u>o</u> <u>ŋ</u> 4 /	‘Pregnant’	มีครรภ์	คธ;
/ si:2 ce <u>ŋ</u> 2 /	‘Quadrate’	สี่เหลี่ยม	วธ,ลธ,
/ nap4 s <u>o</u> n2 /	‘Quantitative’	วัดปริมาณ	อธ.อธ,
/ kat5 /	‘Quiet’	สงบเงียบ	ลธล
/ ʀ <u>o</u> :n5 m <u>o</u> :1 /	‘Randy’	ลามก	ทธ;
/ way1 /	‘Fast’	รวดเร็ว	อ;
/ to:3 ta <u>n</u> 1 /	‘Ready’	พร้อม	คธ;ธ;
/ sa: <u>ŋ</u> 2 t ^h uk2 /	‘Relevant’		วธ,คธ,
/ k <u>o</u> <u>ŋ</u> 4 ka:y2 /	‘Relative’	สัมพันธ์กัน	อธ.;

/ nɛŋ5 caɯ2 /	‘Repentant’	สำนึกผิด	ຂໍ້ငໍດັງ
/ li:5 caɯ5 lek4 /	‘Sad’	เศรสาใจ	ລີດັງລົງ.
/ Ɂam2 kum2 t ^h b:n3 /	‘Scant’	คาคแคลน	ກမ်း, กุမ်း, ထူခမ်း;
/ t ^h a:ŋ2 t ^h ə:m5 /	‘Skeptical’	สงสัย	ထာင်, ထိုမ်း
/ hɛŋ3 hew2 /	‘Sear’	แห้งเหี่ยว	ရှိုင်း; ရှိုင်,
/ sə:ŋ2 sim1 /	‘Secret’	ความลับ	သိုင်း, သိမ်း
/ ɔ:t3 p ^h e1 /	‘Secure’	ปลอดภัย	လွတ်; ဇေ
/ t ^h aw3 ma:1 /	‘Senile’	แก่	ထပ်; မး
/ cap1 yen1 /	‘Septic’	ติดเชื้อในร่างกาย	ထပ်; သိမ်း
/ mi:1 ŋaw1 /	‘Shadow’	เงา	မီးထပ်:
/ yɯ1 /	‘Shot’	การยิง	ယိုင်း
/ ca:ŋ3 Ɂa:y5 /	‘Shy’	ขี้อาย	ထာင်; ကာံ
/ mə:n5 ŋaɯn1 /	‘Silvery’	คล้ายเงิน	မိုမ်း; ဝိုမ်း
/ kw:4 le:w5 /	‘Single’	โสด เดียว	ဂေ. လိပ်
/ caɯ5 kɛp3 /	‘Singular’	ใจแคบ	ດັງ; ရိပ်;
/ t ^h ə:ŋ1 /	‘Slow’	ล่าช้า	ထိုင်း
/ mɔ:5 liŋ4 /	‘Sly’	อย่างลับๆ	မေ. လိပ်.
/ lek4 /	‘Small’	เล็ก	လိပ်.
/ k ^h yɔ:1 /	‘Smooth’	ราบรื่น	ဇေး;
/ so:m3 /	‘Sour’	เปรี้ยว	သူး;
/ maŋ3 saŋ3 /	‘Stalwart’	เข้มแข็ง	မင်း; သင်း;
/ kɛn2 k ^h ɛŋ5 /	‘Strong’	เข้มแข็ง	ရိမ်း; ဝိပ်
/ wa:n5 cem1 /	‘Sweet’	รสหวาน	ဝါခိပ်လိမ်း
/ man3 kɯm1 /	‘Tenable’	ถาวร	မခမ်း; ရိုမ်း
/ li:5 ko:5 /	‘Terrific’	น่ากลัว	လိဂုပ်
/ li:5 k ^h p3 caɯ5 /	‘Thankful’	รู้สึกขอบคุณ	လိခွပ်; ထို
/ yɔ:m5 /	‘Thin’	ผอม	ယွမ်း
/ t ^h b:n3 sa:m5 /	‘Third’	ที่สาม	ထူး; သာမ်
/ lek4 nɔ:y4 /	‘Tiddly’	เล็กน้อย	လိပ်. ခွံ.
/ Ɂan5 ŋa:m4 /	‘Tinpot’	ไม่เก็บ	ကခိပ်. သာမ်.

/ co:3 kɛp4 /	‘Transient’	ชั่วคราว	ตู่ด;รึบ.
/ hak1 laŋ5 /	‘Betray’	ทรยศ	ตู่ร;ลด์
/ ๑:n5 po:n4 /	‘Ultimo’	เดินที่ผานมา	ดู่อึบดู่.
/ pɔ:y2 kuu1 /	‘Unbind’	ปลดปล่อย	ดู่,ดู่:
/ mim4 li:4 /	‘Unruffled’	สงบ	ดึบลิ
/ ɾam2 han5 lay3 /	‘Unseen’	มองไม่เห็น	กณ,ตู่ลด์;
/ pɛt3 la:y5 /	‘Vain’	ไร้ประโยชน์	บึบ;ลว
/ cuu4 yam1 /	‘Verdant’	เขียวขจี	ดู่บ.ดบ:
/ ɾan5 lɛn2 /	‘Versed’	เชี่ยวชาญ	กณลด์,
/ kw4 ca:y1 cɛt3 /	‘Virile’	แข็งแรงเหมือนชาย	ดว.ดว:ดึบ;
/ paw2 /	‘Void’	ว่างเปล่า	บด,
/ la:t3 lɛt1 /	‘Voluble’	พูดคล่องแคล่ว	ดว;ดึบ:
/ hɛŋ3 ha:t2 /	‘Wan’	ซีดเผือด	ตู่บ;ตว,
/ hɛŋ1 ɔ:n3 /	‘Weak’	อ่อนแอ	ตู่บ;กฏ;
/ t ^h uk2 cauu5 /	‘Welcome’	ยินดี เต็มใจ	ดู่,ดู่
/ k ^h a:w5 /	‘White’	สีขาว	ดว
/ can5 cauu5 /	‘Winsome’	เสน่ห์	ดวดู่
/ k ^h uk1 cauu5 lay3 /	‘Wistful’	โหยหา	ดู่.ดู่ล;
/ pɛŋ1 cauu4 /	‘Extravagant’	ประหยัด	บึบ:ดู่.
/ si:5 ๑:ŋ5 /	‘Yellowish’	ค่อนข้างเหลือง	ดวดู่
/ num2 /	‘Young’	เยาว์วัย	ดู่,
/ pya:k3 /	‘Farcical’	น่าขำ	ดว;

สัทอักษร	ภาษาอังกฤษ	ความหมายภาษาไทย	ภาษาไทยใหญ่
หมวดคำกริยา verb			
/ kwa:2 /	‘Go’	ไป	ดว
/ ma:1 /	‘Come’	มา	ดว:
/ naŋ3 /	‘Sit’	นั่ง	ดบ;
/ nɔ:n1 /	‘Sleep’	นอน	ดว:
/ kin5 /	‘Eat’	กิน	ดว

/ het1 /	‘Do’	ทำ	ทိုတ်:
/ ɹup2 la:t3 /	‘Speak’	พูด	ทูป,ลวอ;
/ cɔm1 /	‘Follow’	ตาม	ตอ:
/ k ^h b:5 /	‘Laugh’	หัวเราะ	ทูล
/ yum4 /	‘Smile’	ยิ้ม	ยอ.
/ ɹa:p2 nam5 /	‘Bath’	อาบน้ำ	ทาบ,ออ.
/ luk54 /	‘Wake up’	ตื่นขึ้น	ลอร.
/ ɔ:y1 k ^h b:1 /	‘Wash’	ซักผ้า	ลู่:ทูล:
/ wo:n4 /	‘Think’	คิด	ดูล.
/ pay5 /	‘Walk’	เดิน	ป
/ lɛn3 /	‘Run’	วิ่ง	ลลล;
/ hɔŋ4 /	‘Sing’	ร้อง	ทูล.
/ pat1 /	‘Brush’	กวาด	บอ:
/ la:ŋ4 /	‘Wash’	ล้าง	ลาว.
/ paɯ4 /	‘Wait’	รอ	ปอ.
/ yin1 /	‘Hear’	ยิน	ลลล:
/ huŋ5 /	‘Cook’	ปรุง	ทูล
/ k ^h b:3 /	‘Fry’	ทอด	ทูล;
/ hap4 /	‘Accept’	รับ	ทูป.
/ t ^h ɯŋ5 /	‘Arrive’	ถึง	ดอ
/ luy1 /	‘Swim’	ว่ายน้ำ	ลลล:
/ to:y1 /	‘Look’	ดู	ดูลล:
/ haw2 /	‘Bark’	เห่า	ทูล,
/ tɛm3 /	‘Write’	เขียน	ทูล;
/ min5 /	‘Fly’	บิน	ลลล
/ cuk1 /	‘Stand’	ยืน	ดูล:
/ ɹi:1 /	‘Push’	ผลัก	ทูล:
/ puɯt2 /	‘Open’	เปิด	ปอ,
/ pik4 /	‘Close’	ปิด	ปอ.
/ so:t4 /	‘Drink’	ดื่ม	ดูล.

/ hɔ:3 /	‘Drive’	ขับ	ดฺรฺ
/ pa:y3 /	‘Escape’	หนี	บํ;
/ t ^h ɛm5 /	‘Fill’	เติม	ดฺม
/ t ^h ɔ:m2 /	‘Listen’	ฟัง	ดฺม,
/ can5 /	‘Pull’	ดึง	ดณ
/ so:ŋ2 /	‘Send’	ส่ง	ดณ,
/ saŋ2 /	‘Order’	สั่ง	ดณ,
/ pɔ:t3 /	‘Abrade’	ขัด	ดณ;
/ lut2 /	‘Absorb’	ดูด	ดณ,
/ ŋɔ:ŋ4 wɛ3 /	‘Abstain’	งดเว้น	ดฺด.ณ;
/ hap4 ɾaw5 /	‘Acknowledge’	ตอบรับ	ดณ.ณ
/ cap1 /	‘Adhere’	ติด	ดณ:
/ cat1 ka:n2 /	‘Administer’	จัดการ	ดณ:ณณ
/ hap4 k ^h a:m2 /	‘Admit’	ยอมรับ	ดณ.ณ,
/ k ^h b:n1 k ^h aw1 /	‘Admix’	ผสม	ดณ:ณ:
/ha:ŋ3 k ^h ɔ:ŋ3 to:5 /	‘Dress’	แต่งตัว	ดณ;ณณ;ณณ
/ t ^h ɛm5 lo:m1 /	‘Aerate’	แถมลม	ดณดณ:
/ suu4 lay3 /	‘Afford’	สามารถให้ได้	ดณ.ณ;
/ ŋa:5 /	‘Aim to’	ตั้งเป้า	ด
/ hup3 sim1 /	‘Annex’	ภาคผนวก	ดณ;ณณ:
/ puun5 k ^h a:w2 /	‘Announce’	ประกาศ	ดณณ,
/ k ^h yɔ:1 wɔ:n1 /	‘Appease’	ปลอบ	ดณ:ณณ:
/ pan5 hɛŋ1 /	‘Applaud’	ปรบมือ	ดณณ:
/ ta:ŋ2 way4 /	‘Apply’	ยื่นขอสมัคร	ดณ,ณ.
/ k ^h aw3 cu:1 /	‘Approach’	เข้าใกล้	ณ;ณ:
/ tuk1 yɔ:n1 /	‘Arrogate’	ขอร้อง	ดณ:ณณ:
/ ho:m3 hɔ:m1 /	‘Associate’	รวมกลุ่ม	ดณ;ณณ:
/ k ^h auun3 hɔ:t3 /	‘Attend’	เข้าร่วม	ณณ;ณณ;
/ tɔ:n3 su:1 /	‘Award’	ให้รางวัล	ดณ;ณ:
/ wa:y2 na:3 pɛt3 /	‘Avert’	เบน	ณ,ณณ;ณณ;

/ piŋ3 /	‘Bake’	ย่าง	ປິင်း
/ hɛm5 /	‘Batter’	ตี	ຮີ້ຍ໌
/ sɛn2 /	‘Bawl’	ตะโกน	ວັ້ອ໌,
/ sa:ŋ2 tɔ2 /	‘Befit’	สมควร	ວາດ໌, ເວງ,
/ kaw1 lɛn5 /	‘Beguile’	ล่อลวง	ຄົວ໌ລີ້ອ໌
/ yum2 yam5 /	‘Believe’	เชื่อถือ	ယຸ້ຍ໌, ພຍ໌
/ hɔ:y3 hiŋ2 /	‘Bell’	ห้อยระฆัง	ຮູ້ງິດ໌,
/ t ^h a:4 la:2 /	‘Berate’	ตำว่า	ໝາ.ລາ,
/ wɛŋ1 /	‘Besiege’	รุมล้อม	ວິດ໌:
/ yu:n3 pan5 /	‘Bestow’	ให้	ຍຸ້ອ໌; ບອ໌
/ la:t3 nɛ5 /	‘Bewail’	แนะนำให้	ລາວ໌; ຂອ
/ k ^h :p1 /	‘Bite’	กัด	ຈູບ໌:
/ ho:m2 /	‘Blanket’	ห่ม	ຮູ້ຍ໌,
/ la:t3 sam2 /	‘Boast’	โอ้อวด คุยโต	ລາວ໌; ວຍ໌,
/ hak1 /	‘Break’	หัก	ຮຸກ໌:
/ ɔ:2 ŋa:1 /	‘Bump’	ชน	ເລງ, ດາງ
/ cut2 may3 /	‘Burn’	เผา	ດຸດ໌, ມໍ;
/ teŋ2 /	‘Carry’	หอบไว้	ວັດ໌,
/ wɔ:t3 wa:y5 /	‘Cease’	สิ้นสุด	ດູວ໌; ວໍ:
/ kam4 t ^h ɛm5 /	‘Certify’	ช่วย	ຄົມ໌. ທີ້ຍ໌
/ la:k2 la:y3 /	‘Change’	เปลี่ยน	ລີກ໌; ລາງ໌;
/ t ^h at1 /	‘Check’	ตรวจ	ໝວ໌:
/ kɛt1 /	‘Cut’	ตัด	ກິວ໌:
/ pan2 lep3 /	‘Round’	มน	ບອ໌, ລີ້ບ໌;
/ nuŋ3 k ^h o:1 /	‘Cloth’	ใส่ผ้า	ອຸດ໌; ຈູດ໌:
/ wo:n4 sɔn2 /	‘Consider’	พิจารณา	ດູອ໌. ວູອ໌,
/ kɔ:2 sa:ŋ3 /	‘Construct’	สร้าง	ເກງ, ວາດ໌,
/ kap1 saɯp2 /	‘Contact’	ติดต่อ	ຄົວ໌: ວຸ້ຍ໌,
/ Ɂup2 kum5 /	‘Consult’	ปรึกษา	ກຸບ໌, ກຸຍ໌
/ hɔ:2 /	‘Wrap’	ห่มห่อ	ຮາງ,

/ ko:m3 lo:ŋ1 /	‘Crouch’	ก้มลง	กู่; ลู่;
/ ho:n5 laŋ15/	‘Turn’	ย้อนกลับ	ทู่; ลู่;
/ kwa:ŋ3 /	‘Daze’	งุนงง	ดู; ;
/ naw3 /	‘Decompose’	เน่า	อู่;
/ ha:ŋ3 k ^h :ŋ3 /	‘Decorate’	เสริมแต่ง	ดู; ู้;
/ kɛt2 kɛ5 /	‘Defend’	ปกป้อง	กู่; , ๕๖
/ sut4 k ^h :y4 /	‘Defer’	ยืดเวลา	ดู. ๕๗.
/ kə:4 /	‘Deride’	เยาะเย้ย	ดู.
/ pɛt3 /	‘Discard’	ทิ้ง	บู่;
/ t ^h ŋ5 kan5 /	‘Dispute’	โต้เถียง	อู่; กู่;
/ ya:4 lu:4 /	‘Disrupt’	ทำให้ยุ่งเหยิง	ดู. ลู่.
/ t ^h ว:n5 pɛt3 /	‘Divest’	ปลด	ดู; บู่;
/ p ^h un2 muk4 /	‘Dust’	ฝุ่น	ดู; , มู่.
/ p ^h :t2 ya:n5 /	‘Divorce’	หย่าขาด	ดู; , ดู
/ ๖:m4 way4 /	‘Encompass’	ล้อมรอบ	ดู. ๕.
/ k ^h w3 kaw1 /	‘Entangle’	ทำให้พันพันในปัญหา	อู่; กู่;
/ to:5 t ^h :p1 /	‘Experience’	มีประสบการณ์	ดู; ดู;
/ k ^h wa:k3 /	‘Extend’	ยื่นออกไป	ดู;
/ to:k1 sum1 /	‘Fail’	ล้มเหลว	ดู; ดู;
/ ๗up1 /	‘Famish’	อดตาย	กู่;
/ tuuk1 /	‘Fight’	ต่อสู้	ดู;
/ sa:n5 k ^h at1 /	‘Flout’	ขัดขวาง	ดู; ๕:
/lat3 way4 ๗on5 /ta:ŋ1 /	‘Foretell’	ทำนาย	ดู; ๕. ดู; ดู:
/ may3 cauu5 /	‘Worry’	เป็นห่วง	๕; ๕
/ la:k3 /	‘Grab’	ฉกฉวย	ดู;
/ k ^h :ŋ4 pan1 /	‘Forgive’	อนุโลม	ดู; ๕
/ lay3 /	‘Gain’	ได้	๕;
/ swa:ŋ1 /	‘Garner’	เก็บสะสม	ดู;
/ la:m1 /	‘Guess’	เดา	ดู;
/ hɛ4 ha:m3 /	‘Hamper’	ทำให้หยุดชะงัก	ดู. ดู;

/ t ^h ay5 /	‘Harry’	ไฮ	อ๋
/ t ^h up4 /	‘Hit’	ตี	ฮุด.
/ wo:n4 han5 /	‘Imagine’	จินตนาการ	ดู๋.ฮู๋
/ nuk1 ko:3/	‘Imbrue’	เปื้อน	ฮู๋.ฮู๋;
/ p ^h ε3 /	‘Increase’	เพิ่ม	ฮฮ;
/ cɔ:m1 cauu5 /	‘Indulge’	ยอมตามใจ	ฮู๋.ฮู๋
/ lim2 /	‘Intertwine’	สานเข้าด้วยกัน	ลิม,
/ p ^h t3 mɔk2 /	‘Invite’	เชิญ	ฮิต;ฮู๋,
/ pan5 p ^h :η4 /	‘Warn’	เตือน	ฮฮ.
/ tɔ:t2 k ^h :1 /	‘Undress’	ถอด	ฮู๋.ฮู๋;
/ lit3 /	‘Uncouple’	ปลดออก	ลิต;
/ san2 /	‘Tremble’	สั่น	ฮฮ,
/ cit1 nen5 /	‘Ticker’	หัวใจ	ลิต;ฮฮ
/ mat4 /	‘Tie’	ผูก	ฮฮ.
/ ha:k3 ɔ:4 /	‘Vomit’	อ้วก	ฮู๋.ฮู๋.
/ k ^h wa:k3 hu:1 /	‘Expand’	ขยายขอบหวง	ฮู๋.ฮู๋;
/ cε3 nam4 /	‘Soak’	แช่น้ำ	ฮฮ;ฮฮ.
/ yɔ:m5 sem3 /	‘Slim’	ผอมเพรียว	ฮู๋.ฮู๋;
/ ka4 yɔ:y4 /	‘Slaver’	น้ำลายไหล	ฮฮ.
/ k ^h ɔ:η1 ca:y4 /	‘Slant’	บิดเบือน	ฮู๋.ฮู๋.
/ tak1 /	‘Skim’	ตัก	ฮฮ;
/ kyɔ:k1 k ^h :m3 /	‘Skip’	ข้าม	ฮู๋.ฮู๋;
/ hɔ:3 /	‘Shine’	ส่องแสง	ฮู๋;
/ wε3 /	‘Shirk’	หลีกเลี่ยง	ฮฮ;
/ hap4 cauu4 /	‘Serve’	รับใช้	ฮู๋.ฮู๋.
/ p ^h :3 pεt3 /	‘Risk’	ปล่อยละ	ฮฮ;ฮู๋;
/ nap4 tuu5 /	‘Revere’	นับถือ	ฮฮ.ฮู๋
/ mak1 k ^h :n4 /	‘Restrict’	จำกัด	ฮฮ;ฮฮ;
/ k ^h uu4 la:t3 /	‘Retell’	เล่าใหม่	ฮู๋.ฮู๋;
/ pɔ:η2 k ^h :w2 /	‘Report’	รายงาน	ฮู๋.ฮู๋,

/ k ^h u:n1 tɔp2 /	‘Reply’	ตอบแทน	ซื่อะตงบ,
/pan5 cu:3 ma:u2 /	‘Rename’	ตั้งชื่อใหม่	บออะดื่อ;มื่อ,
/pan5 ma:y5 tɔŋ1 /	‘Remark’	บันทึก	บออะมื่อตง:
/ha:u3 lo:m5 ca:u5 /	‘Relieve’	ผ่อนคลาย	หือ;ลื่อลื่อ
/ pɔy2 pɛt3 /	‘Relinquish’	ปล่อยทิ้ง	ปื่อ;บื่อ;
/ mo:n4 mɛ1 /	‘Reform’	ปฏิรูป	มื่อ.ะม:
/ yɔ:m1 /	‘Reduce’	ลดลงไป	ลื่อ:
/ se:ŋ5 san2 /	‘Quaver’	เสียงสั่น	วื่อ;วื่อ,
/ kin5 nam4 /	‘Drink’	ดื่มน้ำ	กื่ออะอะ.
/ hɛ4 kaŋ3 /	‘Prevent’	ป้องกัน	ะจ.ก;
/ het1 kɛŋ3 /	‘Pretend’	แกล้งทำ	หือ;วื่อ;ก;
/ ta:ŋ2 /	‘Presume’	สงสัย	ดื่อ,
/ tek1 /	‘Press’	กด	วื่อ:
/ p ^h u:k1 /	‘Practice’	ฝึกซ้อม	ชื่อ:
/ pin2 k ^h a:w1 /	‘Postpone’	เลื่อนเวลาออกไป	บื่อ;จื่อ:
/ sak1 /	‘Peck’	จิก	วื่อ:
/ cɔ:m1 ca:u5 /	‘Pander to’	ตามใจ	ดื่อ;ลื่อ
/ hɛn1 k ^h b:1 /	‘Pack’	บรรจุ	หือ;อะ;จื่อ:
/ lu:5 ɔ:m5 /	‘Oversee’	เฝ้าดูแล	ลื่อลื่อ
/ tu:k1 k ^h ɛn2 /	‘Outfight’	สู้เก่ง	วื่อ;อะ;หือ,
/ pek1 teŋ5 /	‘Oppress’	กดขี่	วื่อ;วื่อ
/ ku:t1 k ^h am5 /	‘Omit’	ละเลยไป	กื่อ;วื่อ
/ het1 ka:n5 lum1 /	‘Officiate’	ทำหน้าที่	หือ;วื่อ;กื่อ;ลื่อ:
/ so:n1 cu:4 kan5 /	‘Muster’	รณรงค์	วื่อ;อะ;ลื่อ;กื่อ
/ ha:u3 p ^h ɛ3 /	‘Multiply’	เพิ่มจำนวน	หือ;ะ;จ;
/ pu:k4 hɔ2 /	‘Muffle’	ห่อหุ้ม	บื่อ;จ;
/ lu:4 kwa:2 /	‘Molder’	ทำให้เสื่อมสลาย	ลื่อ;จ;
/ ɔ:1 kan5 /	‘Mix’	ประสม	ลื่อ;กื่อ
/ p ^h ak4 yɔ:y3 /	‘Mince’	สับ	ะ;ลื่อ;ลื่อ;
/ k ^h a:u:n1 mɛ1 /	‘Mend’	แก้ไข	ซื่อ;อะ;ะ;

/ mi:1 ti:3 /	'Locate'	ที่ตั้ง	มี:วี่;
/ nɛ1 /	'Litigate'	ฟ้องร้อง	งอะ:
/ mɛn3 caʉ5 /	'Like'	ชอบ	มี:ง;คู้
/ yɔ:ŋ3 /	'Lift'	ยกขึ้น	ยู่:
/ lɛn5 /	'Lie'	หลอกหลวง	ลี้:ง
/ haʉ3 tʰb:p1 han5/	'Liberate'	ปล่อยให้เป็นอิสระ	หฺึ;คู้:ง
/ ku:3 /	'Lend'	ยืม	กู;
/ hen1 ɹaw5 /	'Learn'	เรียน	หฺึ:ง:ก
/ wa:ŋ1 way4 /	'Lay'	วางลง	วาค:ง.
/ la:ŋ4 /	'Lave'	ล้าง	ลาค:
/ tɔ:1 /	'Knit'	ถัก	ทว:
/ tɔ:y2 /	'Knock'	เคาะ	ทู่;
/ cup2 /	'Kiss'	จูบ	คูป,
/ ɹaw5 ta:y5 /	'Kill'	ฆ่าตาย	กค:ทว
/ pɛn5 /	'Jut'	สิ่งที่ยื่นออกมา	ปี้:ง
/ kywk1 /	'Jump'	กระโดด	กฺว:ง:
/ yaw4 yɔk2 /	'Joke'	พูดตลก	ยว:ง,
/ kap1 kan5 /	'Join'	เชื่อมต่อ	กบ:ง
/ het1 ka:n5 /	'Job'	ทำงาน	หฺึ:ง:ก
/ ɲa:p3 /	'Pinch'	หนีบ	คูป;
/ tem5 /	'Full'	เต็ม	ที้:
/ ka:n4 /	'Wrestle'	ปล้ำ	กค:
/ kwa:k3 /	'Widen'	ขยายออก	คฺว:ง;
/ caʉ1 /	'Visit'	เยี่ยม	คู้:
/ ho:n5 /	'Walk backward'	ทอย	คูล:
/ pʰb:m4 /	'Unite'	รวมกัน	คฺง.
/ k ^h ɛŋ3 /	'Tense'	ตึง	งี้:
/ sik2 /	'Tear'	ฉีก	วี้,
/ tu5 /	'Stubborn'	ดื้อ	คู้:
/ hɔ:t2 /	'Stop'	หยุด	คูล,

/ yu:t3 /	'Stretch'	ยืด	ยืตฺ;
/ t ^h ɔ:5 /	'Slice'	ตัดแบ่งส่วน	ตฺอึ
/ ho:t1 /	'Shrink'	หด	ทฺอฺ;
/ sɛn2 /	'Scream'	กรีดร้อง	วฺอฺ,
/ k ^h wyt3 /	'Salvation'	การไถ่บาป	ชฺวตฺ;
/ mo:m2 /	'Ripen'	ทำให้สุก	มฺอฺ,
/ la:m5 /	'Roast'	ย่าง หรือ ลาม	ลาบฺ
/ ken5 /	'Roll'	ม้วน	กฺอฺ
/ k ^h u:n5 /	'Reverse'	ถอยกลับ	ชฺอฺ
/ t ^h ɔ:n5 /	'Pull out'	ถอน	ตฺอฺ
/ mip2 /	'Press'	บีบอัด	มฺอฺ,
/ t ^h ɔ:k2 /	'Pour out'	เทออก	ตฺอฺ,
/ yak1 /	'Pinch'	หยิก	ยฺกฺ;
/ sɔ:m3 /	'Plant'	เพาะปลูก	วฺอฺ;
/ phɔ:4 /	'Foliage'	ใบไม้	ชฺอฺ
/ pi:4 /	'Flute'	ขลุ่ย	ปฺ,
/ lay3 /	'Flow'	ไหล	ลฺ
/ ki:3 /	'Bloom'	บาน	กฺ;
/ piw5 /	'Blow away'	พัดจากไป	ปฺ
/ k ^h ap4 /	'Arrange'	จัดเตรียม	อฺ.

ภาคผนวก ค. ภาพทดสอบเสียงคณะผู้บอกภาษา

ภาคผนวก ง. หนังสือถึงบุคคล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	: NAWKHAM, NANDIYA (Jainandi)
วัน/เดือน/ปีเกิด	: ๑๓ สิงหาคม ๒๕๒๙
วันบรรพชาสามเณร	: ๘ เมษายน ๒๕๓๓
วันอุปสมบท	: ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๑
ชื่อชาติ	: ไทใหญ่ คนไต
สัญชาติ	: เมียนมาร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	: เลขที่ ๕๗๒ ศูนย์ศึกษาปฏิบัติธรรม สาธุประดิษฐ์ ถ. สาธุประดิษฐ์ ซอย ๔๔/๑ ต. บางโพธิ์พอแก้ว ข. ยานนาวา จ. กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๑๒๐
การศึกษา	: ปริญญาตรี, พธ.บ. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ ๒๕๕๘
อาชีพ	: นักศึกษา
งานสังคม	: ที่ปรึกษา ชมรม นิสิตชาวไทใหญ่ มจร วังน้อย
ประสบการณ์	: ๑. เคยเป็นอาจารย์สอน ภาษาบาลี ที่สำนักปฏิบัติธรรม รัฐฉาน